

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Resim-İş Eğitimi Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

**TEMEL TASARIM DERSİNDE ‘ÇOK ALANLI SANAT EĞİTİMİ YÖNTEMİ’NİN
UYGULANMASI ÜZERİNE BİR DURUM ÇALIŞMASI**

Mustafa ÇEŞMECİ
ORCID: 0000-0002-5376-1837

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Nihat ŞİRİN
ORCID: 0000-0002-2049-8833

Konya - 2023

ÖN SÖZ

Yükseköğretim okullarının sanat eğitimi ağırlıklı bölüm öğrencilerinin aldıkları dersler, farklı bakış açısı ve özgün tasarımlar ortaya koyabilmeleri için önem arz eder. Geçmiş dönemlerde edindikleri deneyimler, aldıkları eğitimler yükseköğretim kurumlarında meyve vermeye başlayacak ve şekle bürünecektir. Çeşitli yöntemlerle alınan eğitimlerle öğrenciler donanımlı teknik eleman statüsüyle üretim safhasına geçeceklerdir. Yükseköğretim programları MEB gibi belirli bir müfredatı takip etmese de farklı bölümlerin kendi bünyesinde verdiği temel dersler içerik olarak birbirlerine benzemektedirler. Sadece uygulamaya yönelik bir eğitim programının yeni tasarım ve farklı ürünler ortaya koyma hususunda yetersiz kalacağı aşikârdır. Bu sebeple temel sanat eğitimi dersinde Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönteminin (ÇASEY) öğrenci gelişimine önemli derecede katkı sağlayacağını söylemek doğru olacaktır.

Bu araştırma ile ön lisans programı Ayakkabı Tasarımı bölümü öğrencilerinin Temel Sanat Eğitiminde Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemini kullanılarak işlenen dersin öğrencilerde gözlemlenen değişikliklerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında tez danışmanlığımı yapan değerli hocam Dr. Öğr. Üyesi Nihat ŞİRİN'e, katkılarından dolayı Doç. Dr. Hatice Kübra ÖZALP'a ve her an yanımda olan sevgili eşim Sibel ÇEŞMECİ'ye teşekkürü borç bilirim.

Mustafa ÇEŞMECİ

Haziran 2023

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	ii
İÇİNDEKİLER	iii
TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU	v
BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ	vi
KISALTMALAR	vii
TABLolar LİSTESİ	viii
ÖZET	ix
ABSTRACT	x
1.GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	2
1.2. Araştırmanın Amacı	6
1.3. Araştırmanın Önemi	6
1.4. Sayıtlılar	7
1.5. Sınırlılıklar.....	7
1.6. Tanımlar	7
2. ALAN YAZIN (İLGİLİ ARAŞTIRMALAR)	9
2.1. Çok Alanlı Sanat Eğitimi.....	9
2.1.1. Estetik.....	10
2.1.2. Sanat Tarihi	11
2.1.3. Sanat Eleştirisi.....	13
2.1.4. Uygulama	15
2.2. Temel Tasarım.....	16
2.2.1. Tasarım İlkeleri	18
2.2.2. Temel Tasarım Dersinin Tarihçesi.....	20
2.3 İlgili Araştırmalar.....	21
3. YÖNTEM	24
3.1. Araştırmanın Modeli	24
3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	24
3.3. Veri Toplama Araçları	25
3.4. Verilerin Toplanması	27
3.5. Verilerin Çözümlemesi	27

4. BULGULAR.....	28
4.1. Öğrencilerin Hazır Bulunuşluk Düzeyine Ait Bulgular.....	28
4.2. İlk ve Son Çalışma Uzman Değerlendirmeleri	34
5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	55
5.1. Sonuç.....	55
5.2. Tartışma	63
5.3. Öneriler	64
KAYNAKÇA.....	65
EKLER	70

TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

Temel Tasarım Dersinde 'Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemi'nin Uygulanması Üzerine Bir Durum Çalışması başlıklı tez çalışmamın toplam **76** sayfalık kısmına ilişkin, 1/06/2023 tarihinde tez danışmanım tarafından **Turnitin** adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı **%29** olarak belirlenmiştir.

Uygulanan filtrelemeler:

1. Tez çalışması orijinallik raporu sayfası hariç
2. Bilimsel etik beyannamesi sayfası hariç
3. Önsöz hariç
4. İçindekiler hariç
5. Simgeler ve kısaltmalar hariç
6. Kaynaklar hariç
7. Alıntılar dahil
8. 7 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Necmettin Erbakan Üniversitesi Tez Çalışması Orijinallik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim ve tez çalışmamın, bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranının (%30) altında olduğunu ve intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

1/06/2023

Mustafa ÇEŞMECİ

Dr. Öğr. Üyesi Nihat ŞİRİN

BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ

Bu tezin tamamının kendi çalışmam olduğunu, planlanmasından yazımına kadar tüm aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez hazırlama kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını ve bu kaynakların kaynaklar listesine eklendiğini beyan ederim.

1/06/2023

Mustafa ÇEŞMECİ

KISALTMALAR

BSEY: Birleştirilmiş Sanat Eğitimi Yöntemi

ÇASEY: Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemi

DBAE: Discipline Based Art Education

DDSE: Disipline Dayalı Sanat Eğitimi

IA: Interdisciplinary Art

INSEA: International Society for Education Through Art

MEGEP: Mesleki Eğitim ve Öğretim Sistemini Güçlendirme Projesi

MTE: Mesleki ve Teknik Eğitim

MYO: Meslek Yüksek Okulu

NAEA: National Art Education Association

ÖSYM: Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi

TDK: Türk Dil Kurumu

YÖK: Yüksek Öğretim Kurumu

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo-1 Çalışma Grubunun Demografik Özellikleri	25
Tablo-2. Öğrenci 1'in ilk çalışma uzman değerlendirmesi	35
Tablo-3. Öğrenci 2'nin ilk çalışma uzman değerlendirmesi	36
Tablo-4. Öğrenci 3'ün ilk çalışma uzman değerlendirmesi.....	37
Tablo-5. Öğrenci 4'ün ilk çalışma uzman değerlendirmesi.....	38
Tablo-6. Öğrenci 5'in ilk çalışma uzman değerlendirmesi	39
Tablo-7. Öğrenci 6'nın ilk çalışma uzman değerlendirmesi	40
Tablo-8. Öğrenci 7'nin ilk çalışma uzman değerlendirmesi	41
Tablo-9. Öğrenci 8'in ilk çalışma uzman değerlendirmesi	42
Tablo-10. Öğrenci 9'un ilk çalışma uzman değerlendirmesi.....	43
Tablo-11. Öğrenci 10'un ilk çalışma uzman değerlendirmesi.....	44
Tablo-12. Öğrenci 1'in son çalışma uzman değerlendirmesi	45
Tablo-13. Öğrenci 2'nin son çalışma uzman değerlendirmesi	46
Tablo-14. Öğrenci 3'ün son çalışma uzman değerlendirmesi	47
Tablo-15. Öğrenci 4'ün son çalışma uzman değerlendirmesi	48
Tablo-16. Öğrenci 5'in son çalışma uzman değerlendirmesi	49
Tablo-17. Öğrenci 6'nın son çalışma uzman değerlendirmesi	50
Tablo-18. Öğrenci 7'nin son çalışma uzman değerlendirmesi	51
Tablo-19. Öğrenci 8'in son çalışma uzman değerlendirmesi	52
Tablo-20. Öğrenci 9'un son çalışma uzman değerlendirmesi	53
Tablo-21. Öğrenci 10'un son çalışma uzman değerlendirmesi	54

ÖZET

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı
Resim-İş Eğitimi Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

TEMEL TASARIM DERSİNDE ‘ÇOK ALANLI SANAT EĞİTİMİ YÖNTEMİ’NİN UYGULANMASI ÜZERİNE BİR DURUM ÇALIŞMASI

Mustafa ÇEŞMECİ

İş hayatına ve yaşama hazırlanma evrelerinin belirleyici ve sonucusu üniversite eğitimidir. Bu dönemde alınan alan dersler meslek ve iş hayatında kişilere rehber niteliğindedir. Sanat eğitimi ağırlıklı bölümlerin ana dersi de Temel Tasarım dersi.

Temel Tasarım dersi, öğrencilerin yaratıcılığını geliştirebilme, özgün tasarımlar ortaya koyabilmeleri için temel sanat kurallarının verildiği ve bu kurallarla engin hayal gücünün harmanlanarak beğenilen tasarımların ortaya çıkmasını sağlayan bir basamaktır. Temel Tasarım dersi alan öğrencilere yönelik uygulama ağırlıklı eğitim programı, öğrencilerin sanatsal olarak gelişmesinde yetersiz kalacaktır. Bu, disiplinler arası bir yaklaşım olan Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönteminin önemini ön plana çıkarmaktadır.

Bu araştırma, ön lisans Ayakkabı Tasarımı bölümü öğrencilerinin eğitiminde Çok Alanlı Sanat Eğitimi yönteminin sanatsal algı gelişimine etkileri üzerine bir durum çalışmasıdır. Çalışmada, Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemi ile tasarım öğrencilerinin sanat eserine eleştirel gözle bakma, sanatçıları tanıma, plastik değerleri kavrama, sanat eseri yorumlama becerilerinin üst seviyelere taşınması hedeflenmiştir.

Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Veriler, yapılandırılmış görüşme tekniği, araştırma öncesi ilk çalışma, Çok Alanlı Sanat Eğitimi yöntemi ile yapılan eğitim ve akabinde son çalışma yaptırılarak elde edilmiştir. İlk çalışma ve son çalışma arasındaki farklılık 10 tane bağımsız uzman tarafından değerlendirilmiştir. Bu çalışma, 2021- 2022 Eğitim Öğretim yılında Konya Teknik Üniversitesi Teknik Bilimler Yüksek Okulu Ayakkabı Tasarım ve Üretim Programı 1. Sınıf Temel Tasarım dersi alan öğrencilerinden oluşan 10 kişilik bir grubuna uygulanmıştır.

Çok Alanlı Sanat Eğitimi 4 temel yöntemden oluşmaktadır. Bu yöntemden ilki olan Sanat Tarihi alanında dönemlerine göre ayakkabı modelleri ve ayakkabının gelişim safhaları incelenmiştir. Estetik alanında ayakkabının yapısal beğeni açısından yorumlaması yapılmıştır. Sanat Eleştirisi alanında günümüzde ve tarihsel dönemlerde kullanılan ayakkabı türlerinin öğrenciler tarafından değerlendirme ve yorumlanması gerçekleştirilmiştir. Son olarak Uygulama alanında ise bu kazanımların pratiğe dökülmesi ve ürün çıkarılması istenmiştir. Çalışmanın ilk haftasında öğrencilerden Selçuklu Dönemi temalı sandalet çizimleri istenmiştir. Aynı gün Roma Dönemi sandalet örnekleri gösterilerek EK 1’deki Roma Sandaleti Örneği Görüşme Soruları üzerinden görüşme yapılmış ve bu görüşmeler kayda alınmıştır. Uygulanan dört haftalık eğitim sonrasında, öğrencilerden çizimlerini aynı temayı kullanarak incelemeleri istenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre; aldıkları eğitim sonrası öğrencilerin sanatsal bakış açısı geliştirmiş oldukları gözlenmiştir. Çizdikleri sandalet tasarımlarını değerlendiren uzmanlar, birçoğunun estetik kaygı içeren çalışmalar ortaya koyduğunu belirtmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çok Alanlı Sanat Eğitimi, Sanat Eğitimi, Temel Tasarım Dersi, Meslek Yüksekokulu

ABSTRACT

Necmettin Erbakan University, Graduate School of Educational Sciences
Department of Educational Sciences
Art Education Program
Master Thesis

A CASE STUDY ON IMPLEMENTING THE 'DISCIPLINE BASED ART EDUCATION METHOD' IN THE BASIC DESIGN LESSON

Mustafa ÇEŞMECİ

University education is the most decisive and the last stage of preparation for life besides business life. The field courses taken in this period serve as a guide for people in their professional and business life. The main course of the art education-oriented departments is the Basic Design course.

The Basic Design course is a step which provides the creation of popular designs by combining the basic rules of art and blending these rules with the vast imagination for students to develop their creativity and create original designs. The application-oriented education program for the students who take the Basic Design course will be insufficient for the artistic development of the students. This highlights the importance of the Multi-Field Art Education Method, which is an interdisciplinary approach.

This research is a case study on the effects of Multidisciplinary Art Education method on the development of artistic perception in the education of associate degree Shoe Design department students. In the study, it is aimed to carry the skills of design students to look at artwork critically, to recognize artists, to comprehend plastic values, to interpret art work to the upper levels with the Multidisciplinary Art Education Method.

Qualitative research method was used in the study. The data were obtained by using the structured interview technique, the first study before the research, the training with the Multi-Field Art Education method, and then the final study. The difference between the first study and the last study was evaluated by 10 independent experts. This study was applied to a group of 10 students of Konya Technical University School of Technical Sciences Shoe Design and Production Program, who took the 1st Class Basic Design course in the 2021-2022 academic year.

Multi-Field Art Education consists of 4 basic methods. In the field of Art History, which is the first of these methods, shoe models and development stages of shoes were examined according to their periods. In the field of aesthetics, the interpretation of the shoe was made in terms of structural taste. In the field of Art Criticism, the evaluation and interpretation of the types of shoes used in today's and historical periods were carried out by the students. Finally, in the field of application, it was requested to put these gains into practice and to produce products. In the first week of the study, the students were asked to draw sandals with the theme of the Seljuk Period. On the same day, samples of sandals from the Roman Period were shown, and interviews were made on the questions in additional 1, and these interviews were recorded. After four weeks of training, students were asked to repeat their drawings using the same theme. According to the results obtained; It was observed that after the education they received, the students developed an artistic perspective. Evaluating the sandal designs they drew, the experts stated that many of them produced works involving aesthetic concerns.

Keywords: Multidisciplinary Art Education, Art Education, Basic Design Course, Vocational School of Higher Education

BÖLÜM 1

1.GİRİŞ

İnsanoğlu sanatı ve tasarımı kullanarak güzeli bulma arayışını ilke edinmiştir. İlk çağlardan beri günlük yaşamında kullandığı araç gereçler başta olmak üzere tasarladıkları ve ürettikleri her şeyde estetik kaygıyı güderek en güzel haliyle kullanmaya gayret etmiştir.

Bu kaygı zaman içinde sanatla yoğrularak insanın olduğu her yerde kendine yer bulmuş, gerek gündelik hayatta toplum için sanat gerekse başlı başına bir olgu sanat için sanat olarak iki farklı ekseninde gelişimine devam etmiştir. TDK'nin sanat için "Bir duygu, tasarı, güzellik vb.nin anlatımında kullanılan yöntemlerin tamamı veya bu anlatım sonucunda ortaya çıkan üstün yaratıcılık" tanımını yapmıştır (Türk Dil Kurumu, 2022). Sanat, insanın kültürel yaşamının, kişisel deneyimlerinin en tikel ve en kapsamlı alanıdır. Sanatın bu anlamda kişiye kazandıracığı değerleri başka hiçbir ders, alan ya da deneyim kazandıramaz. Dewey (1934) sanatı yaşama can veren bir deneyim olarak niteler. Bu, yaşayan organizmaya yaşadığını anımsatan, insanın yaşamında en önemli yeri alan ve en yüksek duygusal deneyimleri tanınır kılan değeri kendinden bir olgudur (Kırışoğlu, 2002:47).

Sanat kavramı ile ilgili birçok tanım yapılmıştır. Tanımların çoğu anlatılmak ya da açıklanmak istenen konuyla yakından ilgilidir. Bu nedenle anlatılmak istenenler birbirinden farklı gibi görünse de özünde insan düşünce ve duygularını anlatır. Sanat, insan düşünce dünyasında birikmiş, duygu ve tekniğiyle şekil almış, dışavurumlara plastik bir dille yansımış bir olgudur. Bu yansımalar edebiyat, resim, heykel, sinema, müzik, tiyatro, mimari... şeklinde karşımıza çıkar (Şirin, 2020:961).

Sadece uygulamalı çalışmalarla sınırlı olmadan estetik tavrın ortaya çıktığı, eleştirel düşüncenin geliştiği ve kültürel tarihi sürecin ele alındığı bir sanat eğitimi yöntemine ihtiyaç vardır (Subaşı, 2014:23). Bu anlamda okul öncesi dönemden başlayarak sanat eğitiminin verilmesi gerekliliği ve nasıl verileceği oldukça önem arz eder. Eğitim öğretim açısından bakıldığında; nitelikli bir sanat programının amacı,

öğrencilerin algısal, yorumsal ve çözümsel yetilerini arttırmak olmalıdır. Böyle bir sanat programında öğrenciler, görsel imgelerden anlam çıkartmayı ve eserlerin estetik niteliğini tespit etmeyi öğrenirler (Tuna, 2007:130).

Bu bağlamda ister kendini ifade etmede isterse kültürünü geçmişten gelen olgularla zenginleştirme de belirli öğretilerinin devamı için sanat eğitime ya da tasarım eğitime ihtiyaç duyar.

Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemi, Amerika Birleşik Devletlerinin resmi okul sisteminde, eğitimin geliştirilmesi çalışmalarında ve dengeli olması gereken okul ders programları içinde sanata gereken önemin verilmesi ve genel eğitim içinde sanatın merkezi bir konuma sahip olabilmesi amacıyla Getty Güzel Sanatlar Eğitim Merkezi tarafından geliştirilen bir yöntemdir. Yöntemin içeriğini, sanat tarihi, sanat eleştirisi, estetik ve sanatsal uygulamalar oluşturmaktadır. Greer'e göre bu yöntem öğrencilere sadece sanatı anlama ve uygulama olanağı sunmayı, aynı zamanda onlarda eleştirel düşünce becerisi geliştirmeye ve insanoğlunun geniş bir alana yayılmış olan deneyimlerini anlamalarını da teşvik etmeye niyetlenmiştir (Özsoy, 2003:167). Görsel Sanatlar Eğitimi, Resim-iş Eğitiminin Tarihsel ve Düşünsel Temelleri, Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık. Sanat eğitiminde Disiplin Temelli Sanat Eğitiminin (DBAE) ilk basamakları ise Elliot Eisner tarafından şekillendirilmiştir (Eisner, 1989:14). Türkçede Çok alanlı sanat eğitimi (ÇASEY) olarak da yer bulan Disiplin Temelli Sanat Eğitimi, yükseköğretim kurumlarının sanat ve tasarım ağırlıklı eğitim veren bölümlerinde okutulmakta olan temel tasarım veya temel sanat eğitimi derslerinin içeriğinde yer alan bir yöntemdir. Bu yöntemin incelendiği çalışmada, dersin ve yöntemin ayrıntıları ele alınacaktır.

1.1. Problem Durumu

Okul öncesi örgün eğitim kurumlarından lise ve sonrası ön lisans, lisans, yüksek lisans, doktora gibi yükseköğretime kadar devam eden eğitim sürecinde sanat eğitiminin temelleri en küçük yaş grubundan başlayarak devam eder. Bireyin aldığı eğitimler ruhsal ve bedensel gelişiminin sağlıklı ilerlemesini sağlar. Lise ve sonraki dönemde alınan eğitim ise kanunlarca sınırları çizilen belirli mesleklere nitelikli insan

gücü yetiştirmeyi dolayısıyla bireylerin gelecekte geçimlerini sağlayacakları meslekleri edinmelerini sağlayacaktır. Erken yaşlarda başlayan sanat eğitimi çocuğun duygusal ve bilişsel gelişimini destekleyecek, sonraki dönemlerde ise sanatsal bakış açısı kazanarak mesleki hayatında uygulamaya dönük ürettiği ürünlerde estetik değerlerin ön planda olduğu sanat değeri yüksek eserlerin yer almasını sağlayacaktır. Bu çalışmada Meslek Yüksek Okulu ön lisans programına devam eden öğrencilerin temel tasarım dersindeki sanat eğitimine yer verilmiştir. Buna göre Meslek Yüksek Okulu ve ön lisans programlarının Temel Sanat Eğitimi/ Temel Tasarım dersi sanat eğitimi alacak öğrencilere bir hazırlık dersi niteliğindedir. Bu ders süresince öğrencilere sanatın elemanları ve ilkeleri kavratılarak, kazandıkları bilgi ve beceri birikimini çalışmalarına aktarabilmeleri amaçlanır. Bu doğrultuda öğrenciler yaratıcılıklarını kullanarak maddeye biçim vermeyi, farklı malzemeler kullanmayı, ilişkilendirmeler yapmayı, rengi kullanmayı, boşluk-doluluk, ritim, denge, ışık-gölge, hareket, açık-koyu, birlik gibi unsurları çalışmalarına aktarabilme becerisini kazanır. Kendinde var olan yetiyi keşfederek, kendine özgü ifade biçimini geliştirir (Toktaş, 2009:17). Temel tasarım dersi programı üniversitelerin her birinde farklılık göstermekte ve bazılarında sadece uygulama aşamasında kalmaktadır. Bu müfredatların öğrencilerin gelişimlerine yeterliliği problem olarak ortaya çıkmaktadır.

Eğitimin kasıtlı ve istendik davranış değişikliği olduğu kabul edildiğine göre bunu sağlamak için kurulmuş olan sosyal kurumlar da okullardır. Okul sadece teorik bilgilerin verildiği sosyal kurum değildir. Okullarda uygulanan eğitim sisteminin ekonomik kalkınmayı hızlandırmaya yapacağı katkı, kişileri eğitim kurumlarında çağdaş teknolojiye uygun bilgi ve becerilerle donatması, her düzey ve alanda kalkınmanın gerektirdiği nitelik ve sayıda insan gücü yetiştirmesidir (Demirci, 2007:9). Meslek, bireyin sistemli olarak yetiştiği, o alanın gerektirdiği iş ve görevleri kapsayan geniş anlamlı terimdir (Tufan, 2007:13). Bu tanımlara istinaden, lisede temelleri atılmaya başlanan mesleki eğitim öğrencinin gelecekte geçimini sağlayacağı mesleği yapabilmesi için teorik ve pratik bilgilerin edinildiği, yaşamını idame edebileceği mesleğin uygulamaya dönük becerilerini kazanabileceği dolayısıyla bireylerin fiziksel, zihinsel, duygusal, sosyal, ekonomik ve kişisel açılardan gelişimlerini devam ettirebilecekleri süreç olarak tanımlanabilir.

Alkan, Doğan ve Sezgin ise mesleki eğitim için ‘İlk olarak, iş için, el maharetlerini gerektiren işler için, üretim için eğitim gibi tanımlar yapmışlardır. Zaman içerisinde mesleki eğitim tanımını biraz daha genişletilerek “bireyin tercih ettiği bir mesleki alandaki faaliyetleri etkili bir şekilde yürütebilmesi için gerekli bilgi, beceri ve tavırlarla ilgili kabiliyetlerinin geliştirilmesini amaç edinen eğitim şekli” olarak ifade edilmiştir (akt:Anapa, 2008:4). Mesleki eğitim; öğrencileri herhangi bir üretim veya hizmet sektöründeki belirli bir mesleğe hazırlamak için gerekli bilgi, beceri ve alışkanlıklarla birlikte genel bir mesleki kültürle donatan eğitimidir (Çürük, 2009:13). Mesleki eğitim, bireyin iş becerilerinin ve yeteneklerinin geliştirilerek, mesleki tutum ve iş alışkanlıklarının kazandırıldığı geniş bir süreci kapsamaktadır (Tazegül, 2011:9).

Milli Eğitim Temel Kanununun 3. maddesine göre mesleki ve teknik eğitim; bireylerin ilgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ile birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamaktır.

Mesleki ve teknik eğitimin (MTE) amacı, bireysel bilgi, beceri ve uygulama kabiliyeti kazandırmak, bireylerin topluma faydalı olmasını sağlamaktır. Bu şartlarda mesleki ve teknik eğitimi, gerekli yapan amaçlar

- * Piyasa iş gücü ihtiyacının karşılanması,
- * Üretimde kaliteyi artırma,
- * Pazarda rekabeti yükseltme
- * Kaynakların, verimli kullanılması,
- * Çağdaş teknolojik mal ve hizmet üretme,

Mesleki eğitim, belirli yaş grubundaki öğrencilere bazı temel yeterlilikleri kazandırarak belirli bir meslek alanında işe girebilmelerini ve mesleki becerileri geliştirmeyi esas almıştır. Bir mesleğe ilişkin atölye çalışmaları yapılarak teorik

eğitimin yanı sıra pratik eğitim de yürütülmüştür. Öğrencilerin yaptıkları işler mesleki uygulamalara göre belirlenmiştir (Doğan, 1983:10). Mesleki ve teknik eğitimin amacı, toplumun hedefleri ve iş çevrelerinin talepleri doğrultusunda bireylere belirli bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve uygulama yeterliliklerinin kazandırılmasıdır (Yıldız, 2008:7).

20. yüzyılın başından itibaren güzel sanatlar eğitimi veren tüm okullarda Temel Sanat Eğitimi-Temel Tasarım Eğitimi dersleri zorunlu ve sanat eğitimine başlangıç olarak yer almaktadır. Ders müfredatı eğitim alanı kapsamında şekillenirken, ayrıntılar belirlenir.

Temel Tasarım Eğitimi sanat ve tasarım öğelerinin genel hatlarını oluşturan unsurların tasarı ilkesinin görselleştirilebilmesi için gerekli tüm öğretileri en yalın haliyle uygulayan ana derstir.

Öğrencilerin yaptıkları uygulamalardaki el becerisi kadar herhangi bir sanat eserine karşı aldıkları tavırda en az ürün ortaya çıkarma çabası kadar önemlidir. Temel Tasarım derslerinde uygulama eğitimi yanı sıra çizgi, renk ve form öğelerinin yer aldığı bir müfredat biçimi söz konusudur.

Meslek Yüksek Okulları Tasarım bölümlerinde yer alan Temel Tasarım derslerinde Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemi öğrencilerin geleneksel sanat eğitimi yaklaşımından uzak, sanat eserini değerlendirmelerini ve esere ilişkin sanat tarihi, estetik hakkında bilgi sahibi olup fikir yürütmelerini sağlamaktadır. Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemi (ÇASEY) ya da Disipline Dayalı Sanat Eğitimi Yöntemi bu disiplinlerin birleşmesinin sonucu oluşmuştur. ÇASEY, sanat eğitimini sadece teorik bilgiyle ya da sadece uygulamayla sınırlandırmayan bir konu üzerinde tek yönlü düşünmeden ziyade farklı bakış açılarının oluşmasını sağlamayı amaçlayan bir yöntemdir.

Bu araştırmanın problemi Temel Tasarım derslerinde Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönteminin uygulanması ve etkilerinin araştırılması üzerinedir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönteminin Teknik Bilimler Meslek Yüksek Okulu Ayakkabı Tasarım Bölümü “Temel Tasarım” dersi alan 1. sınıf öğrencilerinin, tasarlama becerilerindeki farklılıkları araştırmaktır.

Öğrencilerde görsel algılama, yorumlama ve eserlerin estetik değerlerini tespit etme becerisini artırma, sanat programlarının temel amacıdır.

Çok alanlı (disipline dayalı) sanat eğitimi yöntemi, bireyin eğitimindeki her dönemde uygulanabilir. Çünkü gelişim süreklidir ve yöntem de ona göre değişim göstermelidir. Estetik, sanat eleştirisi, sanat tarihi ve uygulama aşamalarının, sanat eğitimine dâhil edilme şekli ve süreci çocuğun gelişim aşamasına, dersin konusuna, öğrencilerin dikkat düzeylerine göre değişebilir. Burada esas olan şey, bu yöntemin kullanılarak öğrencilerin sanatı anlamasına, sanatı yaratmak kadar, sanata nasıl tepki vereceklerini bilmelerine yardım etmektir (Özalp, 2009:35).

Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönteminin müfredata entegre edilerek etkilerinin araştırılması amaçlanmıştır.

Genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır.

- Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerinin belirlenmesi
- Öğrencilerin ilk ve son çalışmasına ait uzman görüşlerinin değerlendirilmesi

1.3. Araştırmanın Önemi

Sanat ve tasarım üzerine eğitim veren okullarda zorunlu olarak okutulan temel tasarım dersi içerik olarak öğrencilerin alanında uzmanlaşması ve kazanımlar açısından tek yönlü bir eğitimle yetinemez.

Gerek ilk ve orta öğretim seviyesi gerekse yükseköğretim seviyelerinde sanat ve tasarım eğitiminde öğrencilerin kendilerini, ifade etme, farklı açılardan bakabilme ve yaratıcılıklarının gelişiminde çok alanlı sanat eğitiminin gerekliliği tartışılmaz bir

gerçektir. Önemli olan bu yöntemin etkinliğini artırmada izlenecek yolun ayrıntıları ve daha fazla eklenecek görüşlerin tartışılmasıdır.

1.4. Sayıtlar

Bu uygulamada kullanılacak doküman, araç ve gereçler, sınıf ortamı yöntemin kullanılması için uygun haldedir. Gözlem, çeşitli kayıt cihazları ve formlarla yapılacaktır. Araştırmaya katılan öğrencilerin veri toplama araçlarına verecekleri yanıtlar, onların gerçek durumlarını yansıtacaktır. Araştırmaya katılan öğrencilerin ÇASEY'e göre, araştırmaya yönelik bilgi ve veri sağlayacağı var sayılmaktadır

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. 2021-2022 Eğitim-Öğretim yılıyla,
2. Araştırmanın kapsamı, Konya Teknik Üniversitesi Teknik Bilimler MYO Ayakkabı Tasarım ve Üretimi programı kapsamında Temel Tasarım dersi alan öğrenciler ile,
3. Konuyla ilgili literatür taraması ve uzman görüşleriyle,
4. Araştırmacı ve alan uzmanları tarafından belirlenmiş başarı testi ve tasarım değerlendirme ölçeği ile sınırlandırılmıştır.

1.6. Tanımlar

Meslek Yüksekokulları

Genel anlamda kullanılan mesleki ve teknik eğitim ise tanım olarak, “bireysel ve toplumsal yaşam için zorunlu olan belirli bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve pratik uygulama yeteneklerini kazandırarak bireyi zihinsel, duygusal, kişisel, sosyal ve ekonomik yönleriyle dengeli bir biçimde geliştirme sürecidir (Alkan, 2001:3).

ÖSYM'nin tanımına göre; ön lisans ortaöğretime dayalı dört yarıyılı kapsayan ve ara insan gücü yetiştirmeyi amaçlayan yani lisans öğretiminin ilk kademesini oluşturan bir yükseköğretimdir (ÖSYM, 2023). YÖK'ün belirlediği kriterler de eğitim veren ön lisans programları meslek yüksekokullarında yer almaktadır. Meslek Yüksekokulu ise 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun (2014) 3. maddesinde

belirtildiği üzere belirli mesleklere yönelik nitelikli insan gücü yetiştirmeyi amaçlayan, yılda iki veya üç dönem olmak üzere iki yıllık eğitim-öğretim sürdüren, ön lisans derecesi veren bir yükseköğretim kurumudur (YÖK, 2022).

Temel Tasarım

Temel tasarım derslerinde öğrenciler düşünce ve bilgisini ileri düzeye taşıma yollarını öğrenir. Temel tasarım dersini alan bir öğrenci kendini ifade edebilme ve tasarımlarını anlatabilme yeterliliği, kişisel sanat ve güzellik algısını ifade gücü ile belli bir düzeye getirir.

Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemi

ÇASEY yöntemi aynı zamanda Disipline Dayalı Sanat Eğitimi (DDSE) olarak da bilinmektedir. DDSE öncelikle ilk ve ortaöğretim öğrencileri için geliştirilen fakat yetişkin eğitimi, yaşam boyu eğitim ve sanat müzelerinde kullanılmak üzere de formüle edilmiş kapsamlı bir öğrenme ve öğretme yaklaşımıdır. Johnson (1999:13) DBAE'nin öğretiminde alınan sonuçların çok önemli olduğunu ifade etmektedir. DBAE yaratıcılığı, doğaçlamayı, düzenlemeyi, yorumlamayı, tartışmayı, sanat yapıtlarını çeşitlendirmeyi ve hakkında rapor bildirebilmeyi, düşünmeyi sağlayan bir yaklaşımdır (akt: Özsoy, 2009:209).

BÖLÜM 2

2. ALAN YAZIN (İLGİLİ ARAŞTIRMALAR)

2.1. Çok Alanlı Sanat Eğitimi

Sanat eğitimi ülkemizde ve dünyada, üzerinde halâ tartışılan bir kavramdır. Sanat eğitimi; algılama, düşünme, görme, işitme ve uygulamadaki bütünleşmeyi sağlayan gücüyle genel eğitimin bir parçasıdır. Sanat eğitimi ile öğrencinin gören, düşünen, analiz yapabilen, iletişim kurabilen bireyler olmaları amaçlanmaktadır. Bunun için okul programlarında gerekli ölçüde yer verilmelidir. Sanat eğitimi okul öncesi dönemden başlayıp ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğrenime kadar devam eden bir süreci kapsayabilmektedir (Arıkan, 2020:131).

Çok alanlı sanat eğitimi yöntemi öğrencilerin geleneksel sanat eğitimi yaklaşımından uzak, sanat eserini değerlendirmelerini ve esere ilişkin sanat tarihi, estetik hakkında bilgi sahibi olup fikir yürütmelerini sağlamaktadır. Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemi (ÇASEY) ya da Disipline Dayalı Sanat Eğitimi Yöntemi bu disiplinlerin birleşmesinin sonucu oluşmuştur. ÇASEY, sanat eğitimini sadece teorik bilgiyle ya da sadece uygulamayla sınırlandırmayan bir konu üzerinde tek yönlü düşünmeden ziyade farklı bakış açılarının oluşmasını sağlamayı amaçlayan bir yöntemdir. Sanat eğitimini farklı disiplinlerle, farklı kültürlerle birleştirmek bu dersi zengin kılacak ve çocuğun bu derse ve sanat eserlerine değişik açılardan sorgulayarak bakmasını sağlayacaktır. Sanat eğitimi ÇASEY ile disiplinler arası bir yapı kazanarak öğrencilerin merkezde olduğu bir sistem oluşturmaktadır. Bu sistemde sanat eğitimi öğrencilere 4 ana disiplin üzerinden anlatılmaktadır. Bu disiplinler; uygulamalı çalışmalar, sanat tarihi, sanat eleştirisi ve estetikdir. Birleştirilmiş sanat eğitimi yönteminde öğrencinin kendi eserlerini oluşturma işlemi olan uygulamalı çalışmalar, sanat eğitimine giriş aktiviteleri olarak kullanılmaktadır. Uygulamalı çalışmalar duyguların düşüncelerin, hayalin, teknik ve değişik malzemelerle ortaya çıkarılmasıdır. Sanatsal ürünler şu ilişkiler sonucu ortaya çıkar; sanatçı ve amacı, bunların içeriği ve hedefleri, yaşadığı toplumun kültürel yapısı, sosyal çevresi, araç ve gereç. Kapsamlı olarak yapılan uygulamalı çalışmalar sonunda bu ilişkilerin

öğrenilmesiyle sanatı, sanatçıyı takdir eden bireyler yetiştirilecektir. Sanat artık burada bir araç değil, amaç konumuna gelmekte ve öğretilmesi gereken bir alan olmaktadır (Gökay, 2000:4).

1997-1998 yılından itibaren eğitim fakülteleri, resim-iş eğitimi anabilim dallarında, resim öğretmeni adaylarına okutulmaya başlanan program, resim dersleri bünyesinde sanat tarihi, sanat eleştirisi, estetik ve uygulama alanlarını barındıran daha kapsamlı bir yapıdan oluşmaktadır. Dört alanı birleştirmeyi amaçlayan bu “Çok Alanlı Sanat Eğitimi”, resim derslerini salt bir uygulama dersi olmaktan çıkarıp, aynı zamanda bir kültürlenme dersi formatına da sokacaktır. Bu programla, öğrencilerin aynı zamanda iyi bir sanat tüketicisi olmaları amaçlanmaktadır, çünkü Özsoy’ un da belirttiği gibi, resim derslerini sadece uygulama ağırlıklı olarak düşünmek, çağdaş uygulamalarla bağdaşmamaktadır (Tuna, 2007:125).

Sadece uygulamalı çalışmalarla sınırlı olmadan estetik tavrın ortaya çıktığı, eleştirel düşüncenin geliştiği ve kültürel tarihi sürecin ele alındığı bir sanat eğitimi yöntemine ihtiyaç vardır. Bu ihtiyacı Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemi (ÇASEY) ile gidermek mümkündür. Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemi, sanat eserlerine odaklanarak estetik, sanat eleştirisi, sanat tarihi ve uygulamalı çalışmalar olmak üzere dört sanat disiplini içeriğinin bir araya getirilmesidir (Subaşı, 2014:23).

2.1.1. Estetik

Estetik sözcüğü Grekçe “aisthesis” sözüden gelmektedir. Aisthesis sözcüğü, duyum, duyulur algı anlamına gelir. Estetik bu anlamda duyulur algının, duyusallığın sağladığı bilgi ile bilim olarak düşünülüyor (akt: Subaşı, 2014:23).

Sanat, insan yaşamının bir ürünü olması nedeni ile insanla birlikte değişmekte ve her dönemde kendi dilini ve kurallarını oluşturarak kendi kimliğini edinmektedir. Bu oluşumda sanat yapıtının taşıdığı estetik değer ve iletişimsel değer, yapıtın insanlığı kuşatan ve anlaşılır olan yanı sayesinde ortaya çıkmaktadır. Sanat yapıtı, bir insan ürünü olduğu ve belirli bir amaçlılık taşıdığı için sahip olduğu değerlerin yanı sıra izleyicinin ona yüklemiş olduğu değeri de taşır. Ancak, her zaman ve her yer için

geçerli olan bir sanattan, dolayısıyla değişmez ve genel geçer bir estetik değerden söz etmek mümkün değildir (Korkmaz, 2013:1).

Estetik, sanatı anlamayla ilgili bir kavramdır. Sanatı anlamak algısal bir olay olduğu için estetiği oluşturan durumlar da sanat eserini algılama üzerine kuruludur. Bunun için sanat eseriyle izleyicinin iletişimsel boyutu üzerine yoğunlaşmak gerekmektedir (Özalp, 2020:517).

Haz duygusunun temeli etkilenmedir. İyi ve kötü hazzı betimleyen kabul edilmiş değerlerin olmadığı savunulmaktadır. İnsanların, estetik hazza ulaşma biçimi içinde bulunduğu kültüre dayanmaktadır. Bu olayları nasıl algılayacağı ve öğrenmek için gerekli kaynaklara erişme yeteneği de ikinci temel koşuldur.

Güzellik kavramı XVIII. yy.'da estetik kavramı ile birlikte düşünölmeye başlanmış ve bunun temelini Alman filozof Alexander Gottlieb Baumgarten atmıştır. Baumgarten estetiğin ayrı bir felsefe dalı olarak yerleşmesini sağlamıştır. Ancak estetiğin ilgi alanı olan 'güzel' kavramı ilk defa Yunan felsefesinin iki önemli filozofu Platon ve Aristoteles tarafından ortaya konulup tartışılmıştır. Yunan'dan, erken Hıristiyanlık dönemi ve Rönesans'a kadar, güzelliğin, nesnel, fiziksel bir özellik olduğu düşünölmüş, güzelliğin nesnenin doğasında olduğu görüşü savunulmuştur. Ancak süreç içerisinde güzelliğin bakan kişinin gözünde oluştuğu düşüncesi hâkim olmuştur. 17. yüzyıl İngiliz düşünürü Locke, güzelliğin hem öznel hem de nesnel niteliklere sahip olduğu görüşünü savunan ilk kişi olmuştur. Kant da güzellikte nesnel ve öznel düşünce ayırımı dikkat çekmiştir. 20.yüzyıl modernist düşünce ekolünde estetik 'hazsal' bir değer olarak ifade edilmiş, post modern düşünce ekolünde ise modernizmin önerdiği özne merkeziliğin tersine 'nesne' ön plana çıkmıştır. Özne ve nesne temelli yaklaşımlar estetik yargının doğasına da ışık tutmuştur (Tekel, 2016:151).

2.1.2. Sanat Tarihi

Sanat tarihi, sanatın doğuşundan günümüze kadar, dünyada var olan tüm sanatçı ve sanat yapıtlarının en genel anlamda analizlerini yapan ve görsel sanatların tarihsel evrimini inceleyen akademik, bilimsel bir disiplindir (Subaşı, 2014:24).

Sanat üzerine araştırmalar, tartışmalar, konuşmalar yapılmaya başlandığından ve ilk sanat eserleri bulunduğundan beri, insanlar tıpkı insanın kökenini merak ettikleri gibi sanatın da kökenini araştırmışlardır. Bu konuyla ilgili sanat, bilim ve felsefe alanlarından insanlar farklı görüşler ileri sürülmüştür. Bazıları sanatın doğuşunu din ve büyüye bağlarken bazıları da sanatın kökeninin oyun ya da öykünme olduğunu söylemektedir (Öner, 2018:96).

İnsanlar kültürel hayatları ve kendi manevi duygularıyla bir bütünlük içinde yaşarlar. Hayatlarının her alanında değerlerine özgü yaşar ve bu duygularla üretim yaparlar. Yani her toplumun kendine özgü bir simge ve tarzları oluşmuş olur. Bu tarzlar sanat eserleri halini alır ki bundan da söz eden bilim dalıdır sanat tarihi. Bundan dolaydır ki sanat tarihi hemen hemen bir toplumun tüm unsurlarını araştırır ve çok geniş bir konu yelpazesini kapsar.

Buna rağmen sanat tarihi 20.yy başlarında Türkiye’de önem kazanmaya başlamıştır. Kısa sürede orta ve yüksek öğretimde ağırlık kazanmaya başlasa da hem çok eski ve zengin Türk tarihine hem de kültür abidesi Anadolu topraklarına kafi gelmemiştir.

Sanat eğiliminde hedef, insanın algısal yeteneğini geliştirmek, düşüncelerini görsel biçimlere dönüştürmelerine yardım etmek ve sanat dilini öğreterek kültürler ve sanat eserleri arasındaki ilişkileri değerlendirmektir. Bu eğitimle sadece sanat yapan uygulayıcılar değil, sanattan zevk alan, sanatı çözümleyebilen bireyleri de yetiştirmek amaçlanır. Küçük yaştan itibaren çocukları yaratıcı kılmada en uygun ve etkin yöntem, sanat eğitimidir. Bu açıdan sanat eğitimi, genel ve tümel eğitim-öğrenim içinde geniş, yaygın bir disiplinle yer alması gerekir. Çağdaş sanat eğiliminde Sanat Tarihinin rolü çok büyüktür. Günümüzde geçerli olan sanat eğitimindeki dört disiplin içerisinde Sanat tarihi; estetik, uygulamalı çalışmalar ve sanat eleştirisinin yanında, çok kültürlü ve kültürler arası eğitimin sunulmasında önemli bir yer tutar. Sanat Tarihi sayesinde öğrenci, sanatı bir seyahat ve dünyaya açılan bir pencere gibi görür Kendi ulusal sanat formlarından başka öteki ulusların sanat formlarını da öğrenir. Bu da kültürler arası iletişim ve etkileşimi güçlendirir (Çetin, 2010:63).

Gelinen noktada, kitle iletişim araçlarının da etkisiyle kültürler arasındaki duvarlar biraz daha ortadan kalkmaya başlamıştır. Bu da öğrencilerin başka kültürlere ait sanat nesnesi ve kültürel unsurlar hakkında daha fazla bilgi edinmelerini zorunlu kılmaktadır. Sanat tarihi bir sanat eserinin, sanatçının ve eserle ilgili öteki bilgilerin incelenmesidir. Sanat tarihi, eserin yapıldığı ortama bağlıdır ve yaşanan sosyo-kültürel düzen içinde yaratma sürecinin ve sanat eserinin araştırmasını kapsar (Göğebakan, 2011:88).

2.1.3. Sanat Eleştirisi

Sanatın insanlık tarihi boyunca var olmasına karşın sanat eleştirisinin 18.yy ve sonrasında gelişim göstermesi, özellikle 20. yüzyılda kurumsal kimlik kazanması hiç kuşkusuz toplumsal dinamiklerle ilgilidir. Sanat yapıtının, halka açık yerlerde sergilenmesiyle birlikte, başka bir ifadeyle sanatın özgürleşmesiyle bir gereksinim olarak ortaya çıkan sanat eleştirisi olgusu, izleyici ile sanatçı arasındaki bağı kurma çabasını günümüze değin sürdürmüştür (İnce, 2005:89).

Sanat eleştirisi sanat eseri üzerinde inceleme yapma izleme ve düşünme sürecidir. Bu eleştiri sayesinde sanatçı, sanat eseri ve izleyici arasında kaliteli bir bağ kurulur.

Sanat eğitimi, öğrencilerin sadece uygulama alanında bir takım beceriler elde etmesini değil, aynı zamanda eleştirel düşünme ve yorumlama becerilerini geliştirmenin yanı sıra, topluma estetik beğeni ve estetik algı açısından gelişmiş bireyler yetiştirmeyi de amaçlar. Günümüzde, yaşamın tamamına egemen olmuş olan imgesellik, bireylerin televizyonda hangi kanalı seyredeceğinden, satın alacağı ürüne kadar, tercihleri üzerinde etken bir hale gelmiştir. Bu nedenle, estetik açıdan tatmin edici bir çevrede yaşamının bir yolu da toplumun beğeni düzeyinin gelişmesi olarak düşünülmektedir. 1997- 1998 yılından itibaren eğitim fakülteleri, resim-iş eğitimi anabilim dallarında, resim öğretmeni adayları için hazırlan program, resim dersleri bünyesinde sanat tarihi, sanat eleştirisi, estetik ve uygulama alanlarını barındıran çok daha kapsamlı bir yapıdan oluşmaktadır (Tuna, 2007:125).

Sanat eleştirisinin çok alanlı sanat eğitimi yöntemi içerisinde yer almasının öğrenciye katkıları

Öğrenciyi sürecin içine dahil etmek,

Gözlem ve farkındalık olgusunu geliştirmek,

Eser üzerinde düşünme ve bilgi aktarımını sağlamak,

Ve bu kazanımların yazılı ve sözlü ifadesini geliştirmek olarak sıralayabiliriz.

Sanatta eleştiri, bir sanat araştırması ve sanata karşı duyarlı bir tepki verme sürecidir. Eleştiri bir üst dildir; bir sanat eseriyle öznenin bir araya gelmesidir (Subaşı, 2014:24).

Eğitimin en önemli hedeflerinden biri, öğrencilerin iyi karar verebilmeleri için eleştirel düşünebilmelerini sağlamaktır. Öğrencinin eleştirel becerileri arttırıldığında, sanat eğitiminin çocuğun sanatsal bir çalışmaya değer verme yetisini geliştirmiş olacağına inanılmaktadır. Sanat eserinin doğrudan kendisiyle ve sanat eğitimcilerinin bakış açısı ile ilgili olarak bir eserin içsel eleştirisinin dört aşaması vardır. Eleştiriye aşamalı yaklaşım da denen bu aşamalar betimleme, çözümlleme, yorumlama ve yargıdır. Eğitim yoluyla insanın özgürleşmesi ve özgün bir kimlik kazanması sürecinde farklı eğitim yaklaşımlarından yararlanılabilir. Bu bağlamda sanat eleştirisi, bireyin demokratik değerler kazanmasına katkı yapabilecek bir yaklaşım olarak benimsenebilir (Mercin & Alakuş, 2005:42).

1.Betimleme: Bu aşamada, öğrenciler, sanat eserinde görünenlerin bir listesini çıkartırlar (Tuna, 2007:128). Bu aşamada eser üzerinde görünen ne varsa söylenir. Basit cümlelerle eserle bir bağ kurmaları sağlanır.

2.Çözümlleme: Çözümlleme safhasında genel olarak, “Eser nasıl düzenlenmiştir?” sorusuna cevaplar aranır. İkinci aşamada da eserle ilgili veriler toplanmaya devam edilir (Mercin & Alakuş, 2005:42). Bu aşamada eser üzerindeki tasarım ilkeleri (çizgi, renk, doku, kompozisyon) öğeleri incelenir ve yapısal çözümlleme yapılmaya çalışılır.

3. Yorumlama: Bu aşamada “Sanatçı izleyiciye ne söylemek istiyor?” sorusu cevaplanmaya çalışılır (Mercin & Alakuş, 2005:42). İzleyici kendi yorumlarıyla bu aşamada devrededir. Eseri anlamaya ve yorumlamaya yönelik bir süreç olup, duygusal, tarihsel anlam ve yorumlardan oluşur.

4. Yargı: Bu basamakta öğrenciler, söz konusu sanat eserinin neden değerli veya önemli olduğunu tespit etmeye çalışırlar (Tuna, 2007:129). Sanat eleştirisinin son evresi yargıdır, önceki aşamalardan elde edilen veriler yorumlanarak bir yargıya varılmaya çalışılır. Yargı izleyicinin kendi düşünceleridir. Eserle kurulan bağın derinliği burada açığa çıkar.

Sanat eseri hakkında eleştiri yapabilmek için bu aşamalarla eseri anlamak ve bilgi toplamak gerekir.

Öğrencilerin kendi çalışmalarına ilişkin taşıyacağı sanat eleştirel kaygılar ve öz-değerlendirme yaparak kendi çalışması ile bütünleşme imkanı bulabilmesi, sınıf geçme için alacağı nottan daha önemli görülmelidir. Öğrenci çalışmalarının zihinsel egzersizlerle başlayan motivasyon aşamasından, taslak hazırlama ve nihaî çalışmanın olduğu tüm sürece kadar gözlemlenerek değerlendirilmesi bir gerekliliktir. Bu nedenle öğrenci çalışmalarını sanatsal boyutuyla eleştirmenin ötesinde, sadece sonuçtaki başarısına değil, aynı zamanda ürünün oluşturulduğu sürece de dikkat edilerek yapılacak bir değerlendirme daha anlamlı olabilir (Mercin & Alakuş, 2005:42).

2.1.4. Uygulama

Uygulama, sürecin meyvelerinin toplandığı, disiplinlerin oluşturduğu yöntemin sonucunun görüldüğü ürün ve verimin alındığı bir aşamadır. Uygulamalı çalışmalar, sanatın kavranmasını sağlayarak öğrencilerin hayal gücünün somut verilere dönüştüğü yoldur.

Bu deneyimler sanat tarihi, sanat eleştirisi ve estetik süreçlerle birleştiğinde, genel anlamda ilerlemiş bir algı, öğrencinin sonraki çaba ve öğrenmelerini teşvik edecek ‘kendine güven’ duygusu ile sonuçlanmaktadır (Özsoy, 2009:207).

Bu süreçte öğrencinin tasarımdan ve uygulamadan haz alması çalışmanın güzel olmasından daha önemlidir. Öğrencinin kendisini ifade edebilen eğlenceli bir süreç geçirmesi elzemdir.

DBAE'nin disiplinlerinden biri olan sanatsal üretim (uygulama evresi) sanata anlam verme üzerinde temel katkıyı yapmaktadır. Uygulama, düşünmeyi, algılamayı, hissetmeyi, hayal etmeyi ve önemli olarak da aktiviteyi (etkinliği) içeren bir dizi insani yöntemleri gerektirir. Bu yöntemlerle alıştırmaya yapmak çocukların gelişimine katkı yapar; incelikli yargıyı ve eleştirel duyarlılığın ihtiyacı olan günümüzün karmaşık görsel uyarıcıları ve çeşitli iletişim araçlarıyla anlaşmasına önderlik eder. Sanat üretimi sürecinde kişisel duygular ve bunların idraki kritik roller oynar. Bunlar etkinliğe doğru kuvvetli yönelimi sunar; düşünce ve üretim sürecine rehberlik eder ve başarıyı ölçer (Özsoy, 2009:207).

2.2. Temel Tasarım

Temel Tasarım, tasarımla uğraşan bütün disiplinler için özgün ve önemli bir derstir. Bu sebeple sadece planlama disiplinini değil, mimarlık, endüstriyel tasarım, iç mimarlık, grafik tasarımı gibi Mimarlık veya Güzel Sanatlar fakültelerinin birçok bölümünü ilgilendirir. Bahsedilen disiplinler arasındaki ölçek ve nihai üründeki farklılıklara rağmen, Temel Tasarım sağlam bir temel oluşturabilmektedir. Tasarım bir çeşit sorun çözme eylemi olarak ele alındığında, Temel Tasarım dersi bu eylemin en temel aracı olan soyut ve kavramsal düşünmeyi öğrencilere vermektedir. Gerçeği ve verilen sorunu analiz etmek, kavramsal olarak parçalarına ayırmak, somut olandan soyut düzleme gelebilmek, fikir üretmek ve sonra tekrar somuta dönebilmek Temel Tasarım ile mümkün olabilmektedir (Erdoğan, 2016:8).

20. yüzyılın başlarından itibaren sanat eğitimi genel anlamda güzel sanatların bütün alanlarını kapsayan okul içi ve dışı yaratıcı sanatsal eğitim olarak tanımlanabilir. Bu eğitim sürecinin ana ilgilerinden olan 'Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım Eğitimi' dersi de sanat eğitiminin yapılmasında ilk adımdır. Temel Tasarım dersi, eğitim fakültelerinin güzel sanatlar eğitimi bölümleri ve güzel sanatlar fakültelerinin lisans düzeyinde birinci sınıf öğrencilerinin güz-bahar dönemlerinde aldıkları zorunlu

derstir. Temel Tasarım I dersinin içeriği, sanat eserini oluşturan elemanlar (çizgi, doku, form, şekil, mekan) ve ilkeler (ritim, hareket, denge, vurgu, kontrast, birlik, bütünlük, çeşitlilik), iki boyutlu yüzey üzerine iki boyutlu ve üç boyutlu uygulama çalışmalarını kapsamaktadır (Resim-İş Öğretmenliği Lisans Programı-Temel Tasarım I- Temel II Ders İçerikleri, 2010).

Çizgi elemanının, sanatsal anlatım içerisinde pek çok işlevi mevcuttur. Bu işlevler; etraf çizgisi (kontur) oluşturma, örüntüler aracılığıyla leke yüzeylerine yol açma, tek başına plan etkisi oluşturma, motifleri birbirine bağlama, ton ve renk alanlarını birbirinden ayırma, optik yanılsama teknolojisi (çizgi perspektifi) ortaya koyma, bir sanatsal kurgunun geometrik bölüntülerini ve alan organizasyonunu oluşturma şeklinde sıralanabilir. Çizgi, her ne kadar doğada bulunmayan, sembolik ve grafik bir zihin nesnesi olsa da doğada çizgiyi çağrıştıran pek çok varlığa rastlamak mümkündür. Bir ağacın yapraklarındaki damarlar, tren yollarının yapısı, elektrik direklerinin telleri gibi. Dokular, gerçek dokular ve görsel dokular olmak üzere, iki türlü incelenebilir. Gerçek dokular, dokunma duyusuyla algılanabilecek şekilde, somut bir gerçeklik taşıırken, görsel (taklit) dokular ise gerçek dokuların bir yanılsamasını oluşturur. Biçim, şekil ve form elemanları, ilişkileri ve farklılıkları açısından bir arada düşünülmesi gereken kavramlardır. Şekil: Sadece yükseklik ve uzunluk boyutu olan bir elemandır. Dış gerçeklikte bulunması yönüyle, gölge durumunda tanımlanır (Metin, 2019:21).

Temel tasarım eğitimi dersinde, öğrencinin görsel anlamda kişilik gelişimini sağlaması, plastik değerleri kavraması, duyu algılarını geliştirmesi, yeni formlar oluşturmaları, nesnelere arası ilişkiler kurması ve bu ilişkileri belli tasarım ilkeleri doğrultusunda düzenlemesi amaçlanmaktadır. Ayrıca bu ders, öğrencinin yaratıcılığını geliştirmesinin yanı sıra, üretilen imgelere estetik açıdan değer kazandırarak, öğrencinin estetik üretim duyarlılığını çalışmalarına yansıtabilmesini amaçlar. Temel Tasarım kavramı 20. yüzyılın başlarında Almanya'da Tasarım Okulu olarak Bauhaus'ta kullanılmış, öğrencilerin kişisel olarak kendilerini tanımlarına yardımcı olmak adına, önceden edinilmiş ön yargılardan kurtulmalarını amaçlayan bir disiplin olarak öğretim programlarında yer almıştır. Görsel eğitimi modern bir yaklaşımla

şekillendirmeye çalışan Bauhaus Okulu, sınıflara hazırlık sistemi ve özgün öğretim yöntemleriyle görsel eğitime büyük katkıda bulunmuştur. Bauhaus, güzel sanatlar alanını diğer uygulamalı sanatlarla bir araya getirerek sınırları ortadan kaldırmış, sanatı tasarım yoluyla gündelik yaşamın içerisine sokmayı amaçlamıştır. Öğrenci çalışmalarına bakıldığında gözleme dayalı etütler, hafızadan etütler, doku çalışmaları, natüremortlar ve malzeme ile yapılan çalışmalar bu okulda uygulanan doğal obje kaynaklı çalışmalar olarak görülmektedir (Uysal, 2015:59).

Temel sanat eğitimi, amaç, kapsam ve program olarak, yaratıcı bireyin eğitim ve öğretimini amaçlar. Teknik bilgilerin verildiği eğitim-öğretim değil, yapısı gereği görsel algı, düşünce, estetik canlandırma, simülasyonun (benzetim) yönteminin zihinsel yapılaşması, buluş-esin kaynağı ve yaratıcılık süreci, el-göz-beyin yeteneklerinin geliştirilip arttırılması, düş gücü, hayal dünyası ve sezgisel güçlerinin etkinleştirilmesi eğitimi ve öğretimidir. Temel tasarım dersi, teknik bir eğitim-öğretimin ötesindedir ve yukarıda belirtildiği gibi yaratıcılık sürecini de etkinleştiren bir derstir (Gümrah, 2002:9).

2.2.1. Tasarım İlkeleri

Tekrar

Bir izleyicinin tasarımda kavraması gereken en basit ilişkilerden biri de benzer unsurların tekrarlanmasıdır. Özdeş veya benzer çizgiler, şekiller, formlar, dokular, değerler veya renklerin tekrarlanması öngörülebilir bir model oluşturur (Zelanski, 1996: 36). Birbirine yakın unsurların tekrarlanmasından oluşan ve ritmin temel ögesidir. Bu tekrarlar, çizgi, renk, biçim ve dokudan oluşur. Tekrarlar yalnızca tek şekilde değil, biçimleri farklılaştırarak ve değerlerini değiştirerek de uygulanır.

Hareket-ritim

Tasarım üzerinde renk ve çizgilerle hareketi görmek mümkündür. Bu unsurlar, aynı zamanda ritmi oluşturur. Bir eser üzerindeki kontrastlar, büyük küçük elemanlar hareketi sağlayan temel öğelerdir.

Ritim, tasarım üzerinde izleyicinin göz hareketlerini kontrol edebilmek için, benzer veya farklı elemanların düzenli tekrarı ile oluşturulan özel vurgulardır (Zelanski, 1996:41). Tasarımda ritmin oluşabilmesi için tekrar gerekir. Bu tekrarlar da eserin anlaşılabilmesi için görsel bir giriş noktası sağlar.

Kontrast (Zıtlık)

Tanım olarak karşıtlık benzeşmezliktir ve bu aynı alanda farklı karakterlere sahip elemanlar yer değiştirdiğinde meydana gelir (akt:Yücel, 2018:97).

Işık, gölge ve renklerde oran zıtlıkları bir tasarımın fark edilirliliğini sağlayan ana elemandır. Bu eseri hem tek düzeylikten kurtarır hem de giriş için bir kapı açar.

Birlik

Eserde tasarıma dair öğelerin tümünün oluşturduğu bütünlüktür. Birliği bazen farklı öğelerin bir arada kullanılması bazense denge unsurlarının kullanılması sağlar. Birlik uyumu destekler.

Vurgu

Tasarımcılar genellikle tasarımlarını tek bir odak noktası oluşturarak birleştirirler. Bunu izleyicinin gözünün en zorlayıcı olduğu alanda uygular. Bir tasarımın içinde dikkat çeken bir odak noktası yoksa tasarım içindeki parçaların bütünleşmediği düşünülür. Bu durum izleyicinin neler olup bittiğini organize etmesini zorlaştırır (Zelanski, 1996:42).

Anlatım olarak tasarım ve sanat eserinde bir başlık ve tema unsuru olmalıdır. Ayrıntılar bu ana elemandan sonra verilir ve ortaya çıkar. Yerlerinin birbirleriyle karışmaması gerekir. Bir başka deyişle, ayrıntıların hiçbir zaman için ana konunun önüne geçmemesi gerekir.

Boşluk- Doluluk

Tasarımda kullanılan elemanların aynı büyüklük, renk ve biçimde olmaları eserlerde monotonluk oluşturur. Yer yer küçük ve hareketli elemanların kullanılacağı gibi bu

elemanlar arasında gözü dinlendirecek boşlukların da konulması gerekmektedir. Böylece daha dikkat çekici ve görsel açıdan çok daha iyi olan eser ortaya çıkar.

Değişiklik (Çeşitlilik)

Değişiklik, kurguyu oluşturan motiflerin ve bu motifleri oluşturan elemanların zenginleştirilmesiyle ilişkilidir. Bir kurguda doğal biçime sahip motiflerin yanı sıra yapay biçime sahip motiflerin de yer alması, değişikliğe örnek olarak verilebilir (Metin, 2019:24). Daha ilgi çekici bir tasarım elde edebilmek için kullanılan tekrarlar, bazı durumlarda monotonluğa sebep olabilir. Bundan kurtulmak için biçimsel farklılıklar çeşitlilik ve kontrast öğeleri kullanılmak zorundadır.

Denge

Dengeyi terazinin iki koluna benzetebiliriz. Sadece bir kefesine konulan aynı değerde elemanlar dengeyi bozacaktır. Bunu düzeltmek için de açık ve koyu, büyük veya küçük, uzun veya kısa elemanlar bir arada kullanılmalıdır. Yani eserde çeşitliliğin düzgün bir biçimde kullanılması şarttır.

Diğer bir deyişle denge, aynı ya da farklı biçimler arasındaki uyumu sağlayan bir tasarım ilkesidir. Aynı ya da farklı özelliklere sahip biçimlerin uyumunu büyük-küçük ilişkisini renk, çizgi ve leke kullanarak sağlar (Yücel, 2018:97).

2.2.2. Temel Tasarım Dersinin Tarihçesi

Temel Sanat eleman ve öğelerinin birer disiplin olarak öğrenciyi kazandırılmasını hedefleyen Temel Tasarım dersinde öğrenciler çevreyi duyarlı biçimde gözlemlemekte, ayırt etmeyi, yargıya varmayı öğrenmekte ve görsel ifade güçlerini zenginleştirmektedirler. Çeşitli projelerle desteklenen derste, öğrencilerin yeni problem ve yeni malzemelerle uğraşmaları için genelleştirilmiş teknikleri de kendilerinin geliştirmeleri ve elde etmeleri sağlanmaktadır (Erim, 2011:489).

Ülkemizde Temel Sanat Eğitimi/ Temel Tasarım dersi ilk kez Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Okulu'nda verilmeye başlamıştır. Okulda derslerin işlenişi ve verilen program Bauhaus ekolü doğrultusunda hazırlanmıştır. Program Almanya'daki ve

Türkiye’deki öğretim elemanlarının ortak katılımıyla oluşturulmuştur. Bauhaus ekolünde olduğu gibi fonksiyonelliğin ve tasarımın ön planda tutulduğu ürünleri üretebilecek, yaratıcı, sorgulayıcı bireyler yetiştirmek amaçlanmıştır (Toktaş, 2009:37).

Adolph Schneck Türkiye’de Temel Sanat Eğitimi dersinin temelini atan kişidir. Bütün sanat eğitimi veren alanlarda eğitimin, temel sanat eğitimi ile başlamasını ve 1 yıl boyunca temel ders olmasını ve öğrencilerin ikinci sınıfta bu derste başarılarına göre bölüm tercihlerini yapmalarını önermiştir. Hatta 2.sınıf programlarının 1.sınıf programını takiben yapılmasını da önermiştir. Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Okulu da bu öneriyi kabul etmiştir (Erim, 1999:7). Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Okulu 1982 yılında Güzel Sanatlar Fakültesi adı altında Marmara Üniversitesi’ne bağlanmıştır.

Tüm bilimsel çalışmalarda olduğu gibi üniversitede verilen bir ders olarak Temel Tasarım için de yürütücünün varlık bilimi açısından kişisel konumu, diğer bir deyişle bilgi, gerçek ve meşruiyete karşı tavrı, “ne”yin çalışılacağını belirlemiş olur. Buna paralel olarak, yürütücünün dünyayı nasıl kavramsallaştırdığı ve onu nasıl analiz ettiğine göre bazı bilgi formlarının, girdi ve yöntemlerin ders dışında kalacağı varsayılabilir. Bu bilgi kuramı bakış açısı bilgi temsillerinin bilinçli olarak seçildiği bir süreç içerir. Bazı yöntemlerin tercih edildiği, bazı veri kaynaklarının daha sıklıkla kullanıldığı bir çerçeve belirlenmiş olur (Erdoğan, 2016:9).

2.3 İlgili Araştırmalar

Küpeli (2014) “Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönteminin Temel Tasarım Dersi Kapsamında Öğrencilerin Üç Boyutlu Tasarım Çalışmalarında Uygulanması” başlıklı yüksek lisans tezinde üç boyutlu tasarlama kriter ölçeği, deney ve kontrol grubunun çalışmalarını değerlendirmek amacı ile 3 uzman eşliğinde puanlama yapılarak, puanların ortalaması alınmıştır. Üç uzmanın görüşünün tutarlı olduğu, non-parametrik test Mann-Whitney u sonucundan deneysel grupta anlamlı bir farklılık olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Özalp (2009) “Okul Öncesi Dönem (5–6 Yaş Grubu) Sanat Etkinliklerinde Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönteminin Uygulanması Üzerine Bir Durum Çalışması” başlıklı

yüksek lisans tezinde bilgi aktarımının etkili olmasının uygulama sonuçlarını istenilen düzeye taşıdığı sonucuna varılmıştır. Çalışmada elde edilen sonuçlara göre; sadece uygulama dışında duygu ve hissetmenin, görsel algılamanın, imgesel düşünmenin ve yorumlamanın eğitildiği sanatsal etkinlikler, çocuğun sanatsal gelişimini şekillendirmekte ve hızlandırmaktadır.

Subaşı (2014) “Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönteminin Çocuğun Resimsel Yaratıcılığına Katkıları” isimli tezinde Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönteminin, kontrol grubuna verilen geleneksel yonteme göre, katılımcıların yaratıcılık düzeylerini anlamlı düzeyde arttırdığı görülmüştür. Resimsel Yaratıcılık Testinin "Öykü Resimleme" ve "Ezbere Resim" boyutlarından olan "Konuyu İfade Gücü" alt boyutunda anlamlı bir fark görülmemektedir. Cinsiyet değişkenine göre bakıldığında, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre ortalama puanlarının yüksek olmasından dolayı Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönteminin kızların resimsel yaratıcılık düzeylerini olumlu yönde etkilediğini söylemek mümkündür.

Kayalıoğlu (2012) “Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönteminin Öğrencilerin Kompozisyon Kurmalarına Etkisi” başlıklı tezinden edilen bulgulara göre ilköğretim 8.sınıf öğrencilerinin kompozisyon kurma becerileri, verilen eğitime göre anlamlı şekilde farklılaşmıştır.

Çıtak (2019) “Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönteminin Ortaokul Öğrencilerinin Renk Kavramını Öğrenmesine Etkisinin İncelenmesi” isimli tezinden elde edilen Sonuç: Araştırma sonucunda ÇASEY öğrencilerin renk kavramını öğrenmelerinin üzerinde olumlu sonuçlar elde ettiği görülmüştür.

Metin (2019) “Şematik Dönemdeki Çocukların Sanatsal Gelişiminde Çok Alanlı Sanat Eğitiminin Yeri” başlıklı çalışmasında ÇASEY ile verilen eğitimin sonucunda öğrencilerin sanat eğitimi anlamında, olumlu ve hızlı bir şekilde gelişim gösterdikleri görülmüştür.

Toktaş (2009) “Güzel Sanatlar Eğitimi Veren Yükseköğretim Kurumlarında Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım Dersine İlişkin Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşlerinin Değerlendirilmesi” başlıklı tezinin araştırma sonuçlarından ve önerilerinden bazıları şöyledir: 1) Mevcut literatürden hareketle temel tasarımın ilke ve elemanları konusunda kavram birliğinin olmadığı görülmüştür. 2) Öğretim elemanlarının benzer içeriklerle derslerini yürüttükleri anlaşılmıştır. 3) Öğrencilerin öğretim elemanlarına oranla ders süresince verilen teorik bilgileri yetersiz buldukları görülmüştür. Dersin teorik ve uygulama sürelerinin eşit tutularak, uygulamaları karşılayan teorik konular vurgulanmalıdır. 4) Öğrencilerde özgün ifade gücünün geliştirilmesi amacıyla teknik serbest bırakılarak konuya ilişkin kavramlar kazandırılmalıdır. 5) Dersin işlenişinde seçilen uygulamalar farklı sanat alanlarının özellikleri dikkate alınarak düzenlenmelidir.

Yılmaz (1998) “Birleştirilmiş Sanat Eğitimi Yöntemine Göre İlköğretim II. Basamağında Sanat Eleştirisinin Uygulanması ve Sonuçları” başlıklı çalışmada, deney grubunda 12 hafta süreyle, haftada 40 dakika bu yöntemle göre ders işlenmiştir. Bu derslerden sonra deney ve kontrol grubu öğrencilerine uygulanan son test başarı puanları arasında deney grubu lehine belirgin bir fark gözlenmiştir.

BÖLÜM 3

3. YÖNTEM

Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır.

Nitel araştırma Niçin? Nasıl? Ne şekilde sorularına yanıt arar.

Nitel Araştırma, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik bir sürecin izlendiği araştırma türüdür. Amaç: İnsanların kendi toplumsal dünyalarını nasıl kurmakta, oluşturmakta olduğunu anlamak ve içinde yaşadıkları toplumsal dünyayı nasıl algıladıklarını yorumlamaya çalışmaktır (Durak, 2011:30).

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma durum çalışması modeliyle desenlenmiştir.

Durum çalışması literatürde farklı isimlerle yer almaktadır. Bu çalışma için yapılan araştırma esnasında karşılaşılan isimler; olay incelemesi, durum çalışması, örnek olay çalışması, örnek olay inceleme yöntemi, vaka çalışması şeklindedir. İngilizce literatürde ise bu araştırma yönteminin karşılığı “Case Study”dir. Bu çalışmada, araştırma yöntemi için “durum çalışması” kavramı kullanılmıştır. Durum çalışması sosyal bilimsel araştırma yapmanın çeşitli yollarından biridir. Açıklayıcı durum çalışmaları (explanatory case study) keşfedici (exploratory) ve tanımlayıcı durum çalışmaları tarafından tamamlanır (akt: Aytaçlı, 2012:5).

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evreni Meslek Yüksek Okulu, araştırmanın örnekleme 2021-2022 Eğitim-Öğretim yılında, Konya Teknik Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksek Okulu Ayakkabı Tasarım ve Üretimi programında eğitim gören ve 1. Sınıfa devam eden 4’ü erkek, 6’sı bayan toplam 10 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışma, Temel Tasarım ve Çizim dersi alan öğrenciler üzerinde yapılan 4 haftalık bir uygulamanın sonucunda oluşmuştur. Araştırma için görüşme yapılan ve 4 haftalık uygulama sonucu veri toplanan 10 ön lisans öğrencisinin kod adı, cinsiyeti, lise mezuniyetleri ve yaşları Tablo 1’de belirtilmiştir. Çalışma öğrencilerin gönüllü katılımlarıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya 12 öğrenci ile başlanmış devamsız olan ve çalışmalardan bazılarında katılmayan 2 öğrenci değerlendirmeye alınmamıştır.

Tablo-1 Çalışma Grubunun Demografik Özellikleri

Sayı	Öğrenci Kod Adı	Cinsiyet	Yaş	Lise Mezuniyetleri
1	Öğrenci 1	Erkek	21	Meslek Lisesi Ayakkabıcılık Alanı
2	Öğrenci 2	Bayan	21	Meslek lisesi Grafik ve Fotoğrafçılık Alanı
3	Öğrenci 3	Erkek	22	Meslek Lisesi Elektrik Elektronik Alanı
4	Öğrenci 4	Bayan	20	Meslek Lisesi Ayakkabıcılık Alanı
5	Öğrenci 5	Erkek	21	Açık Öğretim Lisesi
6	Öğrenci 6	Erkek	21	Meslek Lisesi Ayakkabıcılık Alanı
7	Öğrenci 7	Bayan	21	Spor Lisesi
8	Öğrenci 8	Bayan	23	Meslek Lisesi El Sanatları Alanı
9	Öğrenci 9	Bayan	22	Meslek Lisesi Ayakkabıcılık Alanı
10	Öğrenci 10	Bayan	21	Anadolu Lisesi

Araştırmaya 20-23 yaş aralığının da %60'ı bayan %40'ı erkek 10 tane öğrenci katılmıştır.

3.3.Veri Toplama Araçları

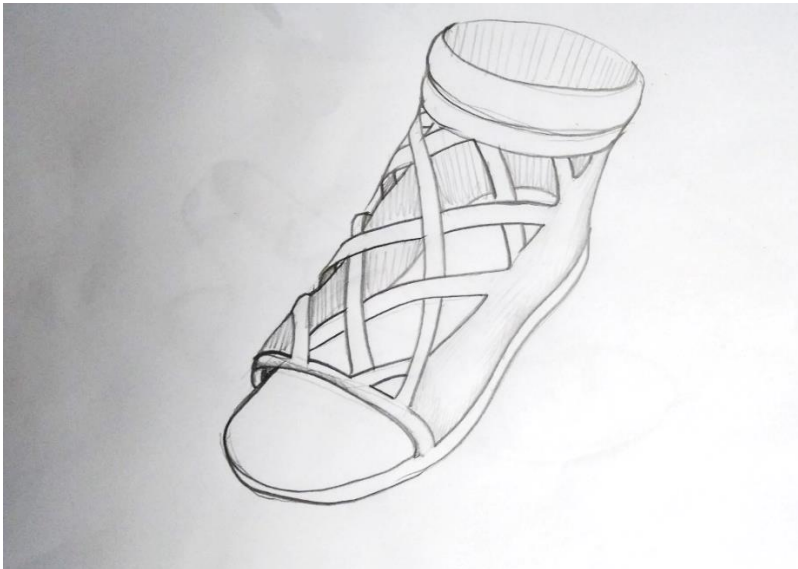
Araştırmada EK1'de yer alan yapılandırılmış görüşme soruları ve EK3'te yer alan değerlendirme kriterleri üzerinden yazılı doküman inceleme ve içerik analizi yöntemleri kullanılmıştır.

Çalışmada uygulama bölümü iki aşamada yürütülmüştür. Çalışmanın uygulandığı üniversitenin bulunduğu Konya, Anadolu Selçuklu Devleti'ne uzun yıllarca başkentlik yapmıştır. Bu sebeple öğrencilerden çalışma öncesinde bilgi ve yetenek seviyelerini anlamak amacıyla, şehrin kültürel dokularında etkileri halen görülen Selçuklu dönemi temalı sandalet tasarımı çalışması yapmaları istenmiştir. Anadolu Selçuklu Dönemi öncesi Anadolu topraklarında hüküm sürmüş ve dolayısıyla kültürel etkilerinin baskın olduğu Roma dönemi sandalet çizimleri Şekil 1-2 görüşme materyali olarak tercih edilmiştir. Araştırmacı tarafından hazırlanan görüşme formunda EK1 araştırmanın amacına uygun 13 tane açık uçlu soru yer almaktadır. Öğrencilerle yapılan görüşmeler doğrultusunda verilen cevaplar kayıt altına alınarak veriler bulgular kısmında analiz edilmiştir. İçerik analizi, insan davranışlarını belirleme üzerinde doğrudan olmayan yollarla çalışmaya imkan tanıyan bir tekniktir. İçerik analizi belirli kurallara dayalı kodlamalarla bir metnin bazı sözcüklerinin daha küçük içerik kategorileri ile özetlendiği sistematik, yinelenebilir bir teknik olarak tanımlanır(Büyüköztürk,

2018:259). Birinci aşamada öğrencilerle yapılan görüşmeler sonrasında 4 hafta boyunca haftada 1 gün ders saatinde EK2’de yer alan ders planları sırasıyla uygulanmıştır. ÇASEY uygulaması sonrası çalışmanın etkisinin belirlenmesi için öğrencilerden tekrar Selçuklu dönemi temalı sandalet tasarımı yapmaları istenmiş böylece her bir öğrencinin eğitim öncesi ve sonrası olmak üzere 2 adet sandalet tasarımı oluşmuştur. Elde edilen tasarımlar 10 tane bağımsız uzman tarafından EK 3’teki Uzman Analiz Formundaki analiz kriterleri üzerinden 1-5 arası dereceli ölçeklendirme ile değerlendirilmiştir. Veriler tabloya dönüştürülerek bulgular kısmında analiz edilmiştir.

Şekil-1. Roma Dönemi Sandalet Örnekleri

Şekil-2. Roma Dönemi Sandalet Örnekleri

Sanat eleştirisi, sanatı ve sanat olaylarını tartışmada görsel kavramları ve terimleri kullanır. Öğrenciler için bir eseri anlamak, gördükleri üzerinde doğrudan algıladıklarını ifade etmek anlamına gelmektedir (Aykut, 2006:39).

Görselle birlikte sanat eleştirisi analizi yapabilmeleri için alanında uzman 2 sanat eğitimcisi tarafından Elliot Eisner'in Sanat Eseri Analiz Soruları üzerinden ayakkabı tasarım analizine uyarlanan açık uçlu ve anlaşılır 13 sorudan oluşan görüşme formu hazırlanmıştır.

Öğrencilerin sorulara verdikleri cevaplar ses kaydı olarak kaydedilmiştir.

3.4. Verilerin Toplanması

Çalışmanın ilk haftasında öğrencilerden Selçuklu Dönemi özellikleri taşıyan sandalet çizimleri istenmiştir. Aynı gün Roma sandaleti görselleri üzerinden EK 1 formundaki eser analizi sorularını cevaplamaları istenmiştir. İkinci hafta ÇASEY kapsamında dönemlerine göre ayakkabı türleri ve ayakkabının tarihsel gelişimi, 3. Hafta güzellik kavramı, tasarımlarda güzellik olgusunu öne çıkaran faktörler ve estetik konuları 4. Hafta farklı tarzda ayakkabı görselleri üzerinden eleştirel bakış açısıyla yorumlaması yapılmıştır. Son hafta bir kıyafet kombinine farklı bir ayakkabı tasarımı uygulaması ve aynı ayakkabı tasarımına yeni renk uygulaması yapılmıştır. Son çalışma olarak yöntemin somut sonuçlarını karşılaştırabilmek için tekrar Selçuklu dönemi temalı sandalet çizimleri istenmiştir.

3.5. Verilerin Çözümlemesi

Yaptırılan ilk çalışma ve son çalışmalar EK 3'teki Uzman Analiz Formu kullanılarak 10 farklı uzman tarafından değerlendirilmiştir. Değerlendirmelerin 1 ile 5 arası puan üzerinden analizleri yapılmış, araştırma verileri tablolarda sunularak uzman yorumları öğrenci bazlı olarak ilave edilmiştir. Öğrenci görüşmeleri açık kodlama içerik analizi ile değerlendirilerek kategoriler kodlara ayrılarak katılımcıların cevapları işaretlenmiştir.

BÖLÜM 4

4. BULGULAR

Bilimsel bir araştırmanın son halkası yapılan araştırma sonucu elde edilen bulguların bir rapor haline getirilmesidir. Bu aşama araştırma süreci içerisinde elde edilen bilgilerin başkalarıyla paylaşılacak düzeye getirilmesi ve bu amaçla uygun biçimlendirmenin yapılabilmesini içerir. Bu nedenle incelemelerin uygun şekilde rapor haline getirilebilmesi için bir takım ortak kurallar oluşturulmuştur. Yapılan incelemenin başkaları tarafından anlaşılabilmesi ve değerlendirilebilmesi için araştırmaların belirlenen bu kurallara uygun olarak raporlaştırılması gerekir.

4.1. Öğrencilerin Hazır Bulunuşluk Düzeyine Ait Bulgular

Araştırma için görüşme yapılan ve 4 haftalık uygulama sonucu veri toplanan Tablo 1’de kod adı, cinsiyeti, lise mezuniyetleri ve yaşları gibi özellikleri belirtilen 10 ön lisans öğrencisine sorulan sorular ve verdikleri yanıtlar aşağıda belirtilmiştir. Görüşme yapılan öğrenci grubu 2021- 2022 eğitim öğretim yılında Temel Tasarım ve Çizim dersi alan öğrencilerin tümüdür.

Açık kodlama yöntemiyle yapılan içerik analizlerine ait bulgular kategori, kod ve katılımcılara göre aşağıda verilmiştir.

“Bu resimde ne görüyorsun?” kategorisine ilişkin bulgular

Kodlar	Katılımcılar									
	Öğrenci 1	Öğrenci 2	Öğrenci 3	Öğrenci 4	Öğrenci 5	Öğrenci 6	Öğrenci 7	Öğrenci 8	Öğrenci 9	Öğrenci 10
Eski sandalet	X									
Sandalet		X		X		X	X	X	X	X
Taş devri ayakkabısı			X		X					

“Bu sandaletteki tasarım elemanları uyumlu mudur?” kategorisine ilişkin bulgular

Kodlar	Katılımcılar									
	Öğrenci 1	Öğrenci 2	Öğrenci 3	Öğrenci 4	Öğrenci 5	Öğrenci 6	Öğrenci 7	Öğrenci 8	Öğrenci 9	Öğrenci 10
Uyumlu	X	X	X		X			X	X	X
Uyumsuz						X				
Abartılı parçalar var				X						
Yuvarlak, uzun ve ince şeritler kullanılmış							X			

“Bu sandalet işlevsel olarak kullanışlı mıdır?” kategorisine ilişkin bulgular

Kodlar	Katılımcılar									
	Öğrenci 1	Öğrenci 2	Öğrenci 3	Öğrenci 4	Öğrenci 5	Öğrenci 6	Öğrenci 7	Öğrenci 8	Öğrenci 9	Öğrenci 10
Kullanışlı	X	X				X	X	X		
Geçici süre kullanışlı			X		X				X	
Kullanışsız				X						X

“Bu sandaletin tasarım özelliklerini yorumlar mısınız?” kategorisine ilişkin bulgular

Kodlar	Katılımcılar									
	Öğrenci 1	Öğrenci 2	Öğrenci 3	Öğrenci 4	Öğrenci 5	Öğrenci 6	Öğrenci 7	Öğrenci 8	Öğrenci 9	Öğrenci 10
Sade ve basit	X					X				
Güzel ve rahat		X							X	
Eski moda			X	X	X					X
Yaza uygun							X	X		

“Sandaletin anatomik yapısında neler görüyorsun?” kategorisine ilişkin bulgular

Kodlar	Katılımcılar									
	Öğrenci 1	Öğrenci 2	Öğrenci 3	Öğrenci 4	Öğrenci 5	Öğrenci 6	Öğrenci 7	Öğrenci 8	Öğrenci 9	Öğrenci 10
Ayak tabanına uyumsuz	X			X					X	
Rahat ve ayağı saran yapıda		X	X		X		X			X
Karmaşık bir yapısı var						X		X		

“Tasarımda tarihsel bir gelişim var mıdır?” kategorisine ilişkin bulgular

Kodlar	Katılımcılar									
	Öğrenci 1	Öğrenci 2	Öğrenci 3	Öğrenci 4	Öğrenci 5	Öğrenci 6	Öğrenci 7	Öğrenci 8	Öğrenci 9	Öğrenci 10
Vardır	X			X		X	X		X	
Bir birikimin sonucudur		X	X		X			X		X

“Tasarım yapıldığı dönemde problem çözmüş müdür? İhtiyaç görmüş müdür?” kategorisine ilişkin bulgular

Kodlar	Katılımcılar									
	Öğrenci 1	Öğrenci 2	Öğrenci 3	Öğrenci 4	Öğrenci 5	Öğrenci 6	Öğrenci 7	Öğrenci 8	Öğrenci 9	Öğrenci 10
Sıcak ülkelerde çözmüştür	X		X					X		
Ayağı korumak için yapılmıştır		X		X					X	
Evet çözmüştür					X	X	X			X

“Bu tasarım hangi problem sonucunda ortaya çıkmıştır?” kategorisine ilişkin bulgular

Kodlar	Katılımcılar									
	Öğrenci 1	Öğrenci 2	Öğrenci 3	Öğrenci 4	Öğrenci 5	Öğrenci 6	Öğrenci 7	Öğrenci 8	Öğrenci 9	Öğrenci 10
Sıcak ülkeler için yapılmıştır	X					X	X	X		
Ayağı korumak için yapılmıştır		X		X					X	X
Uzun yürüyüşler için yapılmıştır			X							
Bilmiyorum					X					

“Bu tasarım hangi dönem özelliklerini yansıtmaktadır?” kategorisine ilişkin bulgular

Kodlar	Katılımcılar									
	Öğrenci 1	Öğrenci 2	Öğrenci 3	Öğrenci 4	Öğrenci 5	Öğrenci 6	Öğrenci 7	Öğrenci 8	Öğrenci 9	Öğrenci 10
Mısır dönemi	X		X			X		X		
1900-1950 yılları		X								
Antik Roma dönemi				X				X		X
Milattan önce							X		X	
Bilmiyorum					X					

“Bu tasarım estetik açıdan güzel mi?” kategorisine ilişkin bulgular

Kodlar	Katılımcılar									
	Öğrenci 1	Öğrenci 2	Öğrenci 3	Öğrenci 4	Öğrenci 5	Öğrenci 6	Öğrenci 7	Öğrenci 8	Öğrenci 9	Öğrenci 10
Gayet güzel	X	X					X	X	X	
Güzel değil			X	X	X					
Orta derecede beğendim						X				X

“Bu tasarım işlevsel olarak kullanışlı mı?” kategorisine ilişkin bulgular

Kodlar	Katılımcılar									
	Öğrenci 1	Öğrenci 2	Öğrenci 3	Öğrenci 4	Öğrenci 5	Öğrenci 6	Öğrenci 7	Öğrenci 8	Öğrenci 9	Öğrenci 10
Kullanışlı		X	X			X	X			X
Geçici süre kullanışlı					X			X		
Giyip çıkarmak zor	X			X						
Kullanışsız									X	

“Bu tasarım form bakımından ayak yapısına uygun mudur?” kategorisine ilişkin bulgular

Kodlar	Katılımcılar									
	Öğrenci 1	Öğrenci 2	Öğrenci 3	Öğrenci 4	Öğrenci 5	Öğrenci 6	Öğrenci 7	Öğrenci 8	Öğrenci 9	Öğrenci 10
Uygun	X	X	X	X			X	X		
Biraz sıkabilir						X			X	X
Uygun değildir					X					

“Bu tasarım döneminin temasına uygun mudur?” kategorisine ilişkin bulgular

Kodlar	Katılımcılar									
	Öğrenci 1	Öğrenci 2	Öğrenci 3	Öğrenci 4	Öğrenci 5	Öğrenci 6	Öğrenci 7	Öğrenci 8	Öğrenci 9	Öğrenci 10
Uygun	X	X	X	X			X	X	X	X
Orta derecede uygundur						X				
Uygun değildir					X					

Roma dönemine ait sandalet örnekleri alanında uzman 2 eğitimci tarafından sanat eleştirisi kriterleri soruları ayakkabı tasarımı eğitimi alanına uyarlanarak hazırlanan görüşme formunda kullanılmıştır. Öğrencilerin eser yorumlama, estetik algı ve güzellik anlayışı, sanat tarihi bilgileri ölçülmeye çalışılmıştır. Bu değerlendirme sonrasında ÇASEY eğitiminin ders planı oluşturulmuştur. Öğrenciler ile yapılan görüşmeler sonucunda;

- 1- “Resimde ne görüyorsun?” sorusuna öğrencilerin (f=7) sandalet cevabını vermiştir.
- 2- “Bu sandaletteki tasarım elemanları uyumlu mudur?” sorusuna öğrencilerin (f=7) uyumludur cevabını vermiştir.
- 3- “Bu sandalet işlevsel olarak kullanışlı mıdır?” sorusuna öğrencilerin (f=5)kullanışlıdır cevabı verirken (f=3) geçici süre kullanışlı olduğunu belirtmiştir. Diğer (f=2) ise kullanışsız cevabını vermiştir
- 4- “Bu sandaletin tasarım özelliklerini yorumlar mısınız?” sorusuna öğrencilerin (f=4) eski moda bir tasarım diye yorumlarken (f=2)sade ve basit, (f=2) güzel ve rahat, (f=2) ise yaza uygundur cevabını vermiştir.
- 5- “Sandaletin anatomik yapısında neler görüyorsun?” sorusuna öğrencilerin (f=5) rahat ve ayağı saran yapıda olduğunu belirtirken (f=3) ayak tabanına uyumsuz olduğunu söylemiştir
- 6- “Tasarımda tarihsel bir gelişim var mıdır?” sorusuna öğrencilerin (f=5) vardır cevabını verirken (f=5) tasarımın belirli bir tarihsel sürecin sonucunda ortaya çıktığını belirtmiştir.
- 7- “Tasarım yapıldığı dönemde problem çözmüş müdür? İhtiyaç görmüş müdür?” sorusuna öğrencilerin (f=4) evet cevabını verirken (f=3) sıcak ülkelerde çözmüştür demiştir. Diğer (f=3) öğrenci de ayağı korumak için yapıldığını belirtmiştir.
- 8- “Bu tasarım hangi problem sonucunda ortaya çıkmıştır?” sorusuna öğrencilerin (f=4) sıcak ülkeler için yapıldığını söylerken (f=4) de ayağı korumak için yapıldığını belirtmiştir.
- 9- “Bu tasarım hangi dönem özelliklerini yansıtmaktadır?” sorusuna öğrencilerin (f=4) Mısır dönemi, (f=3) antik Roma dönemi ve (f=2) de milattan önce eski dönemler cevabını vermiştir.
- 10- “Bu tasarım estetik açıdan güzel mi?” sorusuna öğrencilerin (f=5) gayet güzel diye cevap verirken (f=3) beğenmediğini belirtmiştir.

- 11- “Bu tasarım işlevsel olarak kullanışlı mı?” sorusuna öğrencilerin (f=5) kullanışlı cevabını vermiştir.
- 12- “Bu tasarım form bakımından ayak yapısına uygun mudur?” sorusuna öğrencilerin (f=6) uygundur cevabını verirken (f=3) biraz sıkabileceğini belirtmiştir.
- 13- “Bu tasarım döneminin temasına uygun mudur?” sorusuna öğrencilerin (f=8) uygundur cevabını vermiştir.

Ayakkabı türleri bilgisine sahip oldukları fakat dönem bilgilerinin zayıf olduğu görülmüştür. Hangi dönem özelliklerini yansıtıyor sorusuna sadece 3 tanesi doğru cevap vermiş, çoğunluk tarafından soru Mısır dönemi ve Eski Dönem şeklinde yorumlanmıştır. Bu bilgiye kültürel olarak bize yakın ve görsellerini daha çok gördükleri sosyal medya ve filmlerin neden olduğu söylenebilir. Rahatlık, anatomik yapı ve işlevsellik alanındaki sorulara genel olarak güzel, rahat ve kullanışlı gibi soruda geçen kelimeler kullanılmış, kendi cümleleriyle yorum yapmaktan kaçınmışlardır.

Yapılan görüşmelerde öğrencilerin genelinde tarih ve dönemlerine göre toplumların ayakkabı tercihlerinin bilgisinin eksik olduğu görülmüştür. Öğrencilerin eser yorumlama, analiz etme, fikir yürütme ve çözümleme becerileri ilk çalışmada yetersiz kalmıştır. Görüşmede pasif kalarak kendilerini ifade aşamasında da zorlandıkları gözlemlenmiştir.

4.2. İlk ve Son Çalışma Uzman Değerlendirmeleri

Öğrenciler tarafından yapılan ilk ve son çalışmalar 10 farklı uzman tarafından 1-5 arası puanla değerlendirilmiş ve elde edilen veriler tablolar halinde verilmiştir.

Tablo-2. Öğrenci 1'in ilk çalışma uzman değerlendirmesi

ÖĞRENCİ 1 İLK ÇALIŞMA		UZMAN 1	UZMAN 2	UZMAN 3	UZMAN 4	UZMAN 5	UZMAN 6	UZMAN 7	UZMAN 8	UZMAN 9	UZMAN 10	TOPLAM PUAN	Başarı oranı (%)	Bilgi basamakları(%)	Genel Başarı (%)
BİLGİ	Döneme ait tasarım ve imge bilgisine sahiptir.	1	1	1	1	1	1	2	1	1	2	12	24	26	30
	Döneme ait malzeme bilgisine sahiptir.	2	2	2	1	1	2	2	2	2	1	17	34		
	Döneme ait renk bilgisini kullanır.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10	20		
KAVRAMA	Tasarımında form kavramı özelliklerini kullanır.	2	3	2	1	2	1	1	3	2	2	19	38	33	
	Tasarımında dönemine ait unsurları yansıtır.	1	2	2	1	1	2	1	1	2	2	15	30		
	Yaptığı tasarımda özgün model ve desen üretir.	3	2	2	1	1	1	2	2	1	1	16	32		
UYGULAMA	Güzel tasarım anlayışıyla dönem tasarımını birleştirir.	1	2	1	1	1	1	2	2	2	2	15	30	30	
	Tasarımında fonksiyonellik ve kullanıma yönelik ayrıntıları yansıtır.	2	3	2	1	2	2	2	2	1	1	18	36		
	Tasarımında kullandığı malzeme özelliklerini anlaşılır şekilde betimler.	1	1	2	1	1	1	1	1	1	2	12	24		
TOPLAM PUAN		14	17	15	9	11	12	14	15	13	14				
Öğrenci Başarı durumu (%)		31	38	33	20	24	27	31	33	29	31				
BİLİŞSEL BASAMAKLAR	Bilgi (%)	27	27	27	20	20	27	33	27	27	27				
	Kavrama (%)	40	47	40	20	27	27	27	40	33	33				
	Uygulama (%)	27	40	33	20	27	27	33	33	27	33				

Tablo 2'deki Öğrenci 1'in ilk çalışmasına ait uzman değerlendirmeleri incelendiğinde, bilgi düzeyi alanında öğrencinin en başarılı olduğu oranın 'Döneme ait malzeme bilgisine sahiptir.' (%34) seçeneğinde olduğu ortaya çıkmıştır. Kavrama düzeyi ile ilgili 'Tasarımında form kavramı özelliklerini kullanır' seçeneğinde öğrencinin başarı oranının %38 olduğu görülmektedir.

Tablo-3. Öğrenci 2'nin ilk çalışma uzman değerlendirmesi

ÖĞRENCİ 2 İLK ÇALIŞMA		UZMAN 1	UZMAN 2	UZMAN 3	UZMAN 4	UZMAN 5	UZMAN 6	UZMAN 7	UZMAN 8	UZMAN 9	UZMAN 10	TOPLAM PUAN	Başarı oranı (%)	Bilgi basamakları(%)	Genel Başarı (%)
BİLGİ	Döneme ait tasarım ve imge bilgisine sahiptir.	4	1	3	1	1	3	1	3	2	1	20	40	35	42
	Döneme ait malzeme bilgisine sahiptir.	4	1	3	1	1	4	1	3	1	2	21	42		
	Döneme ait renk bilgisini kullanır.	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	12	24		
KAVRAMA	Tasarımında form kavramı özelliklerini kullanır.	2	3	4	1	2	3	3	4	1	2	25	50	48	
	Tasarımında dönemine ait unsurları yansıtır.	4	3	4	1	1	3	2	3	2	1	24	48		
	Yaptığı tasarımda özgün model ve desen üretir.	3	2	4	1	1	3	2	4	2	1	23	46		
UYGULAMA	Güzel tasarım anlayışıyla dönem tasarımını birleştirir.	2	2	4	1	1	2	2	4	1	2	21	42	44	
	Tasarımında fonksiyonellik ve kullanıma yönelik ayrıntıları yansıtır.	4	3	4	1	2	4	3	4	1	1	27	54		
	Tasarımında kullandığı malzeme özelliklerini anlaşılır şekilde betimler.	2	2	3	1	1	2	2	3	1	1	18	36		
TOPLAM PUAN		26	18	30	9	11	25	18	30	12	12				
Öğrenci Başarı durumu (%)		58	40	67	20	24	56	40	67	27	27				
BİLİŞSEL BASAMAKLAR	Bilgi (%)	60	20	47	20	20	53	27	53	27	27				
	Kavrama (%)	60	53	80	20	27	60	47	73	33	27				
	Uygulama (%)	53	47	73	20	27	53	47	73	20	27				

Tablo 3'te yer alan Öğrenci 2'nin ilk çalışmasının uzman değerlendirmeleri incelendiğinde, bilgi basamağında 'Döneme ait renk bilgisini kullanır.' değerlendirmesinin diğer seçeneklere göre düşük kaldığı görülmektedir. Uygulama basamağındaki tasarımda fonksiyonellik ve kullanıma yönelik ayrıntıları yansıtmaya seçeneği ise %54 ile en yüksek değerlendirme oranına sahip olmuştur. Kavrama basamağı ortalaması ise %48 ile genel ortalamanın üzerindedir.

Tablo-4. Öğrenci 3'ün ilk çalışma uzman değerlendirmesi

ÖĞRENCİ 3 İLK ÇALIŞMA		UZMAN 1	UZMAN 2	UZMAN 3	UZMAN 4	UZMAN 5	UZMAN 6	UZMAN 7	UZMAN 8	UZMAN 9	UZMAN 10	TOPLAM PUAN	Başarı oranı (%)	Bilgi basamakları(%)	Genel Başarı (%)
BİLGİ	Döneme ait tasarım ve imge bilgisine sahiptir.	1	2	1	4	2	1	1	1	2	1	16	32	34	39
	Döneme ait malzeme bilgisine sahiptir.	2	1	1	4	1	2	1	2	4	1	19	38		
	Döneme ait renk bilgisini kullanır.	1	1	1	1	3	1	3	1	1	3	16	32		
KAVRAMA	Tasarımda form kavramı özelliklerini kullanır.	1	2	2	5	2	1	2	2	3	3	23	46	43	
	Tasarımda dönemine ait unsurları yansıtır.	2	1	1	5	1	2	1	1	3	1	18	36		
	Yaptığı tasarımda özgün model ve desen üretir.	2	2	2	4	2	2	2	2	4	2	24	48		
UYGULAMA	Güzel tasarım anlayışıyla dönem tasarımını birleştirir.	2	2	1	4	1	2	3	1	4	1	21	42	40	
	Tasarımda fonksiyonellik ve kullanıma yönelik ayrıntıları yansıtır.	1	4	1	5	2	1	4	1	2	2	23	46		
	Tasarımda kullandığı malzeme özelliklerini anlaşılır şekilde betimler.	1	3	1	2	1	1	2	1	2	2	16	32		
TOPLAM PUAN		13	18	11	34	15	13	19	12	25	16				
Öğrenci Başarı durumu (%)		29	40	24	76	33	29	42	27	56	36				
BİLİŞSEL BASAMAKLAR	Bilgi (%)	27	27	20	60	40	27	33	27	47	33				
	Kavrama (%)	33	33	33	93	33	33	33	33	67	40				
	Uygulama (%)	27	60	20	73	27	27	60	20	53	33				

Öğrenci 3'ün ilk çalışmasına ait uzman değerlendirmesinde Öğrenci 1 ve 2'deki gibi bilgi basamağı ortalamasının diğer basamaklara göre düşük kaldığı görülmüştür. Kavrama basamağı döneme ait unsurları yansıtmaya ve uygulama basamağındaki malzeme özelliklerini anlaşılır şekilde betimleme seçeneklerinden kendi ortalamasının altında değerlendirme almıştır.

Tablo-5. Öğrenci 4'ün ilk çalışma uzman değerlendirmesi

ÖĞRENCİ 4 İLK ÇALIŞMA		UZMAN 1	UZMAN 2	UZMAN 3	UZMAN 4	UZMAN 5	UZMAN 6	UZMAN 7	UZMAN 8	UZMAN 9	UZMAN 10	TOPLAM PUAN	Başarı oranı (%)	Bilgi basamakları(%)	Genel Başarı (%)
BİLGİ	Döneme ait tasarım ve imge bilgisine sahiptir.	3	1	4	2	3	2	2	3	2	3	25	50	45	50
	Döneme ait malzeme bilgisine sahiptir.	4	2	2	2	2	4	2	2	3	2	25	50		
	Döneme ait renk bilgisini kullanır.	2	1	1	1	1	3	3	2	2	2	18	36		
KAVRAMA	Tasarımında form kavramı özelliklerini kullanır.	4	2	3	3	2	4	2	3	3	2	28	56	56	
	Tasarımında dönemine ait unsurları yansıtır.	5	2	4	2	3	4	3	2	2	2	29	58		
	Yaptığı tasarımda özgün model ve desen üretir.	3	2	3	2	3	3	2	3	3	3	27	54		
UYGULAMA	Güzel tasarım anlayışıyla dönem tasarımını birleştirir.	4	1	3	3	2	4	1	2	3	3	26	52	50	
	Tasarımında fonksiyonellik ve kullanıma yönelik ayrıntıları yansıtır.	4	2	3	3	2	4	2	3	2	2	27	54		
	Tasarımında kullandığı malzeme özelliklerini anlaşılır şekilde betimler.	2	1	1	2	3	3	2	3	2	3	22	44		
TOPLAM PUAN		31	14	24	20	21	31	19	23	22	22				
Öğrenci Başarı durumu (%)		69	31	53	44	47	69	42	51	49	49				
BİLİŞSEL BASAMAKLAR	Bilgi (%)	60	27	47	33	40	60	47	47	47	47				
	Kavrama (%)	80	40	67	47	53	73	47	53	53	47				
	Uygulama (%)	67	27	47	53	47	73	33	53	47	53				

Tablo 5'teki Öğrenci 4'ün ilk çalışmasında, 'Bilgi basamağındaki döneme ait renk bilgisi kullanır' (%36) ve uygulama basamağındaki 'Tasarımında kullandığı malzeme özelliklerini anlaşılır şekilde betimler' seçeneğinden %44, diğer tüm seçeneklerden aldığı %50 ortalama ile uzman değerlendirmesinden ortalamanın üzerinde bir oran aldığı görülmüştür.

Tablo-6. Öğrenci 5'in ilk çalışma uzman değerlendirmesi

ÖĞRENCİ 5 İLK ÇALIŞMA		UZMAN 1	UZMAN 2	UZMAN 3	UZMAN 4	UZMAN 5	UZMAN 6	UZMAN 7	UZMAN 8	UZMAN 9	UZMAN 10	TOPLAM PUAN	Başarı oranı (%)	Bilgi basamakları(%)	Genel Başarı (%)
BİLGİ	Döneme ait tasarım ve imge bilgisine sahiptir.	1	3	1	3	3	2	2	2	3	2	22	44	34	37
	Döneme ait malzeme bilgisine sahiptir.	2	2	2	1	2	2	2	2	1	2	18	36		
	Döneme ait renk bilgisini kullanır.	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	11	22		
KAVRAMA	Tasarımında form kavramı özelliklerini kullanır.	1	2	1	2	2	2	2	2	2	2	18	36	39	
	Tasarımında dönemine ait unsurları yansıtır.	1	2	1	2	3	1	3	1	1	2	17	34		
	Yaptığı tasarımda özgün model ve desen üretir.	2	3	1	3	2	2	2	3	3	3	24	48		
UYGULAMA	Güzel tasarım anlayışıyla dönem tasarımını birleştirir.	2	2	1	2	2	1	2	1	2	2	17	34	38	
	Tasarımında fonksiyonellik ve kullanıma yönelik ayrıntıları yansıtır.	2	3	2	2	3	2	2	2	3	1	22	44		
	Tasarımında kullandığı malzeme özelliklerini anlaşılır şekilde betimler.	1	2	1	2	2	1	2	3	2	2	18	36		
TOPLAM PUAN		13	20	11	18	20	14	18	17	19	17				
Öğrenci Başarı durumu (%)		29	44	24	40	44	31	40	38	42	38				
BİLİŞSEL BASAMAKLAR	Bilgi (%)	27	40	27	33	40	33	33	33	40	33				
	Kavrama (%)	27	47	20	47	47	33	47	40	40	47				
	Uygulama (%)	33	47	27	40	47	27	40	40	47	33				

Öğrenci 5, ilk çalışmasında bilgi basamağına ait olan ‘Döneme ait renk bilgisini kullanır.’ seçeneğinde Uzman 9 haricinde tüm uzmanlardan 1 puan değerlendirmesi almıştır. En yüksek puan ortalamasını kavrama basamağındaki ‘Özgün model ve desen üretir.’ seçeneğinden %48 ile aldığı görülmüştür.

Tablo-7. Öğrenci 6'nın ilk çalışma uzman değerlendirmesi

ÖĞRENCİ 6 İLK ÇALIŞMA		UZMAN 1	UZMAN 2	UZMAN 3	UZMAN 4	UZMAN 5	UZMAN 6	UZMAN 7	UZMAN 8	UZMAN 9	UZMAN 10	TOPLAM PUAN	Başarı oranı (%)	Bilgi basamakları(%)	Genel Başarı (%)
BİLGİ	Döneme ait tasarım ve imge bilgisine sahiptir.	2	2	1	3	1	3	3	2	2	1	20	40	31	40
	Döneme ait malzeme bilgisine sahiptir.	2	2	1	1	1	2	2	1	1	2	15	30		
	Döneme ait renk bilgisini kullanır.	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	11	22		
KAVRAMA	Tasarımda form kavramı özelliklerini kullanır.	2	3	2	4	2	2	3	2	2	2	24	48	47	
	Tasarımda dönemine ait unsurları yansıtır.	2	2	1	3	2	1	3	2	3	1	20	40		
	Yaptığı tasarımda özgün model ve desen üretir.	3	3	2	3	2	2	3	2	4	2	26	52		
UYGULAMA	Güzel tasarım anlayışıyla dönem tasarımını birleştirir.	2	2	2	3	1	2	2	1	3	1	19	38	43	
	Tasarımda fonksiyonellik ve kullanıma yönelik ayrıntıları yansıtır.	3	2	3	3	1	3	1	3	2	2	23	46		
	Tasarımda kullandığı malzeme özelliklerini anlaşılır şekilde betimler.	2	1	2	3	2	3	2	2	3	2	22	44		
TOPLAM PUAN		19	18	15	24	13	19	20	16	22	14				
Öğrenci Başarı durumu (%)		42	40	33	53	29	42	44	36	49	31				
BİLİŞSEL BASAMAKLAR	Bilgi (%)	33	33	20	33	20	40	40	27	33	27				
	Kavrama (%)	47	53	33	67	40	33	60	40	60	33				
	Uygulama (%)	47	33	47	60	27	53	33	40	53	33				

Öğrenci 6'nın ilk çalışmasının uzman değerlendirmesinde Öğrenci 5 değerlendirme sonuçları ile benzerlik gösterdiği görülmektedir. Bilgi basamağındaki döneme ait renk bilgisi kısmı %20'lik oranda kalmıştır. Öğrenci 5'te olduğu gibi Kavrama basamağında özgün model üretme seçeneğinden %52 ile en yüksek başarı oranını aldığı görülmüştür.

Tablo-8. Öğrenci 7'nin ilk çalışma uzman değerlendirmesi

ÖĞRENCİ 7 İLK ÇALIŞMA		UZMAN 1	UZMAN 2	UZMAN 3	UZMAN 4	UZMAN 5	UZMAN 6	UZMAN 7	UZMAN 8	UZMAN 9	UZMAN 10	TOPLAM PUAN	Başarı oranı (%)	Bilgi basamakları(%)	Genel Başarı (%)
BİLGİ	Döneme ait tasarım ve imge bilgisine sahiptir.	2	1	3	2	2	2	1	3	3	2	21	42	35	37
	Döneme ait malzeme bilgisine sahiptir.	2	1	2	2	1	2	2	2	2	1	17	34		
	Döneme ait renk bilgisini kullanır.	1	1	1	1	3	1	1	2	1	3	15	30		
KAVRAMA	Tasarımda form kavramı özelliklerini kullanır.	1	1	2	2	2	1	1	2	2	3	17	34	37	
	Tasarımda dönemine ait unsurları yansıtır.	1	2	2	3	2	1	2	2	3	2	20	40		
	Yaptığı tasarımda özgün model ve desen üretir.	2	2	2	2	1	2	2	2	3	1	19	38		
UYGULAMA	Güzel tasarım anlayışıyla dönem tasarımını birleştirir.	2	1	2	2	2	2	1	3	2	2	19	38	37	
	Tasarımda fonksiyonellik ve kullanıma yönelik ayrıntıları yansıtır.	2	1	3	3	2	2	2	3	3	3	24	48		
	Tasarımda kullandığı malzeme özelliklerini anlaşılır şekilde betimler.	1	1	1	2	1	1	2	1	2	1	13	26		
TOPLAM PUAN		14	11	18	19	16	14	14	20	21	18				
Öğrenci Başarı durumu (%)		31	24	40	42	36	31	31	44	47	40				
BİLİŞSEL BASAMAKLAR	Bilgi (%)	33	20	40	33	40	33	27	47	40	40				
	Kavrama (%)	27	33	40	47	33	27	33	40	53	40				
	Uygulama (%)	33	20	40	47	33	33	33	47	47	40				

Tablo 8'de Öğrenci 7'nin ilk çalışmasının genel ortalamasının %36 olduğu görülmektedir. Bilgi ve Kavrama basamağındaki düşük başarı oranlarının öğrencinin dönem bilgisi, temel tasarım eğitimindeki konular ve ayakkabı form kavramları bilgilerinin yetersiz olduğu anlaşılmaktadır. En düşük oran %26 ile 'Malzeme özelliklerini anlaşılır şekilde betimleme' seçeneğinden aldığı, en yüksek başarı oranının % 48 ile 'Tasarımda fonksiyonellik ve kullanıma yönelik ayrıntıları yansıtırma' seçeneğinde olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo-9. Öğrenci 8'in ilk çalışma uzman değerlendirmesi

ÖĞRENCİ 8 İLK ÇALIŞMA		UZMAN 1	UZMAN 2	UZMAN 3	UZMAN 4	UZMAN 5	UZMAN 6	UZMAN 7	UZMAN 8	UZMAN 9	UZMAN 10	TOPLAM PUAN	Başarı oranı (%)	Bilgi basamakları (%)	Genel Başarı (%)
BİLGİ	Döneme ait tasarım ve imge bilgisine sahiptir.	2	1	4	1	2	2	1	3	1	2	19	38	35	39
	Döneme ait malzeme bilgisine sahiptir.	2	1	1	1	1	3	2	1	1	3	16	32		
	Döneme ait renk bilgisini kullanır.	2	1	1	1	3	2	1	2	1	3	17	34		
KAVRAMA	Tasarımında form kavramı özelliklerini kullanır.	2	2	3	2	2	2	2	3	2	3	23	46	43	
	Tasarımında dönemine ait unsurları yansıtır.	1	2	4	1	1	1	3	2	1	1	17	34		
	Yaptığı tasarımda özgün model ve desen üretir.	3	3	3	1	2	2	3	3	2	2	24	48		
UYGULAMA	Güzel tasarım anlayışıyla dönem tasarımını birleştirir.	2	2	4	1	3	2	2	3	1	1	21	42	41	
	Tasarımında fonksiyonellik ve kullanıma yönelik ayrıntıları yansıtır.	2	2	4	1	2	3	3	4	1	2	24	48		
	Tasarımında kullandığı malzeme özelliklerini anlaşılır şekilde betimler.	2	2	1	1	1	2	2	2	2	1	16	32		
TOPLAM PUAN		18	16	25	10	17	19	19	23	12	18				
Öğrenci Başarı durumu (%)		40	36	56	22	38	42	42	51	27	40				
BİLİŞSEL BASAMAKLAR	Bilgi (%)	40	20	40	20	40	47	27	40	20	53				
	Kavrama (%)	40	47	67	27	33	33	53	53	33	40				
	Uygulama (%)	40	40	60	20	40	47	47	60	27	27				

Tablo 9 Öğrenci 8'in ilk çalışmasında uzman değerlendirmelerindeki bilgi basamağı yüzdelik oranlarının düşüklüğü diğer öğrencilerle benzerlik göstermektedir. Uygulama basamağındaki 'Tasarımında fonksiyonellik ve kullanıma yönelik ayrıntıları yansıtır.' Seçeneğinden %48 başarı oranı aldığı sonucuna varılmaktadır.

Tablo-10. Öğrenci 9'un ilk çalışma uzman değerlendirmesi

ÖĞRENCİ 9 İLK ÇALIŞMA		UZMAN 1	UZMAN 2	UZMAN 3	UZMAN 4	UZMAN 5	UZMAN 6	UZMAN 7	UZMAN 8	UZMAN 9	UZMAN 10	TOPLAM PUAN	Başarı oranı (%)	Bilgi basamakları (%)	Genel Başarı (%)
BİLGİ	Döneme ait tasarım ve imge bilgisine sahiptir.	1	2	3	2	1	2	3	1	2	3	20	40	35	42
	Döneme ait malzeme bilgisine sahiptir.	1	2	2	2	1	1	2	2	2	2	17	34		
	Döneme ait renk bilgisini kullanır.	1	2	1	1	1	2	1	1	3	2	15	30		
KAVRAMA	Tasarımında form kavramı özelliklerini kullanır.	2	3	4	1	2	3	4	2	2	2	25	50	52	
	Tasarımında dönemine ait unsurları yansıtır.	2	2	4	3	2	2	2	2	2	4	25	50		
	Yaptığı tasarımda özgün model ve desen üretir.	3	2	3	3	3	3	3	3	2	3	28	56		
UYGULAMA	Güzel tasarım anlayışıyla dönem tasarımını birleştirir.	2	2	4	2	2	2	2	2	2	3	23	46	41	
	Tasarımında fonksiyonellik ve kullanıma yönelik ayrıntıları yansıtır.	1	2	3	3	1	2	3	1	1	3	20	40		
	Tasarımında kullandığı malzeme özelliklerini anlaşılır şekilde betimler.	1	2	2	2	1	2	3	1	2	2	18	36		
TOPLAM PUAN		14	19	26	19	14	19	23	15	18	24				
Öğrenci Başarı durumu (%)		31	42	58	42	31	42	51	33	40	53				
BİLİŞSEL BASAMAKLAR	Bilgi (%)	20	40	40	33	20	33	40	27	47	47				
	Kavrama (%)	47	47	73	47	47	53	60	47	40	60				
	Uygulama (%)	27	40	60	47	27	40	53	27	33	53				

Tablo 10'daki Öğrenci 9'un ilk çalışmasının uzman değerlendirmesinde, diğer basamaklara nazaran kavrama basamağında yüksek başarı oranı aldığı görülmektedir. 'Yaptığı tasarımda özgün model ve desen üretir.' seçeneğinden %56 ile en yüksek başarı oranını almıştır.

Tablo-11. Öğrenci 10'un ilk çalışma uzman değerlendirmesi

ÖĞRENCİ 10 İLK ÇALIŞMA		UZMAN 1	UZMAN 2	UZMAN 3	UZMAN 4	UZMAN 5	UZMAN 6	UZMAN 7	UZMAN 8	UZMAN 9	UZMAN 10	TOPLAM PUAN	Başarı oranı (%)	Bilgi basamakları(%)	Genel Başarı (%)
BİLGİ	Döneme ait tasarım ve imge bilgisine sahiptir.	2	3	4	2	3	3	3	3	2	3	28	56	41	48
	Döneme ait malzeme bilgisine sahiptir.	2	1	3	1	2	2	2	3	2	2	20	40		
	Döneme ait renk bilgisini kullanır.	1	1	2	1	1	1	1	2	1	2	13	26		
KAVRAMA	Tasarımda form kavramı özelliklerini kullanır.	2	3	3	2	2	3	3	3	3	2	26	52	56	
	Tasarımda dönemine ait unsurları yansıtır.	3	3	4	2	4	2	2	4	2	3	29	58		
	Yaptığı tasarımda özgün model ve desen üretir.	3	2	4	3	3	3	2	3	3	3	29	58		
UYGULAMA	Güzel tasarım anlayışıyla dönem tasarımını birleştirir.	3	3	4	2	2	2	3	3	2	2	26	52	46	
	Tasarımda fonksiyonellik ve kullanıma yönelik ayrıntıları yansıtır.	2	3	3	3	4	2	2	3	2	3	27	54		
	Tasarımda kullandığı malzeme özelliklerini anlaşılır şekilde betimler.	2	1	2	2	1	1	2	2	1	2	16	32		
TOPLAM PUAN		20	20	29	18	22	19	20	26	18	22				
Öğrenci Başarı durumu (%)		44	44	64	40	49	42	44	58	40	49				
BİLİŞSEL BASAMAKLAR	Bilgi (%)	33	33	60	27	40	40	40	53	33	47				
	Kavrama (%)	53	53	73	47	60	53	47	67	53	53				
	Uygulama (%)	47	47	60	47	47	33	47	53	33	47				

Tablo 11'de yer alan Öğrenci 10'un ilk çalışma uzman değerlendirmesinde bilgi basamağına ait 'Döneme ait tasarım ve imge bilgisine sahiptir.' seçeneğinde %56'lık oranla tüm öğrenciler arasında bilgi basamağında en yüksek ortalamayı elde ettiği görülmüştür. Kavrama basamağındaki 'Tasarımda döneme ait unsurları yansıtır.' ve 'Özgün model ve desen üretir.' seçeneklerinden % 58 başarı puanı almıştır.

Tablo-12. Öğrenci 1'in son çalışma uzman değerlendirmesi

ÖĞRENCİ 1 SON ÇALIŞMA		UZMAN 1	UZMAN 2	UZMAN 3	UZMAN 4	UZMAN 5	UZMAN 6	UZMAN 7	UZMAN 8	UZMAN 9	UZMAN 10	TOPLAM PUAN	Başarı oranı (%)	Bilgi basamakları(%)	Genel Başarı (%)
BİLGİ	Döneme ait tasarım ve imge bilgisine sahiptir.	3	3	3	4	3	4	3	3	4	3	33	66	65	65
	Döneme ait malzeme bilgisine sahiptir.	2	2	3	4	2	2	2	4	3	4	28	56		
	Döneme ait renk bilgisini kullanır.	3	4	4	5	3	3	3	4	5	3	37	74		
KAVRAMA	Tasarımında form kavramı özelliklerini kullanır.	3	4	4	4	2	3	3	3	3	3	32	64	65	
	Tasarımında dönemine ait unsurları yansıtır.	3	3	4	4	3	2	3	4	4	3	33	66		
	Yaptığı tasarımda özgün model ve desen üretir.	3	4	4	3	3	3	3	2	4	3	32	64		
UYGULAMA	Güzel tasarım anlayışıyla dönem tasarımını birleştirir.	3	4	3	4	2	3	4	3	4	3	33	66	65	
	Tasarımında fonksiyonellik ve kullanıma yönelik ayrıntıları yansıtır.	3	4	3	3	2	4	4	4	4	3	34	68		
	Tasarımında kullandığı malzeme özelliklerini anlaşılır şekilde betimler.	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	30	60		
TOPLAM PUAN		26	31	31	34	23	27	28	30	34	28				
Öğrenci Başarı durumu (%)		58	69	69	76	51	60	62	67	76	62				
BİLİŞSEL BASAMAKLAR	Bilgi (%)	53	60	67	87	53	60	53	73	80	67				
	Kavrama (%)	60	73	80	73	53	53	60	60	73	60				
	Uygulama (%)	60	73	60	67	47	67	73	67	73	60				

Tablo 12 Öğrenci 1'in son çalışmasına ait uzman değerlendirmesinde ilk çalışmasına oranla başarı yüzdesi genel ortalama %29'dan %64'e çıktığı görülmektedir. En yüksek artış oranının %74 ile bilgi basamağındaki 'Döneme ait renk bilgisini kullanır.' seçeneğinin olduğunu söylemek mümkündür.

Tablo-13. Öğrenci 2'nin son çalışma uzman değerlendirmesi

ÖĞRENCİ 2 SON ÇALIŞMA		UZMAN 1	UZMAN 2	UZMAN 3	UZMAN 4	UZMAN 5	UZMAN 6	UZMAN 7	UZMAN 8	UZMAN 9	UZMAN 10	TOPLAM PUAN	Başarı oranı (%)	Bilgi basamakları(%)	Genel Başarı (%)
BİLGİ	Döneme ait tasarım ve imge bilgisine sahiptir.	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40	80	78	81
	Döneme ait malzeme bilgisine sahiptir.	3	4	4	4	3	5	3	3	4	3	36	72		
	Döneme ait renk bilgisini kullanır.	4	4	4	3	5	4	4	4	5	4	41	82		
KAVRAMA	Tasarımında form kavramı özelliklerini kullanır.	4	5	5	5	4	4	3	5	5	4	44	88	80	
	Tasarımında dönemine ait unsurları yansıtır.	4	4	5	3	3	3	4	4	3	3	36	72		
	Yaptığı tasarımda özgün model ve desen üretir.	3	5	4	5	3	3	5	4	3	5	40	80		
UYGULAMA	Güzel tasarım anlayışıyla dönem tasarımını birleştirir.	3	4	4	5	4	4	4	4	5	4	41	82	85	
	Tasarımında fonksiyonellik ve kullanıma yönelik ayrıntıları yansıtır.	4	5	4	5	5	4	5	5	4	5	46	92		
	Tasarımında kullandığı malzeme özelliklerini anlaşılır şekilde betimler.	3	4	4	5	4	3	4	4	5	4	40	80		
TOPLAM PUAN		32	39	38	39	35	34	36	37	38	36				
Öğrenci Başarı durumu (%)		71	87	84	87	78	76	80	82	84	80				
BİLİŞSEL BASAMAKLAR	Bilgi (%)	73	80	80	73	80	87	73	73	87	73				
	Kavrama (%)	73	93	93	87	67	67	80	87	73	80				
	Uygulama (%)	67	87	80	100	87	73	87	87	93	87				

Tablo 13'te yer verilen Öğrenci 2'nin son çalışma uzman değerlendirmesinde % 80'lik genel başarı ortalamasını aldığı görülmektedir. Uygulama basamağındaki 'Tasarımında fonksiyonellik ve kullanıma yönelik ayrıntıları yansıtır.' seçeneğinden % 92 başarı oranı elde ettiği görülmektedir.

Tablo-14. Öğrenci 3'ün son çalışma uzman değerlendirmesi

ÖĞRENCİ 3 SON ÇALIŞMA		UZMAN 1	UZMAN 2	UZMAN 3	UZMAN 4	UZMAN 5	UZMAN 6	UZMAN 7	UZMAN 8	UZMAN 9	UZMAN 10	TOPLAM PUAN	Başarı oranı (%)	Bilgi basamakları(%)	Genel Başarı (%)
BİLGİ	Döneme ait tasarım ve imge bilgisine sahiptir.	5	4	5	3	4	5	4	5	3	3	41	82	86	85
	Döneme ait malzeme bilgisine sahiptir.	5	5	5	3	5	3	4	4	4	5	43	86		
	Döneme ait renk bilgisini kullanır.	5	5	5	4	3	5	5	5	5	4	45	90		
KAVRAMA	Tasarımda form kavramı özelliklerini kullanır.	4	4	5	3	5	5	4	5	3	5	43	86	87	
	Tasarımda dönemine ait unsurları yansıtır.	5	4	5	3	4	4	5	3	5	5	43	86		
	Yaptığı tasarımda özgün model ve desen üretir.	5	4	5	4	4	5	4	5	4	4	44	88		
UYGULAMA	Güzel tasarım anlayışıyla dönem tasarımını birleştirir.	5	4	5	4	3	5	4	5	4	5	44	88	82	
	Tasarımda fonksiyonellik ve kullanıma yönelik ayrıntıları yansıtır.	5	4	5	3	4	4	3	5	3	3	39	78		
	Tasarımda kullandığı malzeme özelliklerini anlaşılır şekilde betimler.	5	4	5	2	5	5	4	3	3	4	40	80		
TOPLAM PUAN		44	38	45	29	37	41	37	40	33	38				
Öğrenci Başarı durumu (%)		98	84	100	64	82	91	82	89	73	84				
BİLİŞSEL BASAMAKLAR	Bilgi (%)	100	93	100	67	80	87	87	93	73	80				
	Kavrama (%)	93	80	100	67	87	93	87	87	80	93				
	Uygulama (%)	100	80	100	60	80	93	73	87	67	80				

Öğrenci 3 son çalışma uzman değerlendirmesinde bilgi basamağındaki 'Döneme ait renk bilgisi kullanır.' seçeneğindeki %32'lik başarı puanını %90'a çıkardığı görülmektedir. Genel ortalamada %100'den fazla artışın olduğunu söylemek mümkündür.

Tablo-15. Öğrenci 4'ün son çalışma uzman değerlendirmesi

ÖĞRENCİ 4 SON ÇALIŞMA		UZMAN 1	UZMAN 2	UZMAN 3	UZMAN 4	UZMAN 5	UZMAN 6	UZMAN 7	UZMAN 8	UZMAN 9	UZMAN 10	TOPLAM PUAN	Başarı oranı (%)	Bilgi basamakları(%)	Genel Başarı (%)
BİLGİ	Döneme ait tasarım ve imge bilgisine sahiptir.	4	4	3	4	3	5	4	3	4	3	37	74	69	74
	Döneme ait malzeme bilgisine sahiptir.	4	1	2	4	2	4	2	3	5	3	30	60		
	Döneme ait renk bilgisini kullanır.	5	3	3	4	4	3	3	3	4	4	36	72		
KAVRAMA	Tasarımda form kavramı özelliklerini kullanır.	5	5	3	4	3	4	5	3	3	3	38	76	79	
	Tasarımda dönemine ait unsurları yansıtır.	4	3	3	5	4	4	4	2	5	3	37	74		
	Yaptığı tasarımda özgün model ve desen üretir.	5	5	3	5	4	5	5	3	5	4	44	88		
UYGULAMA	Güzel tasarım anlayışıyla dönem tasarımını birleştirir.	4	3	3	5	3	5	3	3	4	4	37	74	73	
	Tasarımda fonksiyonellik ve kullanıma yönelik ayrıntıları yansıtır.	5	3	4	4	4	5	4	3	4	2	38	76		
	Tasarımda kullandığı malzeme özelliklerini anlaşılır şekilde betimler.	4	2	3	5	3	4	3	3	5	3	35	70		
TOPLAM PUAN		40	29	27	40	30	39	33	26	39	29				
Öğrenci Başarı durumu (%)		89	64	60	89	67	87	73	58	87	64				
BİLİŞSEL BASAMAKLAR	Bilgi (%)	87	53	53	80	60	80	60	60	87	67				
	Kavrama (%)	93	87	60	93	73	87	93	53	87	67				
	Uygulama (%)	87	53	67	93	67	93	67	60	87	60				

Tablo 15'te yer verilen Öğrenci 4'ün son çalışmasına ait uzman değerlendirme genel ortalaması %50'den %73 başarı oranına yükselmiştir. Kavrama basamağındaki 'Özgün model ve desen üretir.' seçeneği %88'lik oranla almış olduğu en yüksek başarı ortalamasıdır.

Tablo-16. Öğrenci 5'in son çalışma uzman değerlendirmesi

ÖĞRENCİ 5 SON ÇALIŞMA		UZMAN 1	UZMAN 2	UZMAN 3	UZMAN 4	UZMAN 5	UZMAN 6	UZMAN 7	UZMAN 8	UZMAN 9	UZMAN 10	TOPLAM PUAN	Başarı oranı (%)	Bilgi basamakları(%)	Genel Başarı (%)
BİLGİ	Döneme ait tasarım ve imge bilgisine sahiptir.	3	4	1	2	3	2	3	2	2	3	25	50	48	50
	Döneme ait malzeme bilgisine sahiptir.	2	4	2	2	1	2	4	2	3	2	24	48		
	Döneme ait renk bilgisini kullanır.	1	3	1	3	2	2	4	2	3	2	23	46		
KAVRAMA	Tasarımında form kavramı özelliklerini kullanır.	2	4	3	2	2	2	4	3	2	2	26	52	51	
	Tasarımında dönemine ait unsurları yansıtır.	3	3	2	2	3	3	3	2	3	3	27	54		
	Yaptığı tasarımda özgün model ve desen üretir.	1	3	3	3	1	2	2	3	3	2	23	46		
UYGULAMA	Güzel tasarım anlayışıyla dönem tasarımını birleştirir.	3	5	3	1	2	3	4	3	1	2	27	54	51	
	Tasarımında fonksiyonellik ve kullanıma yönelik ayrıntıları yansıtır.	3	4	3	1	3	2	4	3	2	2	27	54		
	Tasarımında kullandığı malzeme özelliklerini anlaşılır şekilde betimler.	3	3	1	2	2	3	3	2	2	2	23	46		
TOPLAM PUAN		21	33	19	18	19	21	31	22	21	20				
Öğrenci Başarı durumu (%)		47	73	42	40	42	47	69	49	47	44				
BİLİŞSEL BASAMAKLAR	Bilgi (%)	40	73	27	47	40	40	73	40	53	47				
	Kavrama (%)	40	67	53	47	40	47	60	53	53	47				
	Uygulama (%)	60	80	47	27	47	53	73	53	33	40				

Öğrenci 5 ilk çalışmasındaki %37'lik başarı oranı son çalışmasında %50'ye yükseltmiştir. Tüm basamak ve seçeneklerin başarı oranlarının birbirine yakın olduğu görülmektedir.

Tablo-17. Öğrenci 6'nın son çalışma uzman değerlendirmesi

ÖĞRENCİ 6 SON ÇALIŞMA		UZMAN 1	UZMAN 2	UZMAN 3	UZMAN 4	UZMAN 5	UZMAN 6	UZMAN 7	UZMAN 8	UZMAN 9	UZMAN 10	TOPLAM PUAN	Başarı oranı (%)	Bilgi basamakları(%)	Genel Başarı (%)
BİLGİ	Döneme ait tasarım ve imge bilgisine sahiptir.	2	4	3	4	3	3	4	3	4	3	33	66	52	60
	Döneme ait malzeme bilgisine sahiptir.	3	1	4	2	2	3	2	4	3	3	27	54		
	Döneme ait renk bilgisini kullanır.	1	1	1	1	4	1	2	2	1	4	18	36		
KAVRAMA	Tasarımda form kavramı özelliklerini kullanır.	3	4	3	4	3	3	4	3	4	3	34	68	66	
	Tasarımda dönemine ait unsurları yansıtır.	3	4	3	3	1	2	4	3	2	2	27	54		
	Yaptığı tasarımda özgün model ve desen üretir.	4	4	4	5	3	4	3	3	5	3	38	76		
UYGULAMA	Güzel tasarım anlayışıyla dönem tasarımını birleştirir.	3	4	4	3	3	3	4	4	4	3	35	70	61	
	Tasarımda fonksiyonellik ve kullanıma yönelik ayrıntıları yansıtır.	3	4	3	3	4	2	3	2	3	4	31	62		
	Tasarımda kullandığı malzeme özelliklerini anlaşılır şekilde betimler.	3	1	3	3	2	3	1	3	3	3	25	50		
TOPLAM PUAN		25	27	28	28	25	24	27	27	29	28				
Öğrenci Başarı durumu (%)		56	60	62	62	56	53	60	60	64	62				
BİLİŞSEL BASAMAKLAR	Bilgi (%)	40	40	53	47	60	47	53	60	53	67				
	Kavrama (%)	67	80	67	80	47	60	73	60	73	53				
	Uygulama (%)	60	60	67	60	60	53	53	60	67	67				

Tablo 17'deki Öğrenci 6'nın %40 olan ilk çalışma başarı oranını %59'a çıkardığı sonucu ortaya çıkmıştır. Kavrama basamağındaki 'Özgün model ve desen üretir.' seçeneği %76 başarı oranına ulaşmıştır.

Tablo-18. Öğrenci 7'nin son çalışma uzman değerlendirmesi

ÖĞRENCİ 7 SON ÇALIŞMA		UZMAN 1	UZMAN 2	UZMAN 3	UZMAN 4	UZMAN 5	UZMAN 6	UZMAN 7	UZMAN 8	UZMAN 9	UZMAN 10	TOPLAM PUAN	Başarı oranı (%)	Bilgi basamakları(%)	Genel Başarı (%)
BİLGİ	Döneme ait tasarım ve imge bilgisine sahiptir.	4	5	4	1	3	4	5	4	2	3	35	70	49	57
	Döneme ait malzeme bilgisine sahiptir.	4	2	2	1	2	3	2	2	1	2	21	42		
	Döneme ait renk bilgisini kullanır.	1	1	1	1	3	1	2	2	2	3	17	34		
KAVRAMA	Tasarımda form kavramı özelliklerini kullanır.	3	3	4	2	2	3	3	4	2	3	29	58	67	
	Tasarımda dönemine ait unsurları yansıtır.	3	5	5	4	4	2	4	5	4	4	40	80		
	Yaptığı tasarımda özgün model ve desen üretir.	3	3	5	4	2	3	3	4	3	2	32	64		
UYGULAMA	Güzel tasarım anlayışıyla dönem tasarımını birleştirir.	3	3	5	3	2	3	3	4	3	2	31	62	55	
	Tasarımda fonksiyonellik ve kullanıma yönelik ayrıntıları yansıtır.	4	3	4	1	2	2	2	4	2	2	26	52		
	Tasarımda kullandığı malzeme özelliklerini anlaşılır şekilde betimler.	3	1	3	2	3	3	2	3	2	3	25	50		
TOPLAM PUAN		28	26	33	19	23	24	26	32	21	24				
Öğrenci Başarı durumu (%)		62	58	73	42	51	53	58	71	47	53				
BİLİŞSEL BASAMAKLAR	Bilgi (%)	60	53	47	20	53	53	60	53	33	53				
	Kavrama (%)	60	73	93	67	53	53	67	87	60	60				
	Uygulama (%)	67	47	80	40	47	53	47	73	47	47				

Tablo 18'de yer verilen Öğrenci 7'nin ilk çalışmasındaki %36 olan başarı oranını %56'ya yükselttiği görülmüştür. Kavrama basamağındaki 'Dönemine ait unsurları yansıtır.' seçeneğinden %80 başarı oranı ile en yüksek, bilgi basamağındaki döneme ait malzeme bilgisi seçeneğinden %42, döneme ait renk bilgisi kullanır seçeneğinden %34 başarı oranı en düşük değerlendirmesi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo-19. Öğrenci 8’in son çalışma uzman değerlendirmesi

ÖĞRENCİ 8 SON ÇALIŞMA		UZMAN 1	UZMAN 2	UZMAN 3	UZMAN 4	UZMAN 5	UZMAN 6	UZMAN 7	UZMAN 8	UZMAN 9	UZMAN 10	TOPLAM PUAN	Başarı oranı (%)	Bilgi basamakları(%)	Genel Başarı (%)
BİLGİ	Döneme ait tasarım ve imge bilgisine sahiptir.	4	5	2	5	3	3	4	2	5	4	37	74	63	72
	Döneme ait malzeme bilgisine sahiptir.	4	4	2	3	5	4	4	3	3	5	37	74		
	Döneme ait renk bilgisini kullanır.	1	3	1	1	4	2	3	1	1	4	21	42		
KAVRAMA	Tasarımında form kavramı özelliklerini kullanır.	4	5	2	5	3	4	5	2	5	3	38	76	76	
	Tasarımında dönemine ait unsurları yansıtır.	4	5	2	5	3	3	4	3	3	4	36	72		
	Yaptığı tasarımda özgün model ve desen üretir.	5	5	2	4	4	5	5	2	4	4	40	80		
UYGULAMA	Güzel tasarım anlayışıyla dönem tasarımını birleştirir.	5	5	1	5	5	5	5	1	5	5	42	84	78	
	Tasarımında fonksiyonellik ve kullanıma yönelik ayrıntıları yansıtır.	5	5	2	5	4	4	5	2	4	4	40	80		
	Tasarımında kullandığı malzeme özelliklerini anlaşılır şekilde betimler.	4	4	2	3	5	4	4	3	3	3	35	70		
TOPLAM PUAN		36	41	16	36	36	34	39	19	33	36				
Öğrenci Başarı durumu (%)		80	91	36	80	80	76	87	42	73	80				
BİLİŞSEL BASAMAKLAR	Bilgi (%)	60	80	33	60	80	60	73	40	60	87				
	Kavrama (%)	87	100	40	93	67	80	93	47	80	73				
	Uygulama (%)	93	93	33	87	93	87	93	40	80	80				

Tablo 19’da verileri yansıtılan Öğrenci 8’in son çalışması uzman değerlendirmelerinden bilgi basamağındaki ‘Döneme ait renk bilgisini kullanır.’ seçeneğinden %42’lik başarı puanı aldığı ve diğer seçeneklerin tamamında başarı oranını % 70’in üzerine çıkardığı görülmektedir. En yüksek başarı oranının %84 ile güzel tasarım anlayışıyla dönem tasarımını birleştirir seçeneğiyle uygulama basamağından aldığı sonucu ortaya çıkmıştır.

Tablo-20. Öğrenci 9'un son çalışma uzman değerlendirmesi

ÖĞRENCİ 9 SON ÇALIŞMA		UZMAN 1	UZMAN 2	UZMAN 3	UZMAN 4	UZMAN 5	UZMAN 6	UZMAN 7	UZMAN 8	UZMAN 9	UZMAN 10	TOPLAM PUAN	Başarı oranı (%)	Bilgi basamakları(%)	Genel Başarı (%)
BİLGİ	Döneme ait tasarım ve imge bilgisine sahiptir.	5	4	4	4	3	4	4	4	5	4	41	82	66	78
	Döneme ait malzeme bilgisine sahiptir.	3	3	3	4	5	3	4	3	4	5	37	74		
	Döneme ait renk bilgisini kullanır.	1	1	1	2	4	2	1	2	3	4	21	42		
KAVRAMA	Tasarımında form kavramı özelliklerini kullanır.	4	4	5	4	3	4	4	5	4	3	40	80	87	
	Tasarımında dönemine ait unsurları yansıtır.	5	5	5	5	4	4	4	5	5	4	46	92		
	Yaptığı tasarımda özgün model ve desen üretir.	5	5	5	3	4	5	5	5	5	4	44	88		
UYGULAMA	Güzel tasarım anlayışıyla dönem tasarımını birleştirir.	5	4	4	5	5	5	4	4	4	5	45	90	80	
	Tasarımında fonksiyonellik ve kullanıma yönelik ayrıntıları yansıtır.	5	5	4	5	3	3	4	3	5	4	41	82		
	Tasarımında kullandığı malzeme özelliklerini anlaşılır şekilde betimler.	3	4	4	3	3	3	4	4	3	3	34	68		
TOPLAM PUAN		36	35	35	35	34	33	34	35	37	35				
Öğrenci Başarı durumu (%)		80	78	78	78	76	73	76	78	82	78				
BİLİŞSEL BASAMAKLAR	Bilgi (%)	60	53	53	67	80	60	60	60	80	87				
	Kavrama (%)	93	93	100	80	73	87	87	100	87	67				
	Uygulama (%)	87	87	80	87	73	73	80	73	80	80				

Öğrenci 9 son çalışmasında en düşük başarı oranını 'Döneme ait renk bilgisini kullanır.' seçeneğinden %42 almıştır. En yüksek başarı oranının kavrama basamağındaki 'Döneme ait unsurları yansıtır.' seçeneğindeki %92'lik oran olduğu görülmektedir. Genel ortalamada ilk çalışmasındaki %42 başarı ortalamasını son çalışmasında %77 ye çıkarmıştır.

Tablo-21. Öğrenci 10'un son çalışma uzman değerlendirmesi

ÖĞRENCİ 10 SON ÇALIŞMA		UZMAN 1	UZMAN 2	UZMAN 3	UZMAN 4	UZMAN 5	UZMAN 6	UZMAN 7	UZMAN 8	UZMAN 9	UZMAN 10	TOPLAM PUAN	Başarı oranı (%)	Bilgi basamakları(%)	Genel Başarı (%)
BİLGİ	Döneme ait tasarım ve imge bilgisine sahiptir.	5	4	5	5	5	3	4	5	5	3	44	88	65	80
	Döneme ait malzeme bilgisine sahiptir.	4	4	5	2	3	4	4	4	3	3	36	72		
	Döneme ait renk bilgisini kullanır.	2	1	1	1	2	3	2	1	2	2	17	34		
KAVRAMA	Tasarımda form kavramı özelliklerini kullanır.	4	5	4	5	4	4	5	4	5	4	44	88	87	
	Tasarımda dönemine ait unsurları yansıtır.	4	5	5	5	4	3	3	5	4	3	41	82		
	Yaptığı tasarımda özgün model ve desen üretir.	5	5	5	5	4	5	5	4	4	4	46	92		
UYGULAMA	Güzel tasarım anlayışıyla dönem tasarımını birleştirir.	5	4	5	5	5	5	4	5	5	5	48	96	87	
	Tasarımda fonksiyonellik ve kullanıma yönelik ayrıntıları yansıtır.	4	5	5	5	4	4	5	3	4	4	43	86		
	Tasarımda kullandığı malzeme özelliklerini anlaşılır şekilde betimler.	5	5	5	2	3	5	4	5	2	3	39	78		
TOPLAM PUAN		38	38	40	35	34	36	36	36	34	31				
Öğrenci Başarı durumu (%)		84	84	89	78	76	80	80	80	76	69				
BİLİŞSEL BASAMAKLAR	Bilgi (%)	73	60	73	53	67	67	67	67	67	53				
	Kavrama (%)	87	100	93	100	80	80	87	87	87	73				
	Uygulama (%)	93	93	100	80	80	93	87	87	73	80				

Öğrenci 10 ilk çalışmasındaki %47'lik oranı, son çalışmasında %79'a yükseltmiştir. Uygulama basamağındaki 'Güzel tasarım anlayışı ile dönem tasarımını birleştirir.' seçeneğinden %96 başarı oranı ile bu seçenekteki en yüksek değerlendirme oranını elde etmiştir.

BÖLÜM 5

5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

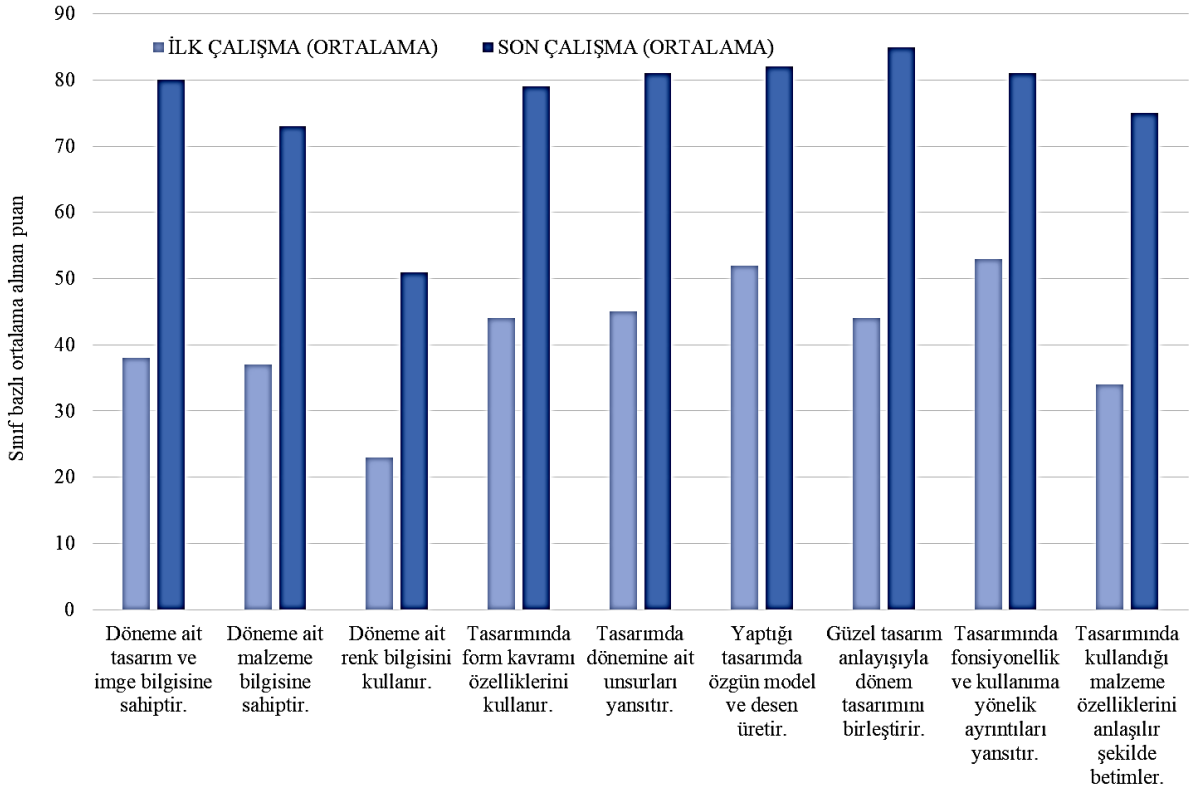
Bu bölümde, araştırmada yer alan öğrenci görüşmelerinden elde edilen veriler doğrultusunda yapılan ilk ve son çalışma analiz sonuçlarının öğrencilerin üzerindeki gelişimi, ÇASEY ile ilgili araştırmalar ve bu araştırmalardan elde edilen sonuçlar, yapılması muhtemel araştırmalar için öneriler yer almaktadır.

5.1. Sonuç

Çalışmanın ilk haftasında Selçuklu temalı sandalet çizimleri istenen öğrencilerin ilk çalışmaları ve ÇASEY uygulamasından sonraki son çalışmaları 10 tane uzman öğretim görevlisi tarafından değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır. Son hafta ÇASEY eğitiminden sonra öğrencilerden tekrar Selçuklu temalı sandalet çizimleri istenmiş ve son çalışma olarak toplanmıştır. Değerlendirmeler her öğrenci için ilk çalışma ve son çalışma ayrı olacak şekilde yapılmış ve her biri için ayrı tablo oluşturulmuş, genel toplam ve yüzde değerlerine yer verilmiştir. Öğrenci isimleri yerine her birine ardışık kod verilerek tarafsız bir değerlendirme yapılması sağlanmıştır. ÇASEY'in çalışma gurubu üzerinde anlamlı bir etki bıraktığı açıkça görülmektedir. Öğrencilerin dönem araştırması, tasarımları analiz etme, yorumlama, eleştirisel gözle bakma ve bunları uygulamalarına aktarma çabası çok alanlı sanat eğitimi yönteminin bir etkisi olarak kendini göstermektedir. Değerlendirme şablonundaki eğitim sonrası artış bu yöntemin başarısının kanıtıdır.

Uzmanlar tarafından yapılan analizde her soru 1 ile 5 puan aralığında değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda ilk çalışmada sınıf genelinde bilgi basamağından başarı yüzdesinin %32'den son çalışmada %68'e yükseldiği sonucuna ulaşılmıştır. Kavrama basamağında %47'den %80'e Uygulama basamağında ise %43'ten %80'e genel ortalama ise %41'den %76'ya yükselme sağlandığı sonucu ortaya çıkmıştır. ÇASEY'in yüzdeler başarıya etkisi değerlendirildiğinde sınıf genelindeki başarıyı yaklaşık iki katına yükselterek etkinliğini ispatladığı görülmüştür.

Temel Tasarım dersinde ÇASEY'in konuların tarihsel süreci ve bu süreçteki gelişimleri, öğrencilerin güzeli arama ve eleştirisel bakabilme yönlerini geliştirmede kayda değer farklar ortaya çıkardığı sonucuna varılmıştır. Bu gelişim, öğrencilerin tasarım uygulamaları üzerindeki etkisi açıkça görülmektedir.

Şekil-3. İlk ve son çalışmaların sınıf bazlı yüzdeler ortalamaları

Uzman analizleri değerlendirme puanlarına göre ÇASEY uygulamasından önceki çalışmalarda;

- Öğrenci 1, bilgi basamağından %26, kavrama basamağından %33 ve uygulama basamağından %30 olmak üzere ortalama %29 genel başarı ile ilk çalışmada en düşük değerlendirmeyi alan öğrenci olmuştur. İlk çalışmasında imge olarak herhangi bir bilgisinin olmadığı açıkça görülmektedir. Malzeme ve dönem özelliklerini yansıtamamıştır.
- Öğrenci 2 bilgi basamağından %35, kavrama basamağından %48 ve uygulama basamağından %44 olmak üzere ortalama %42 genel başarıya ulaşmıştır. İlk çalışmasında kullandığı imgeler döneme ait bilgisinin olduğunu göstermektedir. Estetik açıdan eksikleri vardır. Ürün tamamlama özensizdir.
- Öğrenci 3, bilgi basamağından %34, kavrama basamağından %43 ve uygulama basamağından %40 olmak üzere ortalama %39 genel başarıda kalmıştır. İlk çalışmasında neredeyse temaya uygun hiçbir desen ve imge kullanmamıştır. Herhangi bir tasarımsal özellik de görülmemektedir. Eski döneme ait bir sandalet çizimiyle yetinmiştir.

- Öğrenci 4, bilgi basamağından %45, kavrama basamağından %56 ve uygulama basamağından %50 olmak üzere ortalama %50 genel başarı ile ilk çalışmalardan en yüksek puanı alan öğrenci olmuştur. İlk çalışmasında Selçuklu motifini sandaletin ana elemanı olarak düşünmüş, o dönemde kullanımı göz önünde bulundurarak bir tasarım yapmıştır.
- Öğrenci 5, bilgi basamağından %34, kavrama basamağından %39 ve uygulama basamağından %38 olmak üzere ortalama %37 genel başarı almıştır. Kapalı bir sandalet tercih ettiği ilk çalışmasında dönemi yansıtan sadece burun kısmındaki Selçuklu geometrik şekilli motiftir. Çalışma özensiz ve genel anatomik yapısı hatalıdır.
- Öğrenci 6, bilgi basamağından %30, kavrama basamağından %46 ve uygulama basamağından %42 olmak üzere ortalama %40 genel başarı almıştır. İlk çalışmasında kullanmış olduğu simge ve işaretlerin dönemle ilgisi yoktur. Genel form dönem tarzını yansıtmamaktadır.
- Öğrenci 7, bilgi basamağından %35, kavrama basamağından %37 ve uygulama basamağından %37 olmak üzere ortalama %36 genel başarı ile tüm basamaklardan yakın değerler almıştır. İlk çalışmasında yakınındaki bir arkadaşından etkilendiği ve onun çizimine benzettiği görülmektedir. Selçuklu dönemine ait bir kartal modelini filetoya yerleştirerek döneme ait etkiyi vermeye çalışmıştır.
- Öğrenci 8, bilgi basamağından %34, kavrama basamağından %42 ve uygulama basamağından %42 olmak üzere ortalama %39 genel başarı elde etmiştir. İlk çalışmasında simge, kompozisyon, form yapısı, anatomik yapı ve çizgi değerleri bakımından çok zayıf bir çalışma yapmıştır. Motifler gelişigüzel seçilmiş, yeni ve özgün bir tasarım anlayışından uzaktır.
- Öğrenci 9, bilgi basamağından %34, kavrama basamağından %52 ve uygulama basamağından %40 olmak üzere ortalama %42 genel başarı elde etmiştir. İlk çalışmasında kullanmış olduğu motiflerden de dönemlere ait bilgisinin olduğu anlaşılmaktadır. Anatomik yapı itibarıyla biraz hataları olsa da genel anlamda dönem motif özelliklerini tasarımına yansıtmıştır.
- Öğrenci 10, bilgi basamağından %40, kavrama basamağından %56 ve uygulama basamağından %46 olmak üzere ortalama %47 genel başarı ile ilk çalışması en yüksek olan 2.öğrenci olarak değerlendirilmiştir. İlk çalışmasında Selçuklu

dönemi motif ve özelliklerini genele yaymış, burnu kapalı ve imgelerin birbirini takip ettiği biyeli bir model tercih etmiştir. Dönem malzeme bilgisi hakkında betimleme yapmamıştır.

İlk çalışmaların değerlendirme sonuçlarından da anlaşılacağı gibi en yüksek alan öğrenci bile toplam puanın yarısını almıştır. Bütün öğrencilerin bilgi basamağından diğer basamaklara göre en düşük puanları aldıkları belirlenmiştir. Göze çarpan değerlendirmelerden biri de kavrama basamağından tüm öğrenciler en yüksek puanlarını almıştır.

Uzman analizleri değerlendirme puanlarına göre ÇASEY uygulamasından sonraki çalışmalarda;

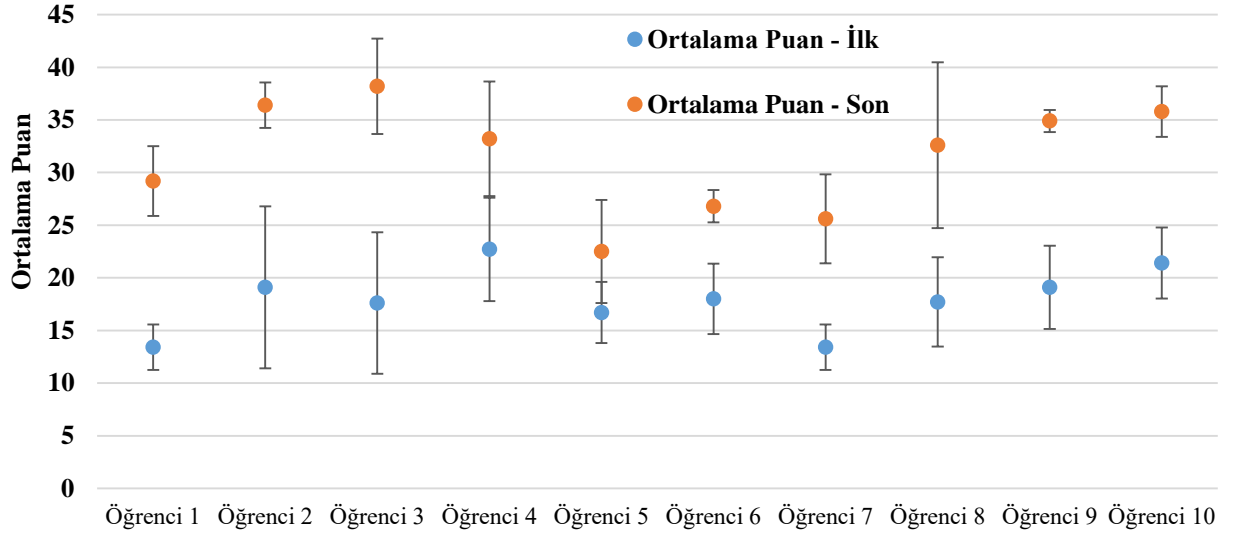
- Öğrenci 1, bilgi basamağından %65, kavrama basamağından %64 ve uygulama basamağından %64 olmak üzere ortalama %64 genel başarı elde ederek ilk çalışmasına göre %120 oranında gelişme kaydetmiştir. En yüksek artış bilgi basamağına olmuştur. Almış olduğu Sanat Tarihi ve Dönem Bilgisi derslerinden sonra dönem imgelerini doğru şekilde kullanmış, döneme uygun renk ve malzeme bilgisi yeterli düzeye gelmiştir. Tasarımında güncel ve dönem tarzını birleştirmiştir.
- Öğrenci 2, bilgi basamağından %78, kavrama basamağından %80 ve uygulama basamağından %84 olmak üzere ortalama %80 genel başarı elde etmiştir. Temaya uygunluk ve kullanılan imgeler ilk çalışmayla benzerlik göstermektedir. Dönem bilgisini ön test çalışmasında daha iyi vurgulamış, fakat anatomik yapı ve güncel model tasarımına birleştirme unsurlarını son testte çok iyi yansıtmış ve genel formu anlaşılır şekilde uygulamıştır.
- Öğrenci 3, bilgi basamağından %86, kavrama basamağından %86 ve uygulama basamağından %82 olmak üzere ortalamada %84 genel başarı ile son çalışmanın en yüksek değerlendirmesini alan öğrenci olmuştur. Bilgi basamağından da en yüksek puanı bu öğrenci almıştır. Görsel ve estetik açıdan son çalışmada kendinden fazlasıyla yorum ekleyerek konuya ait simge ve unsurları iyi bir şekilde kullanmış, genel forma dikkat etmiş, anatomik yapı itibarıyla avangart tasarım modelini tema ve modern imgelerle birleştirmiştir.
- Öğrenci 4, bilgi basamağından %68, kavrama basamağından %79 ve uygulama basamağından %73 olmak üzere ortalamada %73 genel başarı elde etmiştir. Son çalışmada aynı şekilde simgeyi motif olarak düşünmeyip sandalet ana elemanı

olarak tasarımına yaymıştır. İlk çalışmadan farklı olarak dönemden uzaklaşıp modern tasarım özelliklerini ve renklerini son testte hissettirmiştir.

- Öğrenci 5, bilgi basamağından %48, kavrama basamağından %50 ve uygulama basamağından %51 olmak üzere ortalama %50 genel başarı ile son çalışmalardaki en düşük değerlendirmeyi almıştır. Almış olduğu dönem derslerinden sonra bir miktar imge kullanmayı tercih etmiş, ama genel yapıda alışılmış unsurların dışına çıkamamıştır.
- Öğrenci 6, bilgi basamağından %52, kavrama basamağından %66 ve uygulama basamağından 60 olmak üzere ortalama %59 genel başarı elde etmiştir. Son çalışmada yapmış olduğu yüksek topuklu ayakkabının da döneme ait tarz ve konudan uzaktır. Tema, imge ve motiflerini taşıdığı söylenemez. Kendinden uyguladığı tasarım özellikleri asıl temadan kopmasına sebep olmuştur ve dönem imgelerini yansıtamamıştır.
- Öğrenci 7, bilgi basamağından %48, kavrama basamağından %67 ve uygulama basamağından %54 olmak üzere ortalama %56 genel başarı elde etmiştir. Son çalışmasında ilkinde göre çok daha özgün ve yapı itibarıyla farklı çalışma ortaya koymuştur. İmgeler hakkındaki bilgisinin arttığı görülmektedir. Fakat sandaletin form yapısı dönemden uzaklaşmış ve çağdaş terliklere daha çok benzemiş, dolayısıyla yorumu fazlasıyla kullanmıştır.
- Öğrenci 8, bilgi basamağından %63, kavrama basamağından %76 ve uygulama basamağından %78 olmak üzere ortalama %72 genel başarı elde etmiştir. Almış olduğu ÇASEY eğitimi herhangi bir imge ve motifin süs şeklinde değil, yapı elemanı olarak doğru şekilde kullanmasını sağlamıştır. Valör değerler, anatomik yapı son derece gelişmiş, sadece dönem özelliklerini yansıtmakta zayıf kalmıştır.
- Öğrenci 9, bilgi basamağında %66, kavrama basamağında %86 ve uygulama basamağında %80 olmak üzere ortalama %77 genel başarı elde etmiştir. Son çalışmasında diğer arkadaşlarından etkilendiği görülmektedir. Bilindik bir Selçuklu motifini oyma desen olarak ön tarafta kullanmışlardır. Düşünce yapısı birbirlerine benzemektedir. Taban ve genel form yapısı birbirinden ayrılmaktadır.
- Öğrenci 10, bilgi basamağından %64, kavrama basamağından %87 ve uygulama basamağından %86 ile kavrama ve uygulama basamağından en yüksek değerlendirmeyi almıştır ve genel başarı ortalaması %79 olmuştur. Son çalışmasında ilk çalışması gibi burnu kapalı bir modeli günümüz tasarımı ve

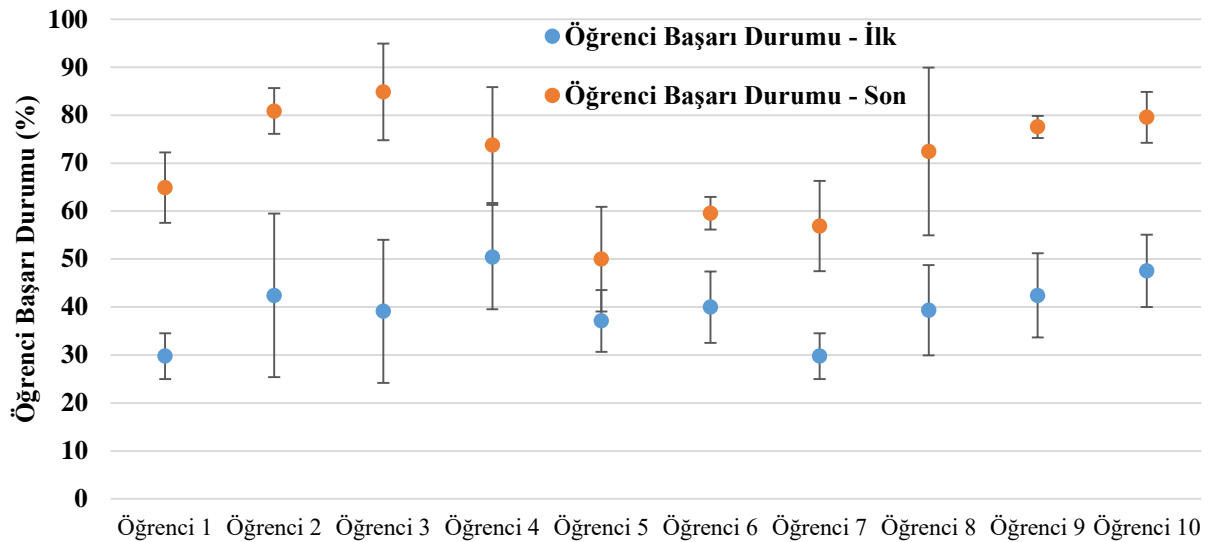
dönem imgeleriyle birleştirerek motifleri ayakkabı elemanları şekline yaymaktansa resimsel olarak derinin üzerinde kullanmayı tercih etmiştir.

Bağımsız uzman değerlendirmelerinden elde edilen veriler sonucunda ÇASEY'in öğrencilerin tarih bilgisinde, analiz ve yorumlamada, özgün çalışmalar ortaya koyabilme yeteneklerinde, estetik beğeni ve algılama yetisinde ve bu kazanımları ürün ortaya koyma becerilerinde en az %50'ye yakın oranda gelişme sağladığı tespit edilmiştir.

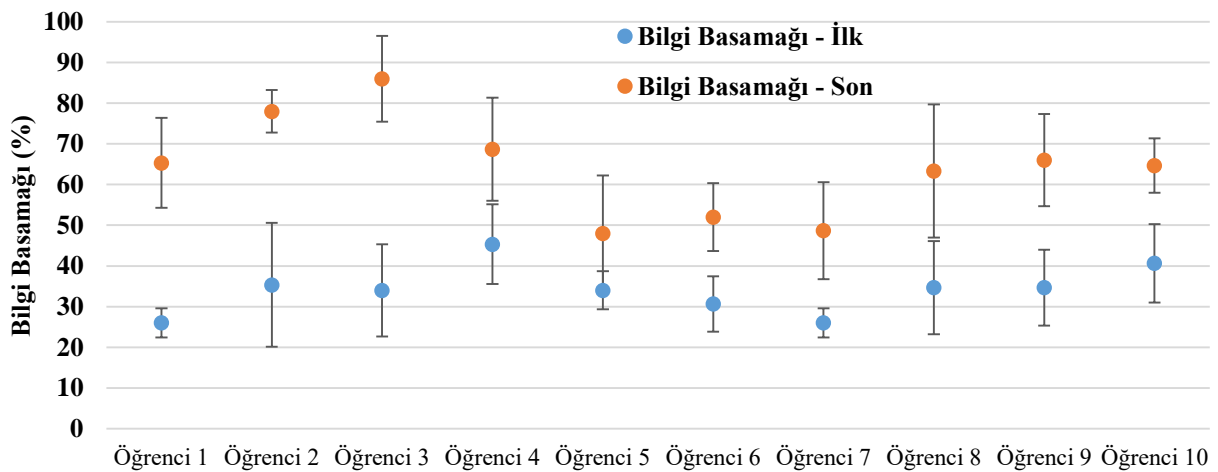

Şekil-4. Öğrenci ilk ve son çalışma standart sapmalı ortalama puanları

Şekil-4'te 9 tane kriterin toplam 45 puan üzerinden analiz sonuçları incelendiğinde öğrenci 1, öğrenci 2, öğrenci 3 ve öğrenci 8'in ilk çalışma ve son çalışma başarı puanlarında 2 kat fark olduğu görülmektedir. Uzmanların değerlendirme puanları arasındaki en büyük farklılık (standart sapma) öğrenci 2'nin ilk çalışmasında, öğrenci 8'in son çalışmasında ortaya çıkmıştır.

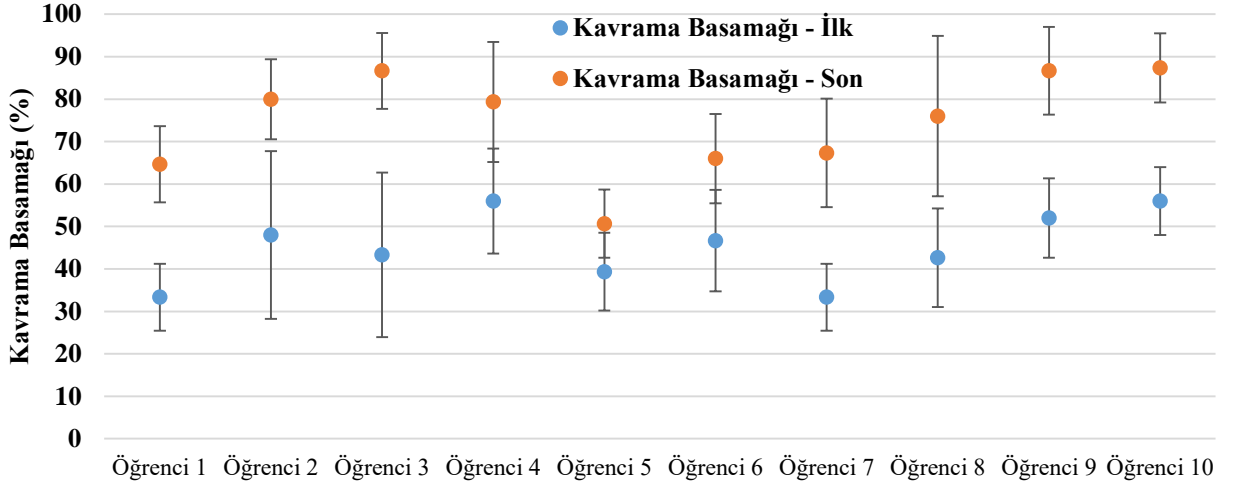

Şekil-5. Öğrenci ilk ve son çalışma standart sapmalı yüzdellik başarı puanları

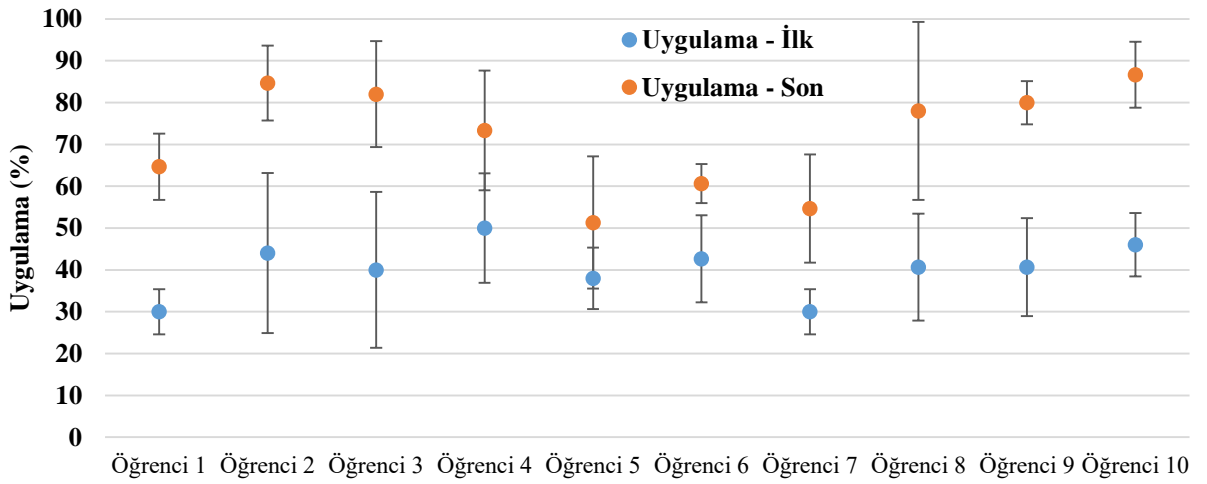
Şekil-6. Öğrenci ilk ve son çalışma standart sapmalı yüzdellik bilgi basamağı puanları

Şekil-6' daki bilgi basamağı yüzdellik oranlarına göre ilk çalışmada en yüksek oran %45'le öğrenci 4'te iken son çalışmada %86 ile öğrenci 3' te görülmektedir. Bilgi basamağı yüzdellik oranlarındaki %42 ile en az artış öğrenci 5'e aittir.

Şekil-7. Öğrenci ilk ve son çalışma standart sapmalı yüzdelerik kavrama basamağı puanları

Şekil-7 deki kavrama basamağı ilk çalışma yüzdelerik oranlarında öğrenci 4 ve öğrenci 10'nun % 56 ile en yüksek puanı aldığı, %33 ile öğrenci 1 en düşük puanı aldığı görülmüştür. Son çalışmada öğrenci 3, öğrenci 9 ve öğrenci 10'nun en yüksek puanları aldığı sonucu ortaya çıkmıştır. Öğrenci 5'in ilk ve son çalışması arasındaki fark %25 olarak belirlenmiştir.

Şekil-8. Öğrenci ilk ve son çalışma standart sapmalı yüzdelerik uygulama puanları

Şekil-8'de Uygulama basamağı yüzdelerik oranlarındaki % 100 ü geçen en yüksek artışın öğrenci 1 ve öğrenci 3'e ait olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. İlk çalışma ve son çalışma arasındaki en az gelişim farkının öğrenci 5'te gerçekleştiği görülmektedir.

5.2. Tartışma

İlgili çalışmalarda da olduğu gibi yapılan araştırmanın sonuçları benzerlik göstermektedir. İlk çalışmada öğrencilerin büyük kısmında tarih bilgisinin ve tasarımları estetik yorumlama kabiliyetinin yetersiz olduğu görülmüştür. Akabinde yapılan öğrenci görüşmelerinde Roma sandaletleri görseline ait eleştiri sorularına yanlış cevap vermişlerdir. Araştırmacı, doğru verilere istedik oranda yaklaşmamıştır. Tarihsel dönemde kullanılan ayakkabıların gelişim süreci ve tasarımsal özellikleri bilgisi istenilen düzeyde değildir. ÇASEY eğitiminden sonra yapılan son çalışmada dönemsel bilgilerin pekiştiği ve öğrencilerin bu bilgileri yorumlamada kullandıkları görülmüştür. Eksik kaldıkları konularda araştırmayı ve verilere ulaşmayı ne şekilde yapacaklarını kavramışlardır. Tasarım sürecinde öncesine göre estetik kaygıları gütmeye başlamışlardır.

Doğru bir eğitimle sanat dersleri alan öğrencilerde özgün anlatı biçimi ve yaratıcı düşünce gelişimi bu dersleri almamış bireylerden seviye ve estetik bakımdan ayırt edici bir konuma gelmektedir. Bu gelişim tasarımlarda da kendini göstermektedir. Yüksekokul sanat eğitiminin temel amacı öğrencilerin sadece tasarımlarında değil, tüm düşünce ve yaşam aktivitelerinde gözle görülür bir fark oluşturmak olmalıdır. Bu kapsamda öğrencilerin gelişim, algı, sanatsal sezgi ve yaratıcılıklarının gelişmesi beklenir.

Günümüzde Meslek Yüksekokulları tasarım ağırlıklı bölümlerinde belli bir müfredat çerçevesinde sanat eğitimi dersleri verilmektedir. Gerek endüstriyel tasarım şekillendirmede gerekse sanatsal ürün ortaya çıkarmada sanat eğitiminin gerekliliği büyük önem arz eder. Birçok insana göre bu tarz bölümlerin gerekliliği çok elzem bulunmasa da tarihin her döneminde insanlar güzeli ve estetiği hep ilk sıraya koymuştur. Güzele olan ilgi ve ihtiyaç insanın kullanımına yönelik her üründe sanatsal bir bakışın diğerlerine nazaran fark oluşturduğu gerçeğinden yola çıkarak üretime dayalı tüm alanlarda sanatsal eğitimin verilmesinin ne derece önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Sanatsal derslerin olduğu bölümlerde bu derslere olan ilgi ve öğrencilerin almış olduğu haz da bu gereklilik için bir neden oluşturmaktadır.

Bu bağlamda mesleki eğitimde sanat ve tasarım dersleri herhangi bir işkolunda piyasanın ihtiyacı olan ve çeşitli teknolojilerle donatılmış sanayi kuruluşlarının piyasaya dönük üretimleri için gerekli nitelikli ara elemanın sanatsal bakış açısını ve tasarım becerisini üst seviyelere taşıma noktasında elzemdir. Mesleki ve teknik eğitimde özgün tasarım ihtiyacı, bireysel, sosyal,

ekonomik gelişimin de desteklendiği temel tasarım ve sanat eğitimlerinin sonucu olarak kendine yer bulabilecektir.

5.3. Öneriler

Araştırma sonuçlarından öğrenci ve sınıf başarı yüzdelerinden ve uzman yorumlarından oluşan değerlendirmeleri incelendiğinde, artışın çoğunda ikiye katlandığı görülmektedir. Temel tasarım ders içeriğinin tamamının disiplinler arası yöntemlerle harmanlayarak ve ağırlıklı olarak çok alanlı sanat eğitimi yönteminden faydalanarak zenginleştirilmesinin gerektiği görülmektedir. Yöntemin dönem geneline yayılarak tüm öğrenci ve konu üzerinde etkisi daha da fazla artırılabilir. Öğrenci mevcudunun fazla olduğu bölümlerde bu çalışmanın denenmesi veri ve sonuç güvenilirliğini artıracaktır.

Uygulamaya başlamadan önce tasarım ilke elemanları ve anatomik yapı hakkında bilgi verilmelidir. Bu şekilde öğrencilerin kararsız kalmaları engellenmiş olur ve konuya çabuk uyum sağlamaları sağlanır.

Benzer bir çalışma yapılacak olursa konu anlatımında renk bilgisine daha fazla ağırlık verilmesi tavsiye edilir. Böylece çalışmanın beğenilirliğini artırmada iyi sonuçlar alınabilir.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, O. (2009). Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin İşyeri Eğitimi Öğrenme Ürünlerinin Değerlendirilmesi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 115-118.
- Akalın, D. (2015). Meslek Yüksekokullarındaki Uygulama Derslerinin Yeterliliğine İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşleri(Kahramanmaraş İli Örneği). *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Kayseri: Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Alkan C, D. H. (2001). *Mesleki ve Teknik Eğitimin Esasları (1. Baskı)*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Anapa, S. (2008). Avrupa Birliğine Uyum Sürecinde Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitim. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalışma Ekonomisi.
- Arıkan, Y. E. (2020). (2020 Şubat). İlköğretim Okullarında Görev Yapan Branş Öğretmenlerinin Sanat Eğitime Bakış Açılıarı. *Ulakbilge(45)*, 123-132.
- Artun, A. A. (2009). *Bauhaus: Modernleşmenin Tasarımı*. İstanbul: İletişim Yayıncılık A.Ş.
- Aslanoğlu, B. (2006). Meslek Yüksekokullarında Sınavsız Geçiş ile Birlikte Ortaya Çıkan Sorunlar. *Yayınlanmış YLT*. Ankara: Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Atalayer, F. (1994). *Görsel Sanatlarda Estetik İletişim*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları.
- Atalayer, F. (1994). *Temel Sanat Öğeleri*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Aykut, A. (2006). Günümüzde Görsel Sanatlar Eğitiminde Kullanılan Yöntemler. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 33-42.
- Aytaçlı, B. (2012). Durum Çalışmasına Ayrıntılı Bir Bakış. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1-9. <http://dergi.adu.edu.tr/egitimbilimleri/> adresinden alındı
- Büyüköztürk, Ş.(2018) Bilimsel Araştırma Yöntemleri. *Pegem Akademi 2018 Ankara*

- Çetin, Y. (2010). Çağdaş Sanat Eğitiminde Sanat Tarihi Öğretimi . *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, 63-64.
- Çürük, B. (2009). Meslek Yüksekokullarındaki Tasarım Derslerinin Sektöre Eleman Yetiştirme Etkililiği. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans*. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Uygulamalı Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı.
- Demirci, M. (2007). Ticaret Meslek Lisesinde Staj Yapan Öğrencilerin İşletmelerde Beceri Eğitiminde Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Yolları. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Doğan, H. (1983). Mesleki ve Teknik Eğitimin Temel İlkeleri ve Gelişmesi. *Mesleki ve Teknik Eğitim Sempozyumu*,. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi.
- Durak, R. (2011). *Erzurum Üniversitesi*.
<https://atauni.edu.tr/yuklemeler/e6d32be6d3b1ad4dae5f6cc23165e2da.pdf> adresinden alındı
- Eisner, E. W. (1989). *Structure and magic in discipline-based art education. Critical Studies in Art and Design Education. D. Thistlewood (Ed.)*. Hong Kong: Longman Group UK Limited.
- Erdoğan, G. P. (2016). Temel Tasarım Eğitimi: Bir Ders Planı Örneği. 7-19.
- Erim, G. (1999). Yayınlanmamış Sanatta Yeterlilik Tezi. *Temel Sanat Eğitiminde Renk Algılamaları*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü.
- Erim, G. (2011). Temel Tasarım Dersinde Öğrencilerin Estetik Duyarlılıklarını ve Yaratıcılıklarını Geliştirme Üzerine Örnek Çalışma. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 489.
- Eşme, İ. (2007). Türkiye’de Mesleki Teknik Eğitimin Bugünkü Durumu ve Sorunlar. *T. C. Yükseköğretim Kurulu, Uluslar Arası Mesleki ve Teknik Eğitim Konferansı*, (s. 141). Ankara.
- Gögebakan, Y. (2011). Sanat Tarihi Öğretiminde Yöntem Karşılaştırılması . (S. v. Fakültesi, Dü.) *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 1(1), 87-100.

- Gökay, M. (2000). İlköğretim Çağında Resim-İş Uygulama Çalışmaları. *Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*(9), 1-5.
- Gümrah, H. (2002). Sanat Eğitimcisi Yetiştirmede Temel Sanat Eğitimi Dersinin Yeri ve Önemi. *Sanat Eğitimi Sempozyumu*. Ankara: Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi.
- Gürer, L. (1992). *Görsel Sanat Eğitimi ve Mekan-Form*. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversite Matbaası.
- İnce, B. (2005). Lisans Üstü Sanat Eğitiminde Bir Öğretim Alanı Olarak Sanat Eleştirisi. *DEÜ Buca eğitim fakültesi dergisi*, 87-94.
- Kazu Y, D. C. (2002). Mesleki ve Teknik Orta Öğretim Kurumlarındaki Gelişmeler. *Milli Eğitim Dergisi*, 155.
- Kırıçoğlu, O. T. (2002). *Sanatta eğitim*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Korkmaz, B. (2013). Resim Sanatında Estetik Değer. *Yüksek Lisans Tezi*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- KTÜN*. (2022). <https://www.ktun.edu.tr/tr/Birim/Hakkimizda/?brm=ZYQh88n40ac0weL4TdUeVg==> adresinden alındı
- MEGEP*. (2006). <http://web.hitit.edu.tr/dosyalar/materyaller/hmuratozelli%40hititedutr040320151A8M0W1Y.pdf> adresinden alındı
- Mercin, L., & Alakuş, A. O. (2005). Sanat Eleştirisi ve Pedagojik Eleştiri Yönteminin İncelenmesi. *D.Ü. Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi* , 36-46.
- Metin, K. (2019, Haziran). Şematik Dönemdeki Çocukların Sanatsal Gelişiminde Çok Alanlı Sanat Eğitiminin Yeri. *YLT*. Afyonkarahisar.
- Mevzuat*. (2022). <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.1739.pdf> adresinden alındı
- Öner, F. K. (2018). Sanat Antropolojisinin Sanat ve Sanat Eleştirisi Açısından Önemi. *folklor/edebiyat, cilt: 24, sayı: 95-104*.

- ÖSYM. (2023). <https://www.osym.gov.tr/TR,1371/tanimlar.html> adresinden alındı
- Özalp, H. K. (2009). Okul Öncesi Dönem (5–6 YAS Grubu) Sanat Etkinliklerinde Çok Alanlı Sanat Eğitiminin Uygulanması Üzerine Bir Durum Çalışması. Konya: Selçuk Üniversitesi.
- Özalp, H. K. (2020). Görsel Sanatlar Öğretmen Adaylarının Estetik Alanına İlişkin Bilişsel Yapılarının Kelime İlişkilendirme Testi ile İncelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt 22 Sayı 2*, 515-534.
- Özsoy. (2007). Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimin İktisadi Kalkınmadaki Yeri ve Önemi. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özsoy, V. (2003). *Görsel Sanatlar Eğitimi*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Özsoy, V. (2009). Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönteminin İlköğretim 6. Sınıf Resim-İş Dersinde Öğrenci Tutumuna Etkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 205-227 .
- Resim-İş Öğretmenliği Lisans Programı-Temel Tasarım I- Temel II Ders İçerikleri*. (2010). YÖK: YÖK. (2010). Resim-İş Öğretmenliği Lisans Programı-Temel Tasarım I- Temel II Ders İçerikleri. http://www.yok.gov.tr/documents/10279/49665/resim_is.pdf adresinden alındı
- Seylan, A. (2005). *Temel tasarım*. Samsun: Dağdelen Basın yayın Ltd. Şti.
- Subaşı, S. (2014, Aralık). Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönteminin Çocuğun Resimsel Yaratıcılığına Katkıları. *YLT*. Çanakkale.
- Şirin, N. (2020). Çalışmalarında Türk Kültürünü İşleyen Sanatçılar. *İdil*, 960–972.
- Tazegül, A. (2011). Muhasebe Öğretim Programının Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi: Meslek Yüksekokullarında Bir Uygulama. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme AnaBilim Dalı .

- Tekel, A. (2016). Estetik Yargı ve Estetik Yargıyı Etkileyen Faktörler. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 149-157.
- Toktaş, P. (2009). Güzel Sanatlar Eğitimi Veren Yükseköğretim Kurumlarında Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım Dersine İlişkin Öğretim Elemanı Ve Öğrenci Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Doktora Tezi*. Ankara: Gazi Ünivesitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Tufan M, M. Ş. (2007). Mesleki Eğitimde Toplam Kalite Yönetimi ve Model Önerisi. *Journal of Azerbaijani Studies*, 27-40.
- Tuna, S. (2007). Estetik Algı ve Beğeni Gelişimi Açısından, İlköğretimde Sanat Eleştirisi Öğretimi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, cilt: 40, sayı: 1, 121-133.
- Türk Dil Kurumu*. (2022). TDK: <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alındı
- Uysal, E. (2015). Temel Tasarım Dersine İlişkin Öğrenci Görüşleri. *Yedi: Sanat, Tasarım ve Bilim Dergisi*(14, 51-65.
- Yıldız, E. (2008). Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesinin (MEGEP) Endüstri Meslek Liselerinde Uygulanması. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Yönetimi Anabilim Dalı.
- YÖK. (2022). <https://www.yok.gov.tr/kurumsal/tarihce> adresinden alındı
- Yücel, Ş. (2018, Ocak). Tasarım İlkeleri Açısından Bir Yörük Halısının Analizi. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(1), 87-106.
- Zelanski, P. a. (1996). *Design Principles and Problems*. USA: Harcourt Brace College Publish.

EKLER**EK 1 Roma Sandaleti Örneği Görüşme Soruları**

1. Bu resimde ne görüyorsun?
2. Bu sandaletteki tasarım elemanları uyumlu mudur?
3. Bu sandalet işlevsel olarak kullanışlı mıdır?
4. Bu sandaletin tasarım özelliklerini yorumlar mısın?
5. Sandaletin anatomik yapısında neler görüyorsun?
6. Tasarımda tarihsel bir gelişim var mıdır?
7. Tasarım yapıldığı dönemde problem çözmüş müdür? İhtiyaç görmüş müdür?
8. Bu tasarım hangi problem sonucunda ortaya çıkmıştır?
9. Bu tasarım hangi dönem özelliklerini yansıtmaktadır?
10. Bu tasarım estetik açıdan güzel mi?
11. Bu tasarım işlevsel olarak kullanışlı mı?
12. Bu tasarım form bakımından ayak yapısına uygun mudur?
13. Bu tasarım döneminin temasına uygun mudur?

EK 2 Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemi Ders Planları

Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemi 1. Hafta Ders Planı

Disiplin: Sanat Tarihi

Konu: Ayakkabı Tarihi

Süre: 6 Saat

Öğrenme çıktıları

- Sanat tarihi ile ilgili temel kavramları açıklayabilme,
- Sanatın tanımını, sanat türlerini ve sanat tarihinin temel kavramlarını açıklayabilme,
- Sanat tarihi disiplinin tanımını, ilişkide olduğu bilim dallarını tanımlama,
- Sanat eserleri vasıtasıyla uygarlıkların toplumsal özelliklerini anlatabilme,
- Dönemin sanatsal teknik ve biçimsel özelliklerini değerlendirebilme,
- Farklı kültürler arasındaki sanatsal farklılık ve ilişkileri değerlendirebilmek

Geçmişten Günümüze Ayakkabılar

İlk ayakkabıyı kimin ne zaman giydiği bilinmiyor; ama ilk ayakkabının, ilk insanlarla başladığı varsayılabilir. Ayakkabının tarihi kıyafetlerin tarihi kadar eskidir. İlk insanları, dünyanın yüzeyinin sert koşullarına, keskin kenarlı taş ve kaya parçalarına, kızgın veya yeri gelince dondurucu soğukluktaki toprak yüzeyine karşı ayaklarını korumak için ağaç kabuklarından, yapraklardan ve daha sonraki dönemlerde hayvan derilerinden ilkel ayakkabılar yapmış olmalıdır. İlk çağlardan bu yana vazgeçilmez bir giysi olan ayakkabı, aynı zamanda bir statü göstergesi de olmuştur.

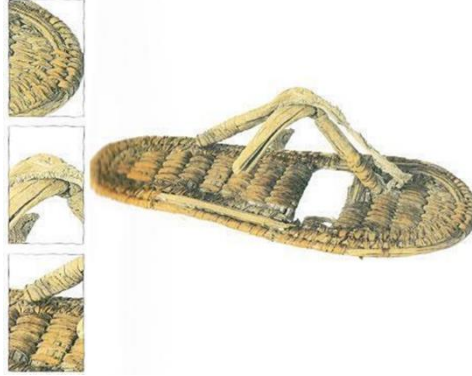

Ayakkabılar dünyada çok farklı iklimlerde yaşayan insanların yaşam şartlarına göre değişiklik gösterdiği gibi tarih boyunca moda da ayakkabıların şekilleri üzerinde çok etkili olmuştur.

İspanya'daki 12-15 bin yıl öncelerine ait mağara resimlerinde erkeklerde deri, kadınlarda kürkten yapılmış giysiler görülüyor ama dünyadaki en eski ayakkabıların izine, mağaralarda, mezarlarda ve kuruyan çamur içinde sertleşip günümüze kadar kalmış olarak dünyanın farklı bölgelerinde rastlanmakta.

Araştırmalara göre bilinen ilk el yapımı ayakkabı türü, sandaletlerdir. Ayakkabıya ilişkin en eski keşif ise M.Ö. 8000 yıllarında yaşayan Amerika yerlilerine aittir. Ayakkabı konusunda en yaratıcı toplum olarak Mısırlılar kabul edilmektedir. Mısırlılar, M.Ö. 3500'lerde ayaklarının kalıplarını çıkarıyor, bu kalıplarda şekillendirdikleri ham deriden tabana ipler bağlayarak kişiye özel sandaletler yapıyorlardı. İlk ayakkabılar ham deri, ayağın girebileceği şekilde bir zarf haline getirilerek yapılırdı. Bu ayakkabılar ayağın altını kızgın kumlardan, üstünü güneş ve sıcaktan koruyorlardı. Çok geçmeden bu sandaletler, bir statü göstergesi olmaya başladı. Kadınlar mücevherlerle süsledikleri ayaklarını sergiliyor, erkekler

ise deri kayışlara ender bulunan değerli taşlar taktırıyorlardı. Mısır sanat eserlerinde hükümdar ve tanrılar daima çıplak ayaklı olarak görülürler. Sandaletlerin ise bu devirde sadece ev içinde giyildiği tahmin edilmektedir. (<https://tekstilsayfasi.blogspot.com/2017/05/ayakkabinin-tarihi-kisaca-tarihcesi.html>)

Resimde gördüğünüz sandalet hasırdan yapılmış ve altınla işlenmiş. Mısır'ın 18. hanedanından Tutankamun'un hazineleri arasında yer alıyor. Tarihin ilk ayakkabı/terliklerinden olan bu sandalet şu anda Kahire'deki Kahire Müzesi'nde sergileniyor.

Şimdilerde yürüyüş için, koşma için, dağcılık ve şu anda sayamayacağımız birçok spor için farklı farklı ayakkabılar var. Fakat eski çağlarda, yani koşullar ne olursa olsun insanların yaşamak için daima fiziksel güç kullanması gerektiği zamanlarda ayakkabılar herkes için çok önemliydi. Bu sandalet de Mısır'dan ve bitki kökleriyle boyanmış. Şu anda İsviçre'de Bally Müzesi'nde sergileniyor.

Şu anda hiçbirimiz her mevsim aynı ayakkabıyı giymiyoruz. Çünkü şartlar değiştikçe insanların ihtiyaçları da değişiyor. Bu yüzden diğer her şey gibi, ayakkabılarımız da değişiyor ve gelişiyor. Bu sandaletler bir ormanda bulundu.

Milattan Önce 800'lü yıllarda prensesler, lordlar, işçiler ve şövalyeler ayaklarındaki ayakkabılara göre ayırt ediliyordu. Yani ayakkabı bir çeşit soyluluk göstergesiydi. M. Ö. 800'lü yıllara ait bu demir ayakkabı, İsviçre'deki Bally Müzesi'nde sergileniyor.

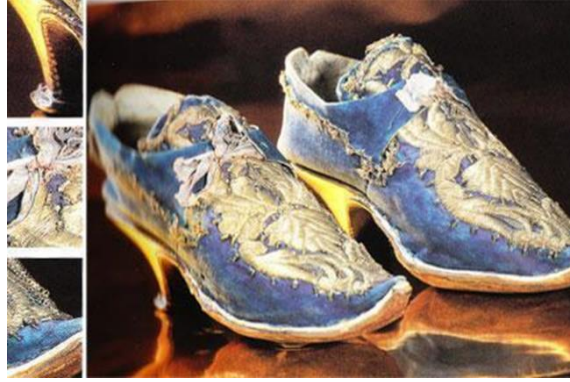

Bu deri ayakkabının içinin kürklü olması insanların yavaş yavaş ayaklarını soğuktan koruma ihtiyacı hissettiklerini anlamamızı sağlıyor. Bu 15 - 16 yüzyıl civarında Perslilerin kullandığı bir ayakkabı. Şu anda Roma International Ayakkabı Müzesi'nde sergileniyor.

Fransa'da III. Henry zamanına ait bu ayakkabı, kenar süsleriyle dikkat çekiyor. Bu deri kadın ayakkabısı Roma International Ayakkabı Müzesi'nde sergileniyor.

‘Sizce bu ayakkabıyı hangi statüde biri tarafından hangi amaç ve ortamda kullanılmış olabilir yorumlayınız.’

17. yüzyıla geldiğimizde artık ayakkabılar sadece konfor için değil, aynı zamanda şıklık için de giymeye başlanıyor. Tıpkı bu fotoğraftaki ayakkabı gibi... Mavi deri üzerine gümüş ipliklerle işlenmiş bu kadın ayakkabısı 17. yüzyıla ait. (<https://www.hurriyet.com.tr/mahmure/galeri-gecmisten-gunumuze-ayakkabilar-34913851>)

Avrupa'da 18. yüzyıla kadar kadın ve erkek ayakkabıları farklı değildi. Ortaçağda Avrupa'da kızı evlenen bir baba onun üzerindeki otoritesini evleneceği adama bir ayakkabı töreni ile devrediyordu. Bugün bazı Batı ülkelerinde yeni evlenen çiftin arabalarının arkasına ayakkabı bağlama adeti de o günlerden, kız babasının damadına kızının ayakkabılarından birini vererek, artık onun himayesine girdiğini belirtmesi adetinden kalmadır. Ayakkabı kültüründe önemli bir yer tutar; Arap kültüründe ise birisine ayakkabı atmak çok ağır bir hakaret olarak kabul edilir.

Türklerde deri işleme sanatı oldukça geliştiğinden ayakkabı yapımı da oldukça gelişmişti. Yeniçerilerin giydiği at binmede uygun olan yumuşak çizmelere duyulan ihtiyaç, ayakkabıcılığı da geliştirmişti. Ahilik loncasının kurucusu Ahi Evran da dericilik ve ayakkabıcılık ile uğraşmıştır. 16. ve 17. yüzyılda yapılan ayakkabıların sağlamlığı ve de zarafeti ünlüydü. Ayakkabının türü, giyen kişinin sosyal konumu ile de ilgiliydi. Askerlerin, çeşitli meslek gruplarının, hizmetçilerin giydiği çizme ve ayakkabılar farklıydı. Ev içi ayakkabılarıyla sokak ayakkabıları arasında da fark vardı. Ev içinde giyilen ayakkabılar daha çok atlas, kadife ya da başka kumaşlardan yapılır, sırmayla işlenirdi. Deri ayakkabılara da sırmayla iş yapıldığı olurdu. Kışlık ayakkabıların içi, çoğunlukla kürk kaplanırdı. Ayakkabılar yapıldıkları malzemeye ve biçimlerine göre çok çeşitli isimler almıştır; başmak, çapula, çizme ve fotin gibi.

Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde ordunun, yönetici sınıfların ve kentli halkın gereksinimlerini karşılamak üzere zamanla ayakkabı çeşitleri çoğaldı ve ayakkabıcılık çok gelişti. Diğer zanaatçıların olduğu gibi ayakkabıcıların da bir örgütü vardı. Üretilen ayakkabıların niteliğini lonca denetlerdi. Ayakkabı satıcıları için kullanılan kavaf sözcüğü, giderek yapımcıları da kapsadı. Kavaflar da çizmeci, yemenici, nalıncı, terlikçi ve pabuççu gibi adlar alırlardı. (<https://tekstilbilgi.net/turklerde-ayakkabinin-gelisimi.html/19yy-turk-ayakkabi>)

Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemi 2. Hafta Ders Planı

Disiplin: Estetik

Konu: Ayakkabı Tasarımlarına Estetik Bakış

Süre: 6 Saat

Öğrenme Çıktıları

- Sanatın tanımını, sanat türlerini açıklayabilme
- Sanat eserlerinde estetik anlayışı ayırt eder
- Kavram olarak estetik ve güzelliğin tanımını yapar
- Estetik algı ve gelişimi için yapay ve doğal çevreyi gözlemler
- Duygu ve düşünce yoluyla Sanat eserlerini algılama becerisi edinir.

Yaratıcılık eğitimini destekleyen disiplinlerden biri olarak bilinen ve Felsefe ile birlikte hakkında çok tartışılan estetik kavramı 21. yüzyılda günlük yaşamın içerisinde yer almaktadır. İnsan tercihleri; insanın yaşadığı evde, yürüdüğü yollarda, alışveriş merkezlerinde, park ve bahçelerde, eğitim ortamlarında, eğlence ortamlarında, yemek kültüründe hatta televizyonlarda izlemeyi tercih ettiği programlarda hep beğeni duygularına hitap eden nesnelere, renk ve düzenlemelerin etkisi altındadır.

Ayakkabı tasarımı ve üretimi, moda endüstrisinin önemli bir parçasıdır ve estetik açıdan büyük bir öneme sahiptir. Ayakkabıların tasarımı, malzeme seçimi, renkleri, şekilleri ve dekoratif özellikleri gibi birçok faktör, ayakkabıların estetiğini belirler.

Görseldeki ayakkabılar öğrencilere tek tek gösterilerek estetik açıdan uyum ve farklılıkları tartışılır.

Ayakkabı tasarımcıları, birçok farklı stil ve tarzda ayakkabılar yaratmak için renk, desen, malzeme ve süsleme teknikleri kullanırlar. Ayakkabıların tasarımında, ayakkabının kullanım amacı, hedef kitle, moda trendleri ve işlevsellik gibi faktörler de göz önünde bulundurulur.

Ayakkabı üretiminde, malzemelerin kalitesi ve dayanıklılığı, ayakkabıların estetiği üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Ayakkabılar genellikle deri, süet, kumaş veya sentetik malzemelerden yapılır. Bu malzemelerin özellikleri, ayakkabının görünümü, konforu ve dayanıklılığına etki eder.

Ayakkabı tasarımı ve üretimi ayrıca, ayakkabının konforu ve kullanımı açısından da önemlidir. Ayakkabılar, yüksek topuklu, platform, düz, spor veya iş ayakkabıları gibi birçok farklı stil ve amaç için üretilir. Tasarım, malzeme seçimi ve üretim süreci, ayakkabının kullanımı sırasında konforlu ve dayanıklı olmasını sağlar.

Sonuç olarak, ayakkabı tasarımı ve üretimi, moda endüstrisi için önemli bir yere sahip olan bir süreçtir. Ayakkabıların estetiği, tasarımı ve malzemeleri, kullanıcılara konforlu, dayanıklı ve şık ayakkabılar sunmak için bir araya gelir.

Tasarımcının, kullanıcı beğenisi için ürün tasarlaması ve kullanıcının da beğendiği ürünü satın alma isteği yadsınamaz bir gerçektir. Dolayısıyla, tasarımcı-ürün-kullanıcı üçlü ilişkisinde bir estetik kaygı vardır. Bir ürünle ilişki kurarken ilk etapta görsel elemanların (form, renk, doku gibi) dikkat çekmesi, estetik ve beğeni kavramlarının analiz edilmesi gereksinimini doğurmuştur. Tasarım; “ürünün tümü veya bir parçasının ya da üzerindeki süslemenin, çizgi, şekil, biçim, renk, malzeme, yüzey dokusu veya esneklik gibi özelliklerinden kaynaklanan görünümüdür”

Çalışmalar sonrasında öğrencilerden geriye dönüşler yaparak beğenileri uyumlu buldukları ayakkabıları ve daha güzel görünmesi için nerelerini değiştirmelerini istedikleri sorulur.

Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemi 3. Hafta Ders Planı

Disiplin: Sanat Eleştirisi

Konu: Ayakkabı Tasarımları Üzerinden Eleştirisel Bakma

Süre: 6 Saat

Öğrenme Çıktıları:

- Sanatın tanımını, sanat eserleri üzerinden yapar
- Sanata yapıtına karşı duyarlı tepkiler verir
- Sanat eserlerinden anlam çıkarma ve zevk alma kabiliyeti kazanır.
- Sanat eleştirisi üzerinden sanat tarihi sanat eseri ve sanatçı arasında bağ kurar
- Sanat eseri analizi ve yorumlamasını yapacak terim ve tanımları öğrenir.

Öğrenciler sanat çalışmasının anlamını keşfetmeye aktif olarak katıldıklarında entelektüel, sosyal ve duygusal yeteneklerini geliştirme fırsatı yakalarlar. Entelektüel boyut, sanat eleştirisinin mantıksal ve yaratıcı düşüncüyü içermesidir. Adım adım uygulanan bu sistem, Öğrencinin düşüncelerini düzenleyebilmesine yardım eder.

Feldman modeli, görsel sembollerin iletişimi sağlayabilme fikrini öğretir. Görülenlerin telaffuz edilmesi, Öğrencideki sözcük dağarcığını geliştirir. Bundan başka bu tür tartışmalar, Öğrenciye düşüncelerinin değerini öğretir. Aynı zamanda diğerlerinin konuşmalarını dinlemeyi ve onların fikirlerine hoşgörülü olmayı sağlar. Sanat; Öğrencinin, tüm insanlığın ortak duygu ve derinliğini anlamasına yardımcı olur

1. TANIMLAMA

Tanımlama/Tasvir: Eğer insan bir sanat eserini mümkün olabildiğince doğru anlamak isterse, o sanat çalışmasını her yönden dikkatli bir şekilde araştırması gerekir. Bu bağlamda belirli biçimleri, renkleri, değerleri, dokuları ve bu görsel niteliklerin hepsinin yerli yerine yerleştirilmesi gerekir. Form, biçim ve jestlerin gözlemlenmesi gerekir. Twnton'a (1983) göre eleştiri aşamasındaki ilk sorular kaliteli bir sohbet ortamının oluşması açısından oldukça önemlidir. Bu safhada bir bütün olarak, "Eserde ne görüyorsunuz?" sorusuna cevaplar aranır. Sanat çalışmasında tanımlama, görünür şeylerin gerçeğe uygun olarak listelenmesi aşamasıdır. Eleştirinin bu ilk basamağında eserde görülen bilgi objelerinin, yani reel yapının, dikkatlice listesi (envanter) çıkartılır. Bu basamağın amacı, izleyiciyi acele etmekten uzaklaştırmak ve yavaşlatmaktır. Yavaş hareket etmenin amacı, bilgi objelerinin, ayrıntıların tamamına nüfuz (anlamak) etmektir. Bu önlem, bütün ayrıntıları dikkate almadan, acele yargıda bulunulmamasına yardım eder. Her tanımlama, eser hakkında bilgi gerektirir. Eserin türü, boyutları, kimlik bilgileri vb. Bu bilgiler resim altı bilgilerinde genelde verilir. Bu bilgiler eserin hayallerdeki tasavvuruna da yardım eder. Tanımlama aşamasında özellikle nesnel olunmasına dikkat edilmelidir. Örneğin tanımlamaya ilişkin aşağıdaki sorular yöneltilebilir:

- * Bu sanat yapıtını yaratan sanatçının ismi nedir?
- * Bu ne tür bir sanat yapıtıdır?
- * Sanat yapıtının adı nedir?
- * Bu yapıt ne zaman yaratılmıştır?
- * Bu sanat yapıtının yaratıldığı tarihsel dönemde yer alan bazı önemli olayları sıralayınız.
- * Yapıttaki nesnelere sıralayınız (ağaçlar, insanlar, hayvanlar, dağlar vb.).
- * Bu yapıtta var olan anlamlı sanatsal unsurları inceleyiniz ve onları tanımlayınız:
- * Hangi teknikler kullanılmıştır?

2. ÇÖZÜMLEME

Analiz/Çözümleme: Çözümleme safhasında genel olarak, “Eser nasıl düzenlenmiştir?” sorusuna cevaplar aranır. İkinci aşamada da eserle ilgili veriler toplanmaya devam edilir. Bununla beraber, sanatın eleman ve ilkelerine dikkat edilir. Bu aşamada eserin nasıl düzenlendiği keşfedilir. Çünkü sanatçı ruh halini ve fikirlerini burada ortaya koyar, saklar ve eserdeki arka yapıyı sanatın eleman ve ilkelerini kullanarak oluşturur. Sanatçı biçim, renk, doku, leke, espas gibi elemanları; ritim, hareket, denge, oran-orantı, değişiklik, vurgu ve birlik gibi ilkelere göre kullanır. Bu aşamada sanat yapıtında kullanılan en belirgin sanat ilkeleri ele alınır. Bunlar: Denge (Balance), Karşıtlık (Contrast), Öne Çıkarma (Emphasis), Uyum (Harmony), Çeşitlilik (Variety), Birlik (Unity), Derecelendirme (Gradation), Hareket (Movement), Ritim (Rhythm), Oran (Proportion), Derinlik (Depth), Kompozisyon’dır. Bu safhada şu sorular yöneltilebilir:

- * Hangi çizgiler görünüyor? (düz, eğri, kırık, hepsi de).
- * Hangi şekiller daha çok kullanılmış? (geometrik, organik, ikisi de).
- * Renkler daha çok nasıl düzenlenmiş? (sıcak, soğuk, her ikisi de).
- * Açık renkler mi daha çok kullanılmış?
- * Doku daha çok nasıl? (kaba, yumuşak, her ikisi de).
- * Değer (valör) daha çok nasıl? (açık, koyu, orta ayar ya da yüksek kontrast).
- * Birbirini tekrar eden şekiller var mı?
- * Ayakkabı elemanlarından bazıları önde iken bazıları arkada mı durmakta?

3. YORUMLAMA

Yorum: Çocuğun sanat çalışması aracılığı ile dikkatini, duygu ve düşünceleri üzerine odaklayarak verdiği cevapların düzenlendiği bir aktivitedir. Bu aşamada “Sanatçı izleyiciye ne söylemek istiyor?” sorusu cevaplanmaya çalışılır. Yorum aşamasında eserin içerik anlamı ya da psikolojik ortamı (mood) söylenmeye çalışılır. Ancak bu aşamada tahminlerde bulunulabilir. Yorum eleştiri işleminin en zor basamağıdır, çünkü farklı olmaya çaba gösterme gereği vardır. Ayrıca en yaratıcı ve en zevkli tatmin edici basamaktır. Zekanın, hayal gücünün ve cesaretin kullanılması basamağıdır. İzleyenler farklı yorumlar yapmaktan kaçınmamalıdır. Her şeyden evvel izleyenler birbirlerinden farklıdır. Bireyin yorumu kendi hayat deneyimlerine dayanacak ve farklı olacaktır. Yorumlar, daha önceki iki 43 basamakta toplanılan gerçeklere ve ipuçlarına dayanmalıdır. Yorumlar duygulara, fakat duygular da eserde bulunan ipuçları ile ilgili olmalıdır. Örneğin yorumlama safhasına sanat yapıtı hakkında şimdiye kadar öğrenilenler temel alınarak aşağıdaki sorular yöneltilebilir:

- * Sanatçı eserde ne söylemeye çalışıyor?
- * Sanatçı bu sanat yapıtını neden yapmış olabilir?
- * Eser size göre hangi temayı simgeliyor?
- * Bu yapıta baktığınızda sizde ne gibi hisler uyandırıyor?
- * Bu sanat yapıtında başka şeyleri temsil eden şeyler-simgeler (symbols) size göre var mıdır? Varsa nelerdir?

Ayrıca eseri çok daha farklı açılardan ele alabilmek amacıyla şu sorular da yöneltilebilir:

- * Eser size göre hangi nesneye benzeyen bir koku hissi veriyor?
- * Eser size göre hangi nesneye benzeyen bir tat veriyor?
- * Eser size göre hangi nesneye benzeyen bir ses hissi veriyor?
- * Eser size göre hangi nesneye benzeyen bir görüntü uyandırıyor?
- * Eserde hangi renkler sembolik olarak kullanılmıştır?

4. YARGI

Yargı/Hüküm: Sanat eseri hakkında daha önceki durumlardan çıkarılan bilgilere dayalı olarak yapılan bir işlemdir. Yargı safhasında “Bu eser başarılı bir eser midir?” sorusuna cevaplar bulunmaya çalışılır. Bu aşamada eserin başarılı olup olmadığına karar verilir. Bu aşamada eseri analiz ederken bir takım somut bilgilere dayalı sonuçlar almak için sorular yöneltilir. Bu aşamada çocuğun resim hakkındaki kişisel anlamlandırmasının yanında kendi dünyasını hikaye etmesine çalışılır. Bu yaşlarda çocuğun varacağı yargılar belki çok

basit olacak, fakat onun sanatı anlamasında ve sanata derin anlamlar yüklemesi açısından çocuğa deneyim kazandıracaktır.

Bu son safhada şu sorular sorularak bireylerin eser hakkındaki yargıları ölçülebilir:

- * Bu sanat yapıtından hoşlanıyor musunuz?
- * Onun iyi bir sanat yapıtı olduğunu düşünüyor musunuz?
- * Onun önemli bir sanat yapıtı olduğunu düşünüyor musunuz?
- * Bu sanat yapıtını evinize asıp seyretmek ister miydiniz?
- * Bu sanat yapıtı müzeye konmaya değer bir yapıt mı?
- * Bu eser evinizin hangi odası için uygun olurdu?
- * Bir kişi neden (sanatçı) bunun gibi bir resim ya da heykel yapmak ister?
- * Eserin en çok nesini beğendiniz?
- * Resme (ya da heykelle, tasarı çalışmasına vb.) baktığımızda çizgilerin, renklerin ve şekillerin sizde hissettirdiği şeyleri anlatır mısınız?

Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemi 4. Hafta Ders Planı

Disiplin: Uygulama

Konu: Farklı Temalar Üzerinden Ayakkabı Çizimleri

Süre: 6 Saat

Öğrenme Çıktıları:

- Estetik, Sanat tarihi ve Sanat eleştirisi kazanımlarını temel tasarım öğretileri ışığında kullanarak sanat eserleri üretir.

Öğrencilerden 3 haftalık ÇASEY kazanımlarını yorumlayarak uygulama safhasına geçilir.

Uygulama 1: Görseldeki kıyafetin altına kendi yorumunuzla bir ayakkabı tasarlayınız.

Uygulama 2: Görseldeki farklı renk versiyonlarındaki ayakkabıya siz de 2 renk oluşturunuz.

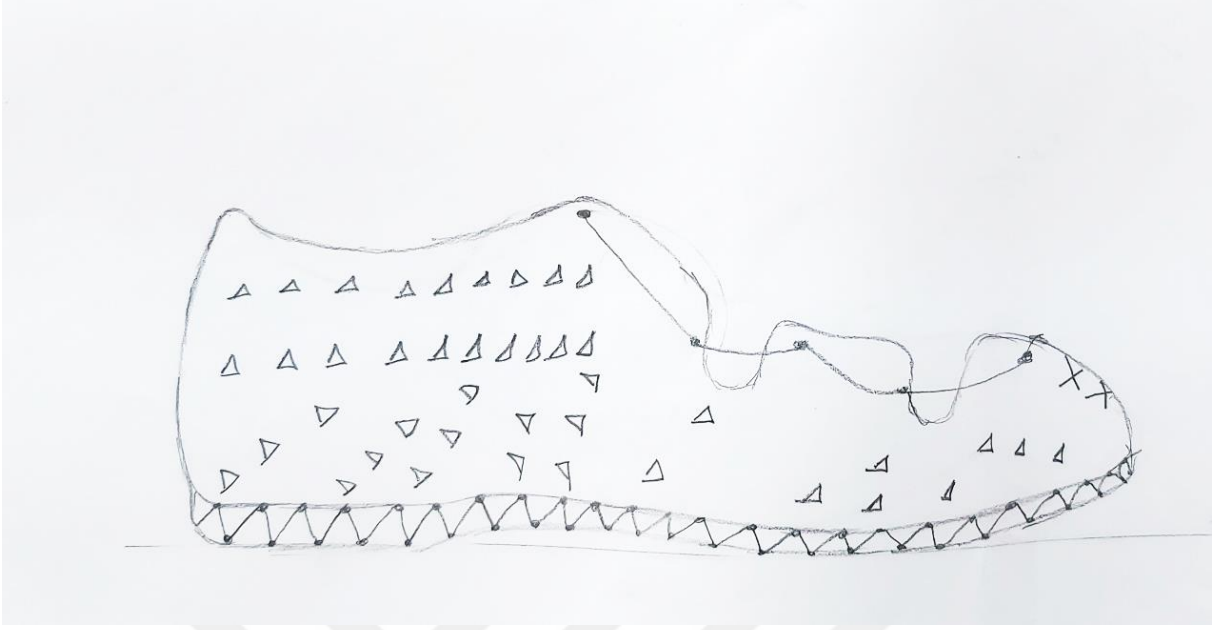
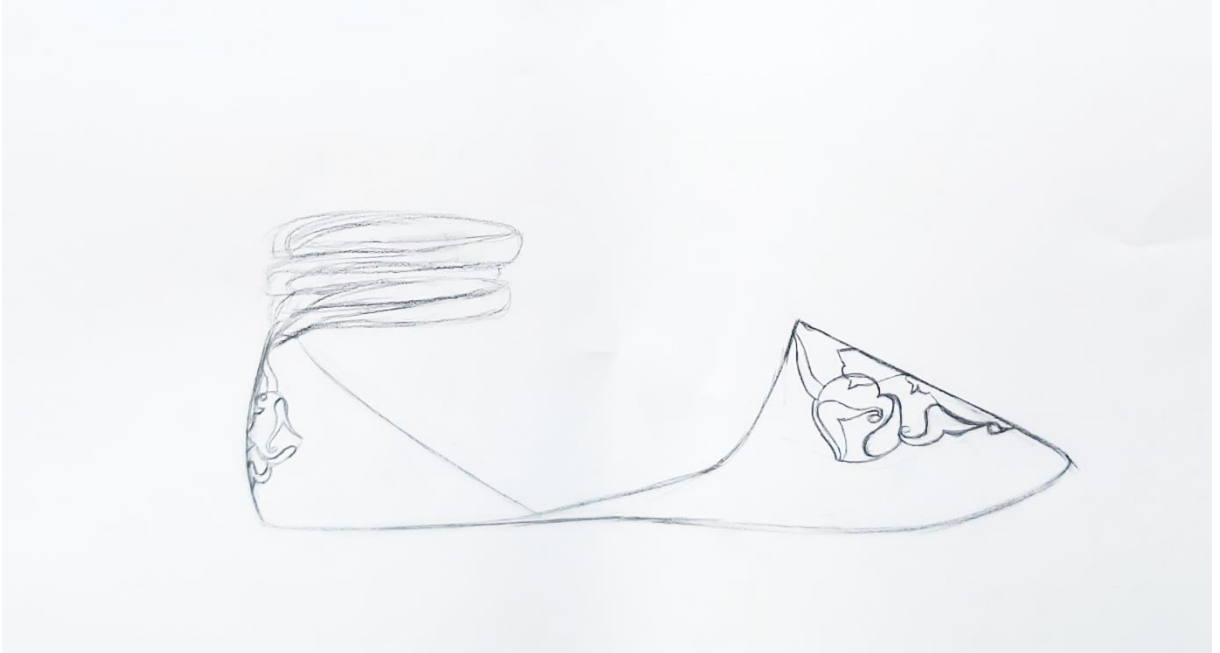

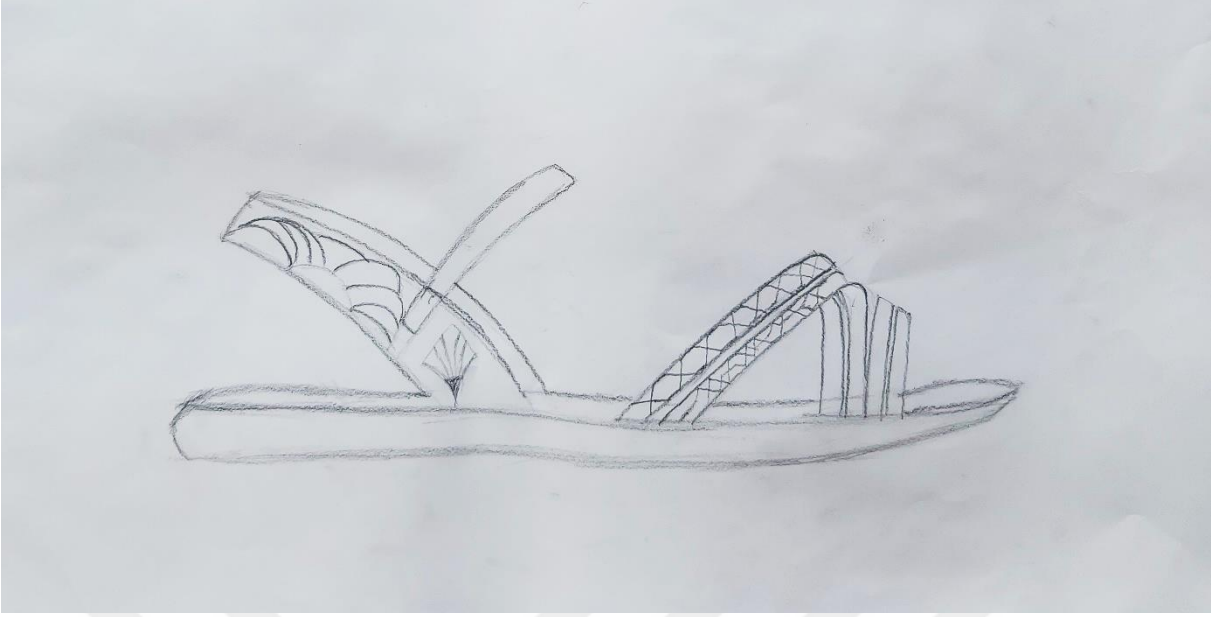
Uygulama 3: Edindiğiniz bilgiler ışığında kendi tasarımınız olan Selçuklu dönemi temalı bir sandalet çalışması yapınız.

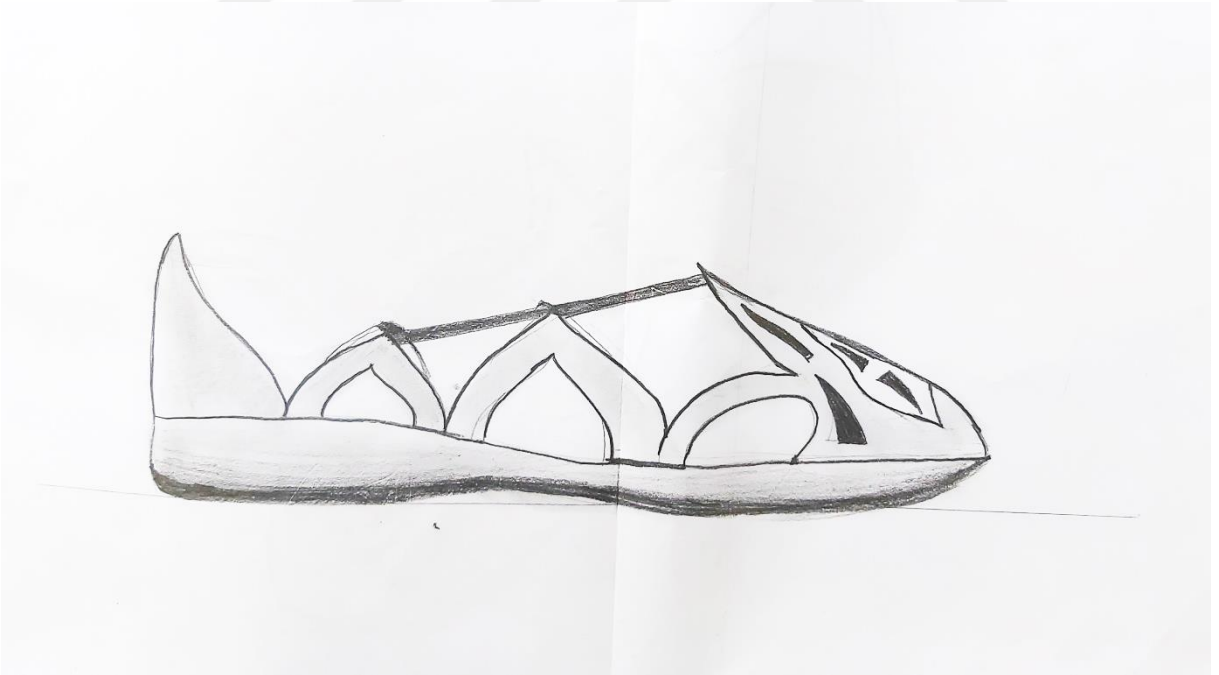
EK 3 Uzman Analiz Formu

TEMEL TASARIM VE ÇİZİM DERSİ DEĞERLENDİRME FORMU						
ADI SOYADI						
BİLİŞSEL BASAMAKLAR		1	2	3	4	5
BİLGİ	Döneme ait tasarım ve imge bilgisine sahiptir.					
	Döneme ait malzeme bilgisine sahiptir.					
	Döneme ait renk bilgisini kullanır.					
KAVRAMA	Tasarımında form kavramı özelliklerini kullanır.					
	Tasarımında dönemine ait unsurları yansıtır.					
	Yaptığı tasarımda özgün model ve desen üretir.					
UYGULAMA	Güzel tasarım anlayışıyla dönem tasarımını birleştirir.					
	Tasarımında fonksiyonellik ve kullanıma yönelik ayrıntıları yansıtır.					
	Tasarımında kullandığı malzeme özelliklerini anlaşılır şekilde betimler.					
Uzman görüş ve yorumu						
Toplam						

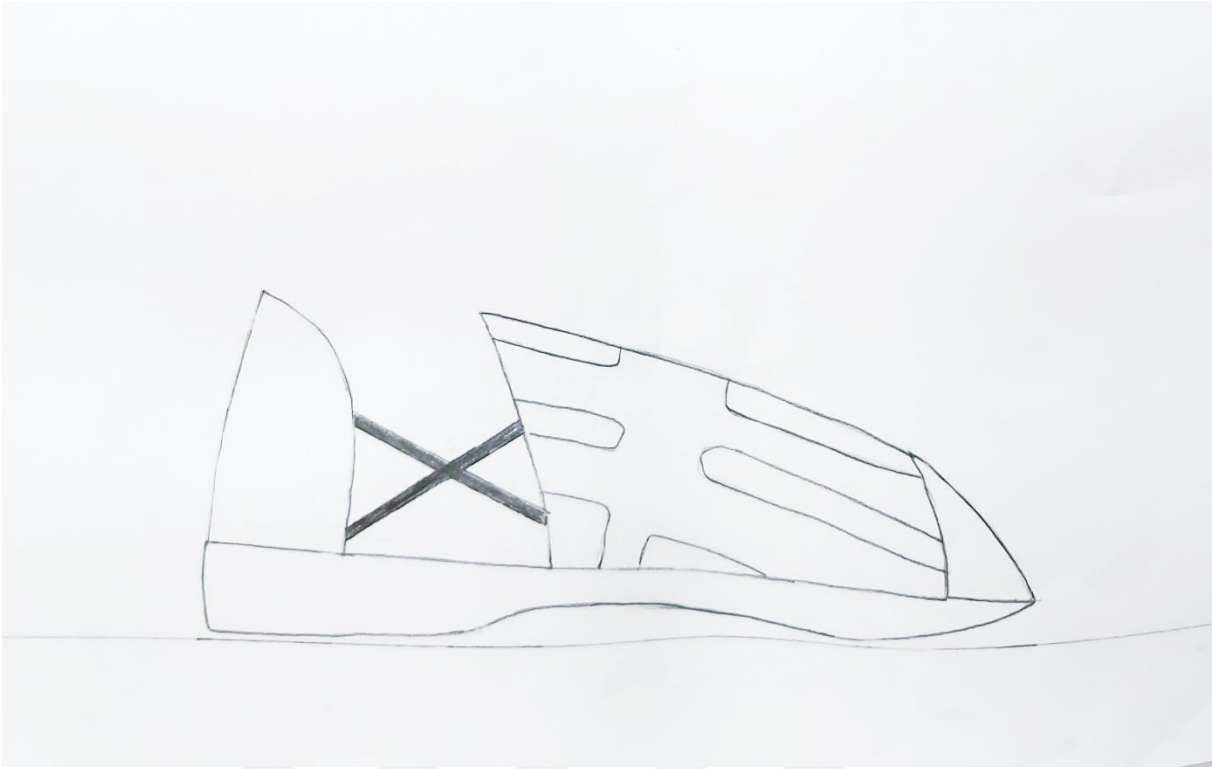
EK 4 Öğrencilerin İlk Çalışma Fotoğrafları**Öğrenci 1****Öğrenci 2**

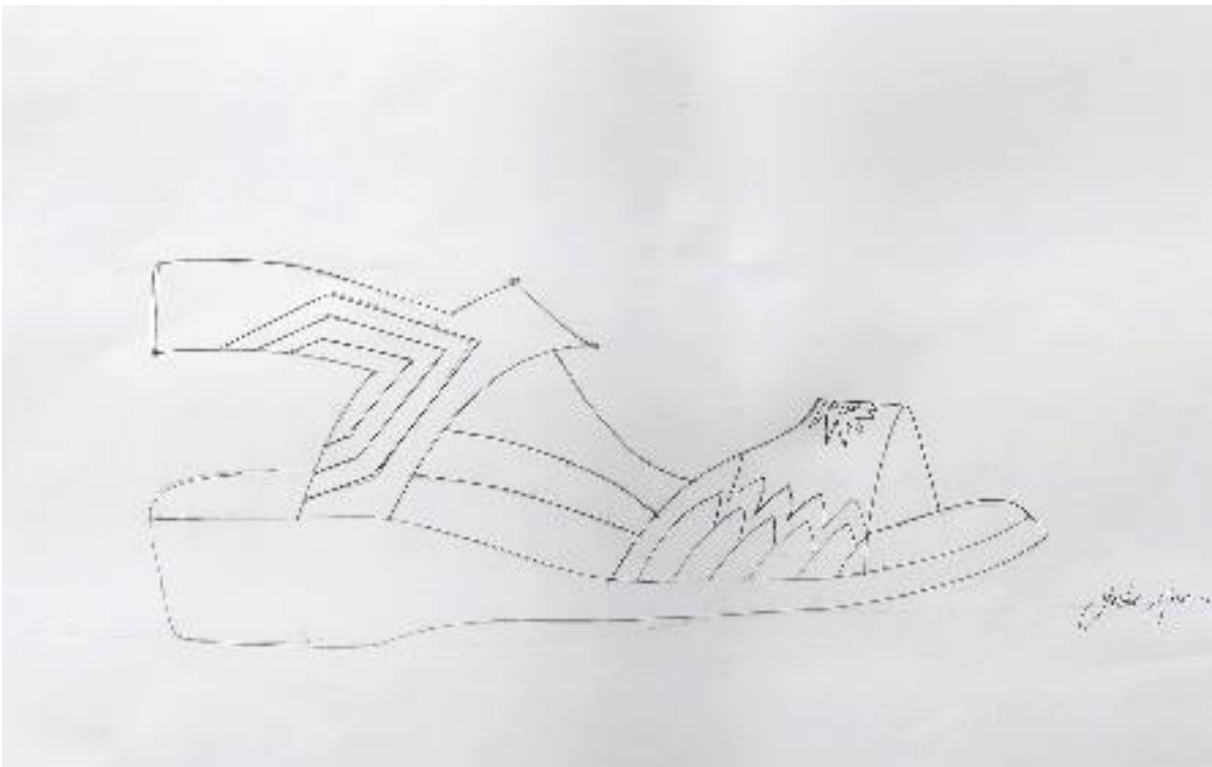
Öğrenci 3

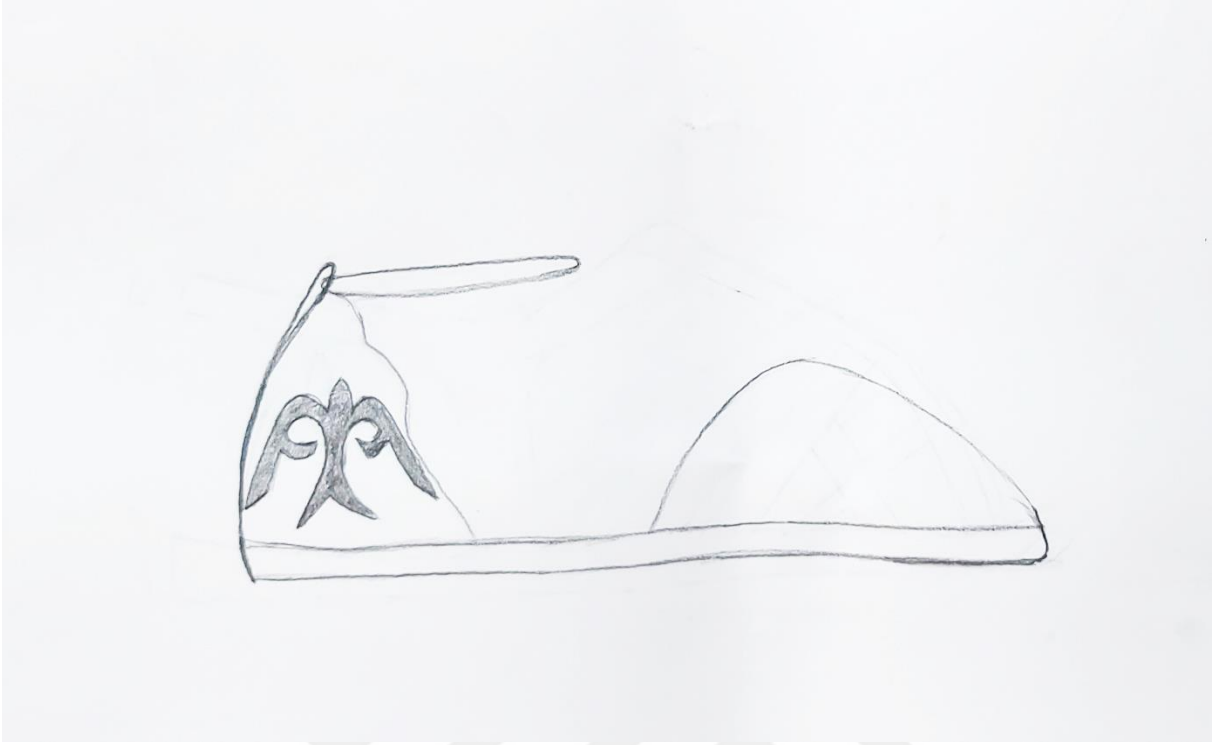
Öğrenci 4

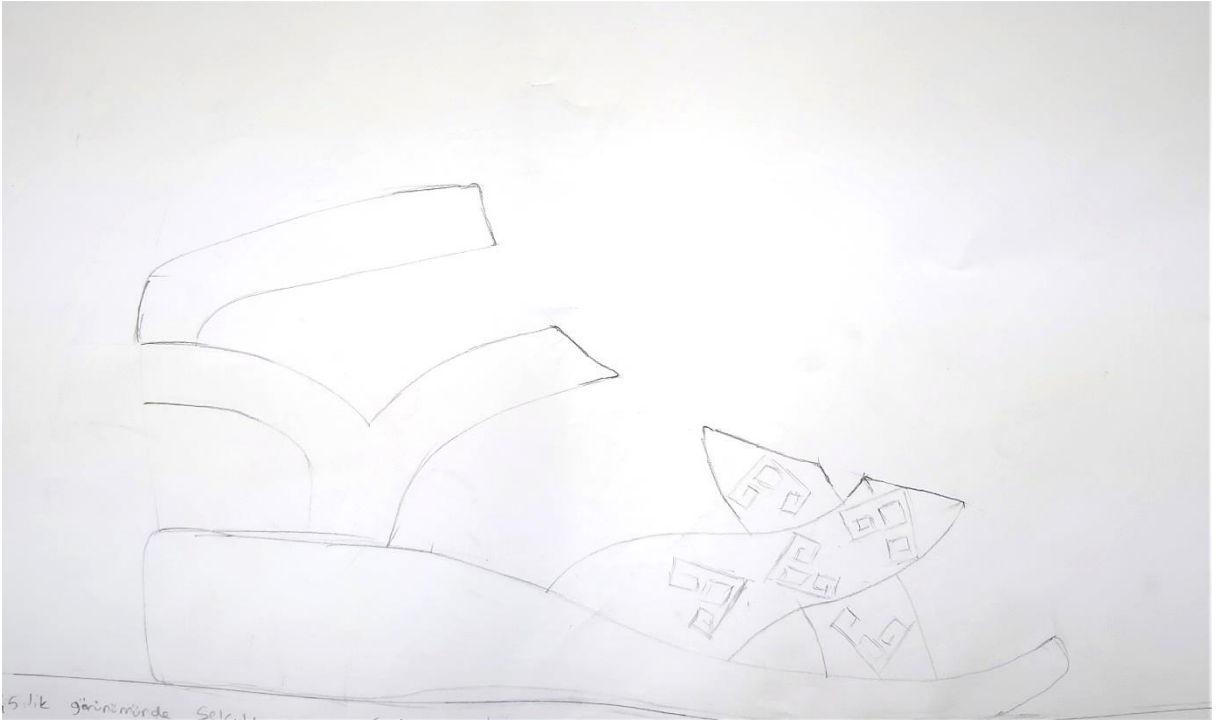
Öğrenci 5

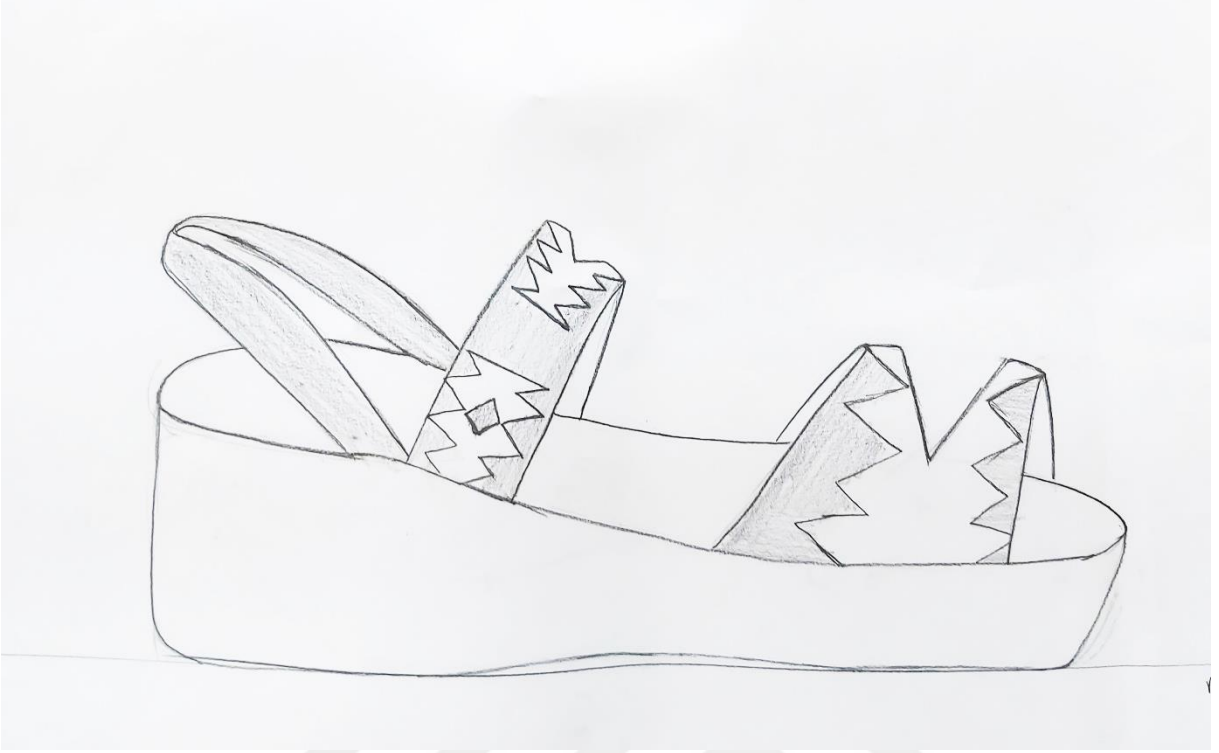
Öğrenci 6

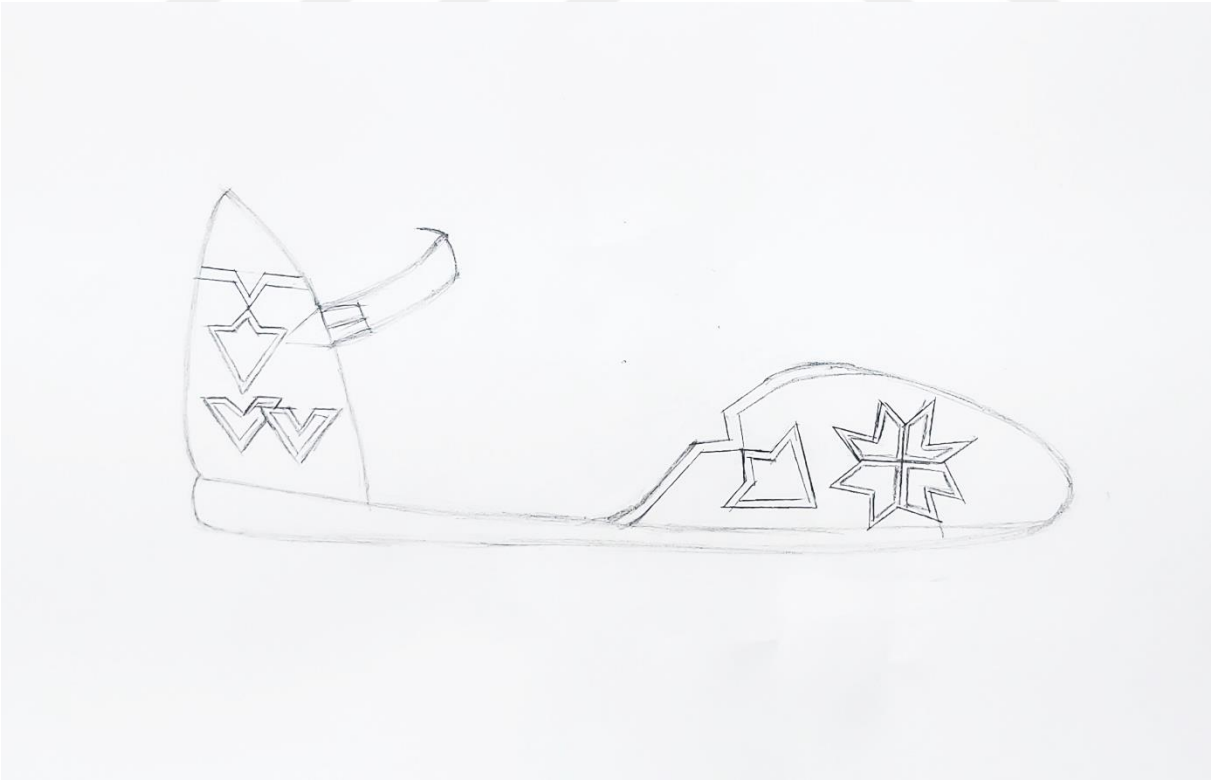
Öğrenci 7

Öğrenci 8

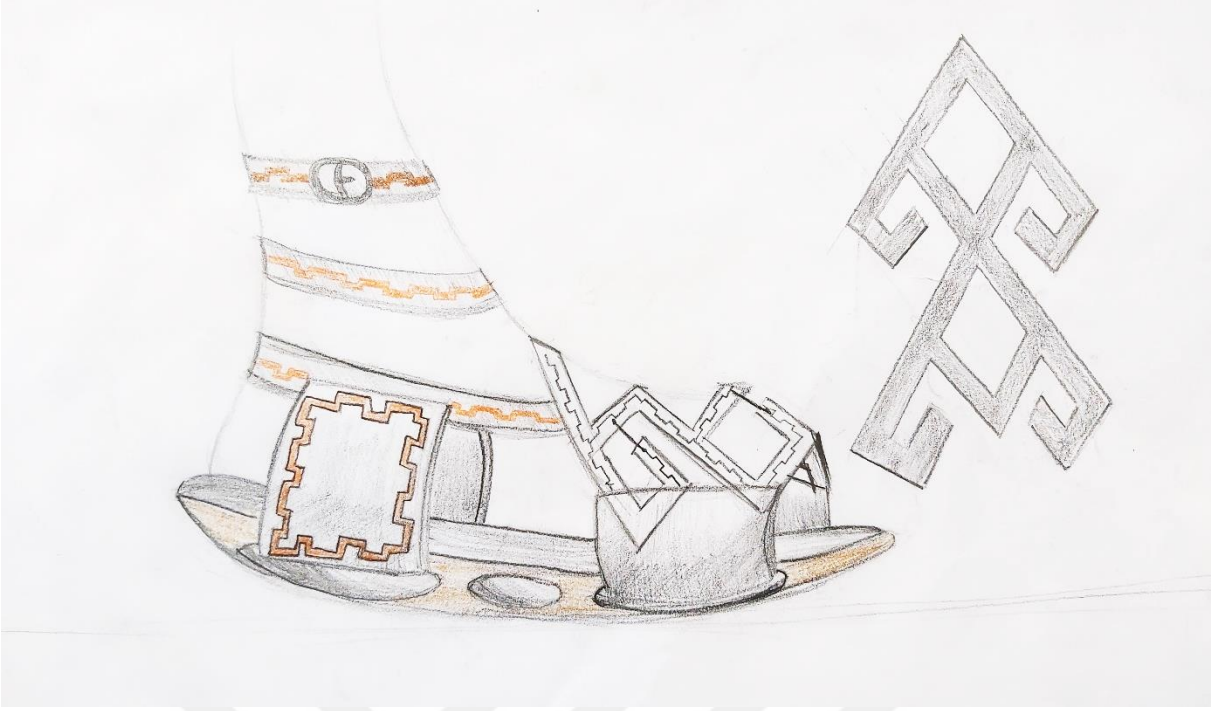

Öğrenci 9

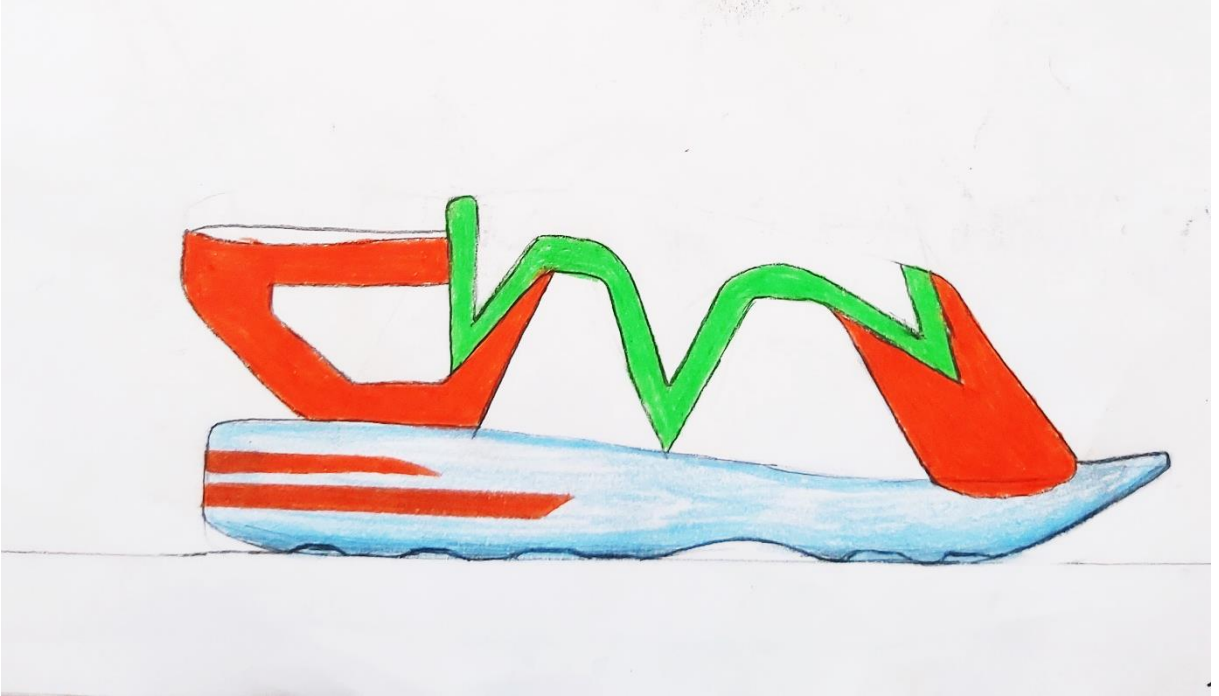

Öğrenci 10

EK 5 Öğrencilerin Son Çalışma Fotoğrafları**Öğrenci 1****Öğrenci 2**

Öğrenci 3

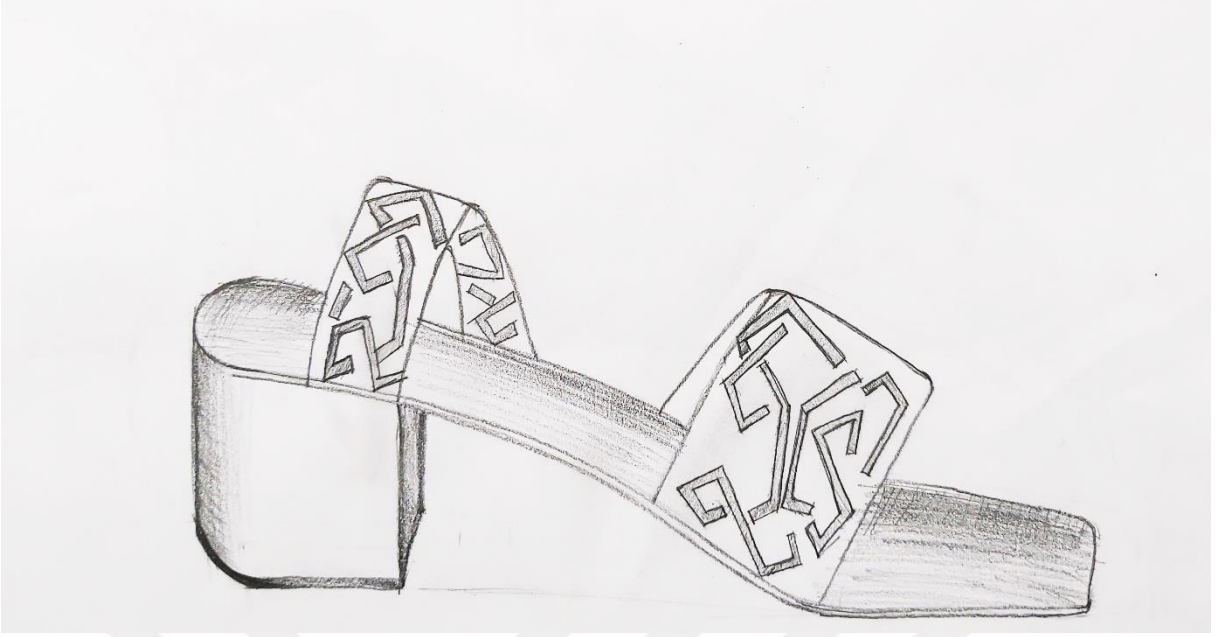
Öğrenci 4

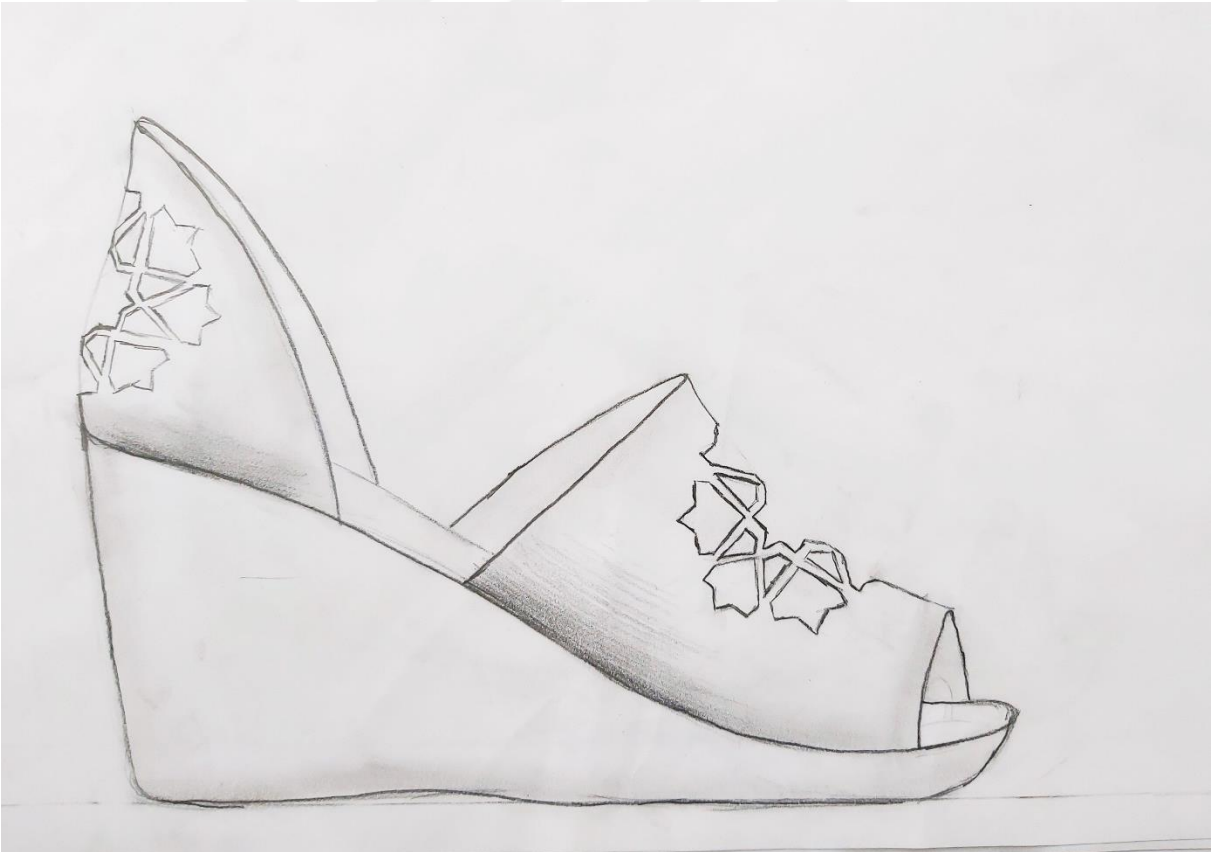
Öğrenci 5

Öğrenci 6

Öğrenci 7

Öğrenci 8

Öğrenci 9

Öğrenci 10